Analizy statystyczne
Statistical analyses

Urząd Statystyczny
w Zielonej Górze

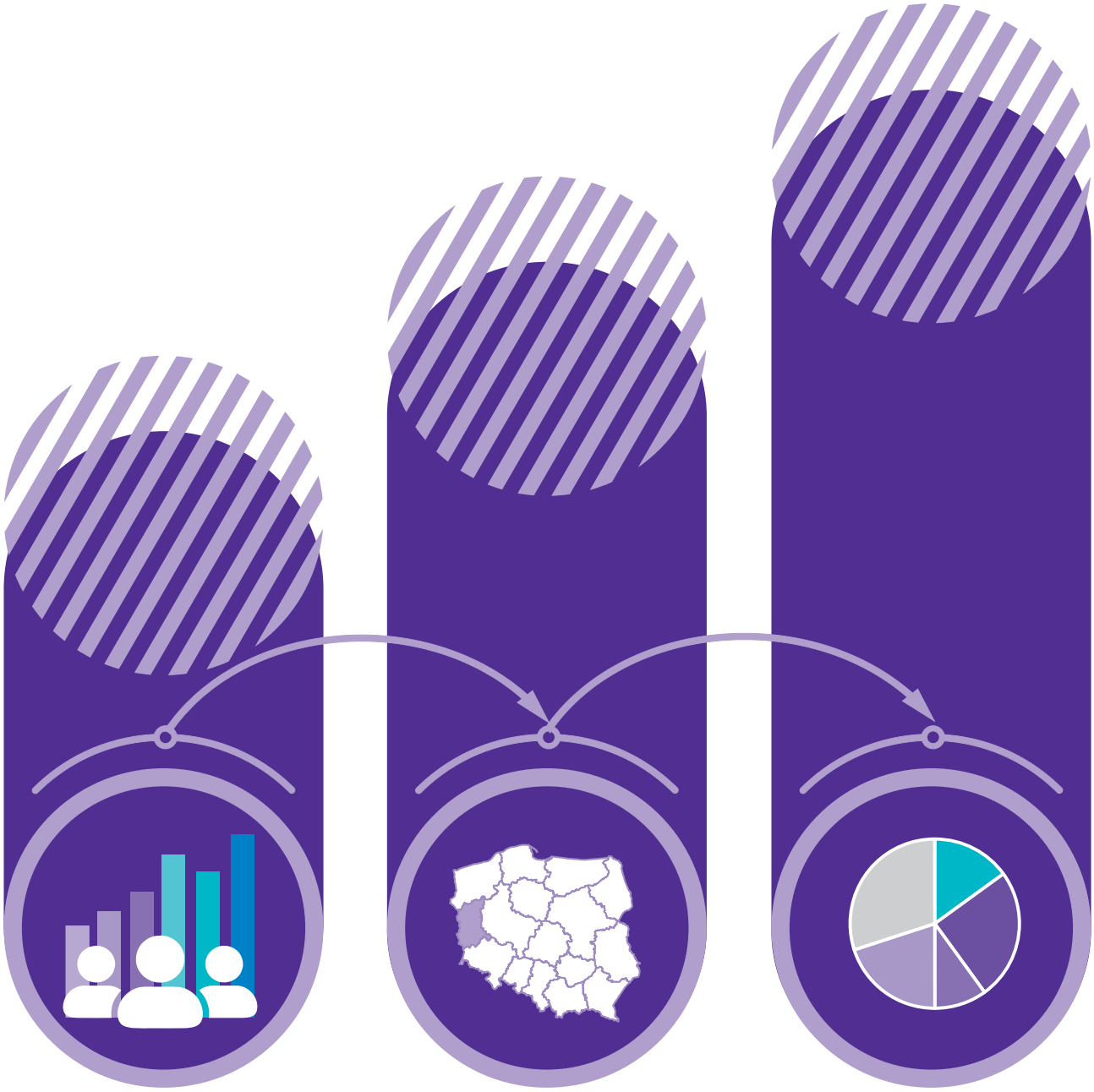

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego w 2018 r.

Report on the socio-economic situation of lubuskie voivodship in 2018

Zielona Góra 2019

Analizy statystyczne
Statistical analyses

Urząd Statystyczny
w Zielonej Górze

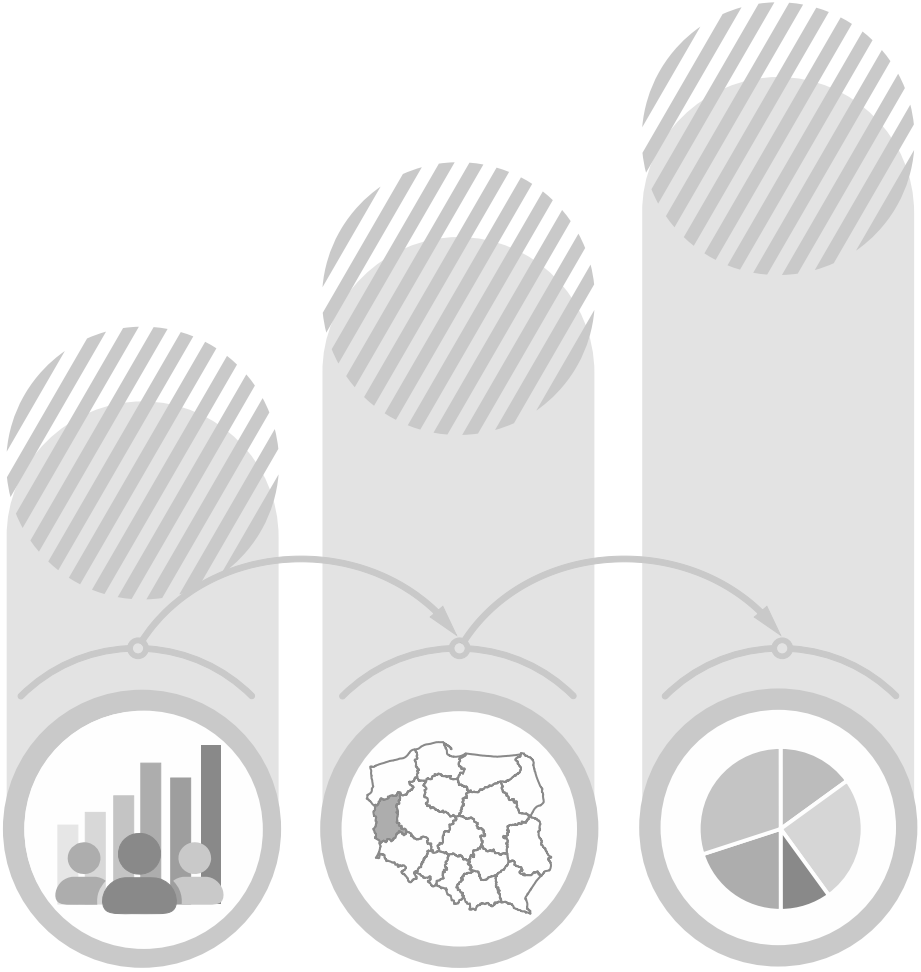

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego w 2018 r.

Report on the socio-economic situation of lubuskie voivodship in 2018

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze Statistical Office in Zielona Góra

Zielona Góra 2019

Opracowanie merytoryczne
Content-related works

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze
Statistical Office in Zielona Góra

Zespół autorski
Editorial team

Elżbieta Adamska, Angela Burchardt, Iwona Goździcka, Elwira Olczyk, Małgorzata Sadowska, Zuzanna Sikora, Iwona Surgucka

Kierujący
Supervisor

Robert Wróbel

Prace redakcyjne
Editorial work

Marek Bartoszewicz, Edyta Leśniarek

Tłumaczenie
Translation

Iwona Goździcka, Dorota Szaban

Skład i opracowanie graficzne
Typesetting and graphics

Marek Bartoszewicz, Edyta Leśniarek

Recenzent
Reviewer

Roman Fedak

Publikacja dostępna na stronie
Publications available on website

www.zielonagora.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa
Preface

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze przekazuje Państwu ósmą edycję publikacji Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie lubuskim w 2018 r.

Publikacja zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących sytuację społeczno-gospodarczą województwa m.in. z zakresu ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, emerytur i rent, cen, budownictwa mieszkaniowego, produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, wyników finansowych przedsiębiorstw oraz rolnictwa. Wszystkie prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym, a niektóre także w relacji do przeciętnych wielkości krajowych.

Opracowanie składa się z części analitycznej, wzbogaconej tabelami, ilustracją graficzną w postaci zestawu wykresów i kartogramów oraz części tabelarycznej.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystycznych statystyki publicznej, jak również ze źródeł pozastatystycznych.

Oddając w ręce Państwa Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego w 2018 r. pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom za współpracę oraz przekazane informacje i będę wdzięczny za wnioski oraz uwagi wspomagające kształtowanie i wzbogacanie jego treści.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Zielonej Górze

Roman Fedak

Zielona Góra, maj 2019 r.

Preface

The Statistical Office in Zielona Góra presents the eighth edition of the publication Report on the socio-economic situation in lubuskie voivodship in 2018.

The publication contains a vast range of information characterizing the socio-economic situation of the voivodship among others on population, labour market, wages and salaries, retirement pay and pensions, prices, residential construction, sold production of industry and construction, financial results of enterprises as well as agriculture.

All categories have been presented in terms of dynamics and some also in relation to the average national aggregates.

The elaboration consists of analytical part enriched with tables, charts and cartograms as well as tabular part.

The results of public statistical surveys and non-statistical sources have been used to prepare chapters of this publication.

Presenting this Report on the socio-economic situation of lubuskie voivodship in 2018 I would like to thank all people and institutions for cooperation and submitted information. I will be grateful for all suggestions and comments which can help to develop and enrich its content.

President
of the Statistical Office
in Zielona Góra

Roman Fedak

Zielona Góra, May 2019

Spis treści
Contents

Str.
Page

Przedmowa . . . 3
Preface . . . 4

Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty . . . 12
Symbols. Major abbreviations

Synteza . . . 13
Executive summary . . . 15

Województwo na tle kraju . . . 17
Voivodship against the background of the country

Województwo na tle pozostałych województw . . . 19
Voivodship against the background of other voivodships

Podział i powierzchnia województwa . . . 22
Division and area of voivodship

Ludność . . . 23
Population

Rynek pracy . . . 29
Labour market

Wynagrodzenia . . . 43
Wages and salaries

Świadczenia społeczne . . . 46
Social benefits

Ceny . . . 51
Prices

Rolnictwo . . . 57
Agriculture

Przemysł . . . 67
Industry

Budownictwo . . . 73
Construction

Budownictwo mieszkaniowe . . . 77
Housing construction

Rynek wewnętrzny . . . 85
Domestic market

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych . . . 89
Financial results of non-financial enterprises

Nakłady inwestycyjne . . . 93
Investment outlays

Uwagi ogólne . . . 96
General notes

Spis tablic
List of tables

	Nr *No*	Str. *Page*
Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2018 r. *Selected data for voivodship and Poland in 2018*	1	17
Ludność na podstawie bilansów *Population based on balances*	2	23
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności *Vital statistics and net migration per 1000 population*	3	25
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw *Average paid employment in the enterprise sector*	4	29
Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim *Average paid employment in the enterprise sector in lubuskie voivodship*	5	30
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia rejestrowanego *Registered unemployment and unemployment registered rate*	6	32
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie lubuskim *Registered unemployment and unemployment rate in lubuskie voivodship*	7	35
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale *Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter*	8	38
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*	9	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in lubuskie voivodship*	10	44
Świadczenia społeczne *Social benefits*	11	47
Świadczenia społeczne w województwie lubuskim *Social benefits in lubuskie voivodship*	12	49
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych *Price indices of consumer goods and services*	13	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie lubuskim *Price indices of consumer goods and services in lubuskie voivodship*	14	54
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu *Average retail prices of selected consumer goods and services in December*	15	55
Wybrane dane dotyczące rolnictwa *Selected data on agriculture*	16	58
Przemysł *Industry*	17	67
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubuskim *Indices of sold production of industry in lubuskie voivodship*	18	69

Spis tablic (dok.)
List of tables (cont.)

	Nr *No*	Str. *Page*
Budownictwo *Construction*	19	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie lubuskim *Indices of construction and assembly production in lubuskie voivodship*	20	75
Budownictwo mieszkaniowe *Residential construction*	21	77
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie lubuskim *Dwellings completed in lubuskie voivodship*	22	81
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie lubuskim. *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project in lubuskie voivodship*	23	83
Dynamika sprzedaży detalicznej *Indices of retail sale*	24	85
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie lubuskim *Indices of sold production of industry in lubuskie voivodship*	25	87
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych *Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises*	26	91
Nakłady inwestycyjne *Investment outlays*	27	93

Spis wykresów
List of graphs

	Nr *No*	Str. *Page*
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 r. *Natural increase per 1000 population in 2018*	1	19
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2018 r. *Internal net migration for permanent residence per 1000 population in 2018*	2	19
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2018 r. *Employment rate by LFS in 2018*	3	19
Stopa bezrobocia według BAEL w 2018 r. *Unemployment rate by LFS in 2018*	4	20
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2018*	5	20
Zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2018 r. *Change of prices of consumer goods and services in 2018*	6	20
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2018 r. *Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2018*	7	20
Mieszkania oddane do użytkowania w 2018 r. *Dwellings completed in 2018*	8	21
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2018 r. *Net turnover profitability rate in non-financial enterprise in 2018*	9	21
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2018 r. *Entities of the national economy in the REGON register in 2018*	10	21
Przyrost naturalny na 1000 ludności. *Vital statistics per 1000 population*	11	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r. *Vital statistics per 1000 population in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*	12	27
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności *Internal net migration for permanent residence per 1000 population*	13	27
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r. *Internal net migration for permanent residence per 1000 population in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*	14	28
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw *Indices of average paid employment in the enterprise sector*	15	29
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007 *Structure of average paid employment by the NACE Rev. 2 sections*	16	30
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku *Structure of registered unemployed persons by age*	17	33
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia *Structure of registered unemployed persons by educational level*	18	33

Spis wykresów (cd.)
List of graphs (cont.)

	Nr *No*	Str. *Page*
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy *Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment*	19	34
Stopa bezrobocia rejestrowanego *Unemployment rate*	20	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r. *Unemployment rate in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*	21	36
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale *Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter*	22	38
Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	23	39
Struktura pracujących według wieku w województwie lubuskim w IV kwartale *Structure of employed persons by age in lubuskie voivodship in the 4th quarter*	24	40
Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	25	40
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2018 r. *Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter in 2018*	26	41
Stopa bezrobocia *Unemployment rate*	27	42
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących *Number of unemployed persons per 1000 employed persons*	28	42
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw *Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*	29	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2018 r. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in selected sections in 2018*	30	45
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów *Indices of average monthly number of retirees and pensioners*	31	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto *Indices of average monthly gross retirement pay and pension*	32	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych *Price indices of consumer goods and services*	33	53
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie lubuskim w 2018 r. *Annual changes in prices of selected consumer goods and services in lubuskie voivodship in 2018*	34	54
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych *Cattle density per 100 ha agricultural land*	35	60
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych *Pigs density per 100 ha agricultural land*	36	61

Spis wykresów (cd.)
List of graphs (cont.)

	Nr *No*	Str. *Page*
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) *Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)*	37	62
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) *Indices of procurement of total animals (in live weight)*	38	62
Dynamika skupu mleka krowiego *Indices of procurement of cows' milk*	39	63
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach *Procurement and marketplace prices of agricultural products*	40	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia *Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley*	41	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu *Indices of sold production of industry*	42	68
Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2018 r. *Structure of sold production of industry by the NACE Rev. 2 sections in 2018*	43	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle *Indices of average paid employment in industry*	44	71
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2018 r. *Structure of average paid employment in industry by the NACE Rev. 2 sections in 2018*	45	72
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa *Indices of sold production of construction*	46	74
Dynamika produkcji budowlano-montażowej *Indices of construction and assembly production*	47	75
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów *Structure of construction and assembly production by divisions*	48	76
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie *Indices of average paid employment in construction*	49	76
Dynamika liczby mieszkań odanych do użytkowania *Indices of dwellings completed*	50	79
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	51	79
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa *Structure of number of dwellings completed by forms of construction*	52	80
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r. *Dwellings completed in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*	53	80
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania *Average usable floor space per dwelling completed*	54	82

Spis wykresów (dok.)
List of graphs (cont.)

	Nr *No*	Str. *Page*
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań *Indices of number of permits issued for dwellings*	55	82
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto *Indices of number of dwellings started*	56	84
Dynamika sprzedaży detalicznej *Indices of retail sale*	57	86
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów *Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities*	58	89
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności *Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity*	59	89
Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicator*	60	90
Wskaźnik rentowności obrotu netto *Net turnover profitability rate*	61	90
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem *Indices of total investment outlays*	62	93

Aneks
Appendix

	Nr *No*	Str. *Page*
Wybrane dane o województwie lubuskim *Selected data on lubuskie voivodship*	I	102
Wybrane dane o województwie lubuskim według miesięcy *Selected data on lubuskie voivodship in months*	II	106

Objaśnienia znaków umownych
Symbols

Symbol *Symbol*	Opis *Description*
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło. *magnitude zero.*
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. *magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit.*
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. *magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.*
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. *data not available or not reliable.*
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. *not applicable.*
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych. *data revised*
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. *categories of applied classification are presented in abbreviated form*
Znak (#)	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej *data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics*
„W tym” *Of which”*	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy *indicates that not all elements of the sum are given*
Comma (,)	*used in figures represents the decimal point.*

Ważniejsze skróty
Major abbreviations

Skrót *Abbreviation*	Znaczenie *Meaning*
zł	złoty *zloty*
tys.	tysiąc *thousand*
mln	milion *million*
t	tona *tonne*
l	litr *litre*
m	metr *metre*
m^2	metr kwadratowy *square metre*
m^3	metr sześcienny *cubic metre*
dam^3	dekametr sześcienny *cubic dekametre*
dt	decytona *deciton*
szt.	sztuka *piece, unit*
pkt	punkt *point*
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności *NACE classification*

Synteza

Ludność w 2018 r.

przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,5	Utrzymał się notowany od 2013 r. spadek liczby ludności w skali roku. W porównaniu z poprzednim rokiem spadła liczba urodzeń, natomiast wzrosła liczba zgonów. Przyrost naturalny osiągnął wartość ujemną. Ujemne saldo migracji (na pobyt stały) utrzymało się na tym samym poziomie.
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,0	

Rynek pracy w 2018 r.

przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	+3,7% r/r	Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w porównaniu z poprzednim rokiem, jednak w nieco mniejszym stopniu niż w 2017 r.
stopa bezrobocia rejestrowanego	5,8%	Utrzymał się spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego.

Aktywność ekonomiczna ludności w IV kwartale 2018 r.

współczynnik aktywności zawodowej	54,8%	Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za IV kwartał 2018 r. wskazują na spadek liczby osób aktywnych zawodowo oraz wzrost liczby osób biernych zawodowo, w porównaniu z IV kwartałem 2017 r. W skali roku zmniejszył się współczynnik aktywności zawodowej, a także wskaźnik zatrudnienia. Zanotowano dalszy spadek stopy bezrobocia.
wskaźnik zatrudnienia	53,2%	
stopa bezrobocia	3,0%	

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	+8,2% r/r	W sektorze przedsiębiorstw zanotowano dalszy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w ujęciu rocznym; tempo wzrostu przyspieszyło w porównaniu z notowanym w poprzednich latach.

Przeciętne miesięczne emerytury i renty brutto w 2018 r.

wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	+4,9% r/r	Utrzymał się wzrost przeciętnych emerytur i rent brutto w obu systemach, a jego tempo przyspieszyło w porównaniu z notowanym w 2017 r.
rolników indywidualnych	+1,8% r/r	

Ceny w 2018 r.

ceny towarów i usług konsumpcyjnych	+2,0% r/r	Wzrost cen zanotowano w większości grup towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem odzieży i obuwia.

Rolnictwo w 2018 r.

Przeciętne ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych były wyższe niż w 2017 r. Poniżej poziomu sprzed roku kształtowały się ceny żywca rzeźnego i mleka.

Opłacalność tuczu trzody chlewnej nadal była niska.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2018 r.

produkcja sprzedana przemysłu	+7,3% r/r	Według wstępnych szacunków produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku, przy czym wzrost był wolniejszy od notowanego w 2017 r.

Produkcja budowlano-montażowa w 2018 r.

produkcja budowlano-montażowa	+9,9 r/r	Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) wzrosła w porównaniu z 2017 r. Najwyższy wzrost odnotowano w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

Budownictwo mieszkaniowe w 2018 r.

mieszkania oddane do użytkowania	+6,4% r/r	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem, jednak w mniejszym stopniu niż w 2017 r.
mieszkania, których budowę rozpoczęto	+10,9% r/r	
mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym	-0,8% r/r	Po dwóch latach wzrostu odnotowano nieznaczny spadek liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

Sprzedaż w 2018 r.

sprzedaż detaliczna	+13,6% r/r	Wzrost sprzedaży detalicznej w skali roku był wolniejszy od notowanego przed rokiem.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2018 r.

wynik finansowy netto	+0,1% r/r	Większość wyników finansowych badanych przedsiębiorstw pogorszyło się w porównaniu z 2017 r. Pogorszyły się podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe.
Wskaźniki rentowności obrotu:		
brutto	4,2%	
netto	3,7%	

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych w 2018 r.

nakłady inwestycyjne	+23,1% r/r	Po dwóch latach spadku, nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw wzrosły w porównaniu z poprzednim rokiem. W większym stopniu wzrosły nakłady na budynki i budowle niż na zakupy. Rozpoczęto mniej niż przed rokiem nowych inwestycji, ale o wyższej wartości kosztorysowej.

Executive summary

Population in 2018

natural increase per 1000 population	-1.5	The annual decrease of the population in Lubuskie voivodship observed since 2013 maintained. The number of births dropped comparing to the previous year but the number of deaths grew. Natural increase had negative values. Negative net migration for permanent residence remained at the same level.
internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	-1.0	

Labour market in 2018

average paid employment in enterprise sector	+3.7 y/y	Average paid employment in enterprise sector increased comparing to the previous year, but to a slightly smaller extent than in 2017
registered unemplyment rate	5.8%	The decrease of number of registered unemployed persons as well as registered unemployment rate maintained.

Economic activity of the population in 4th quarter 2018

activity rate	54.8%	Data on the economic activity of the population in 4th quarter 2018 indicate decrease of the number of economically active persons comparing to the 4th quarter of the previous year and growth of the number of economically inactive persons. A decrease of unemployment rate was recorded again.
employment rate	53.2%	
unemployment rate	3.0%	

Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2018

average monthly gross wages	+8.2% y/y	In enterprise sector further increase in average monthly gross wages and salaries on a year-to-year basis was noted; the growth rate accelerated in comparison to the one recorded in the previous years

Average monthly gross retirement pay and pension in 2018

paid by the Social Insurance Institution	+4.9% y/y	Average monthly gross retirement and other pensions in both systems increased, and the growth rate accelerated in comparison to the one recorded in 2017.
of farmers	+1.8% y/y	

Prices in 2018

prices of consumer goods and services	+2.0% y/y	An increase of prices in most groups of consumer goods and services was observed, excluding clothing and footwear.

Agriculture in 2018

The average prices of the majority of basic agricultural products were higher than in 2017. The prices of animals for slaughter and milk were lower than a year before.

Deterioration of the profitability of pigs breeding remained low.

Sold production of industry in 2018

sold production of industry	+7.3% y/y	According to preliminary estimates, sold production of industry increased on a year-to-year basis, but at a slower rate than in 2017.

Construction and assembly production in 2018

construction and assembly production	+9.9 y/y	*Construction and assembly production increased compering to 2017. The highest increase was observed in civil engineering.*

Housing construction in 2018

dwellings completed	+6.4% y/y	*Both dwellings completed and dwellings in which construction has begun increased compering to previous year, although to a smaller extent than a year before.*
dwellings in which construction has begun	+10.9% y/y	
dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project	-0.8% y/y	*After two years of annual growth, dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project declined.*

Sales in 2018

retail sales	+13.6% y/y	*Retail sales grew on a year-to-year basis to a lesser extent than in the previous year.*

Financial results of non-financial enterprises in 2018

net financial result	+0.1% y/y	*Most of the financial results of the surveyed enterprises were lower than in 2017. The basic economic and financial relations deteriorated.*
gross turnover profitability rate	4.2%	
net turnover profitability rate	3.7%	

Investment outlays of non-financial enterprises in 2018

investment outlays	+23.1% y/y	*After two years of annual decrease, investment outlays of the surveyed enterprises grew compering to the previous year. Outlays on buildings and structures increased more than outlays on purchases. Less new investments were started than a year before but with higher estimated value.*

Województwo na tle kraju
Voivodship against the background of the country

Tablica 1. **Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2018 r.**
Table 1. *Selected data for voivodship and Poland in 2018*

Wyszczególnienie *Specification*	Polska *Poland*	Lubuskie
Ludność na 1 km² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII) *Population per 1 km² total area (as of 31XII)*	123	73
Przyrost naturalny na 1000 ludności *Natural increase per 1000 population*	-0,7	-1,5
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności[a] *Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population[a]*	0,1	-1,0
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL[a] w % *Actvity rate by BAEL[a] in %*	56,3	55,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL[a] w % *Employment rate by BAEL[a] in %*	54,2	53,4
Stopa bezrobocia według BAEL[a] w % *Unemployment rate by BAEL[a] in %*	3,8	3,0
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in zl*	4852,29	4221,48
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł *Average monthly retirement and other pension paid from Social Insurance Institution in zl*	2161,65	1998,41
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł *Average monthly gross retirement and other pensions of farmers in zl*	1226,85	1363,70
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100) *Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)*	101,6	102,0
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w 2016 r.[b] w ha *Average agricultural land in the farm in 2016[b] in ha*	10,31	19,76
Obsada bydła[c] na 100 ha użytków rolnych w sztukach *Stocking cattle[c] per 100 ha of agricultural land in heads*	42,3	21,6
Obsada trzody chlewnej[c] na 100 ha użytków rolnych w sztukach *Stocking pigs[c] per 100 ha of agricultural land in heads*	80,6	42,6
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł *Sold production of industry (current prices) per 1 employed person in industry*	536772	517234
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł *Sold production of construction (current prices) per 1 employed person in construction*	587695	371963
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	4,8	4,2

a Przeciętne w roku. b Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata. Dane nieostateczne. c Stan w czerwcu.
a Average in the year. b Data on the basis of the results of the Farm Structure Survey, conducted every 3 years. Non-final data. c As of June.

Tablica 1. **Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2018 r. (dok.)**
Table 1. *Selected data for voivodship and Poland in 2018 (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	Polska *Poland*	Lubuskie
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII) *Entities of the national economy in the REGON register per 10 thous. population*	1136	1117
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII) *Commercial companies with share of foreign capital per 10 thous. population*	19	15
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w % *Share of profitability enterprises in total number of cost level indicator in %*	80,8	78,7
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w % *Cost level indicator in cost level indicator in %*	95,5	95,8
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) w % *Indices investment outlays in enterprises (previous year = 100; current prices) in %*	112,5	123,1
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2016 r. w zł *Gross domestic product (current prices) per capita in 2016 in zl*	48432	40639

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

Wykres 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2018 r.**

Chart 1. *Natural increase per 1000 population in 2018*

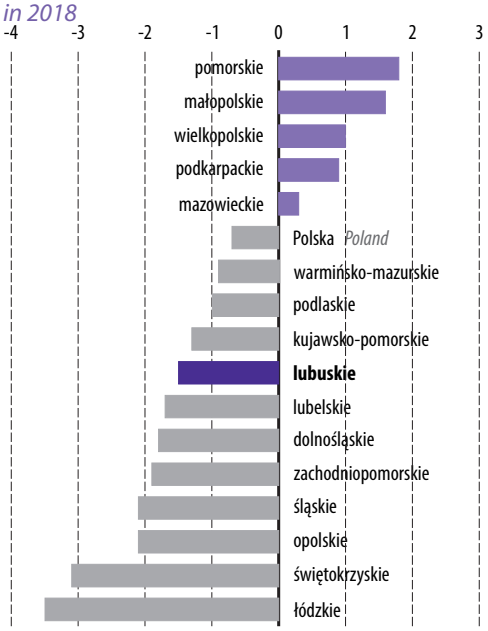

Wykres 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2018 r.**

Chart 2. *Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2018*

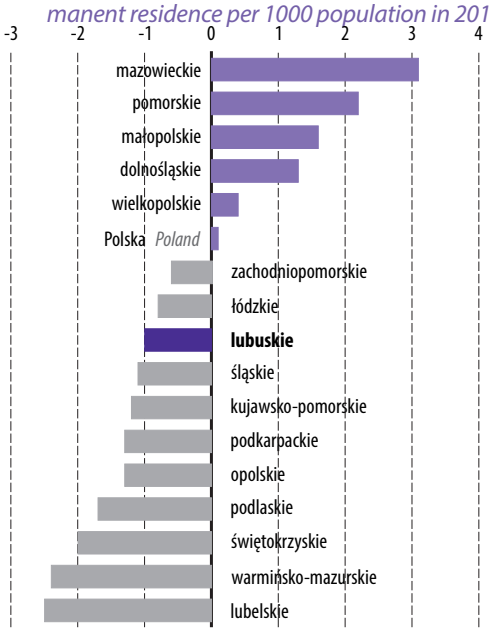

Wykres 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2018 r.**

Chart 3. *Employment rate by LFS in 2018*

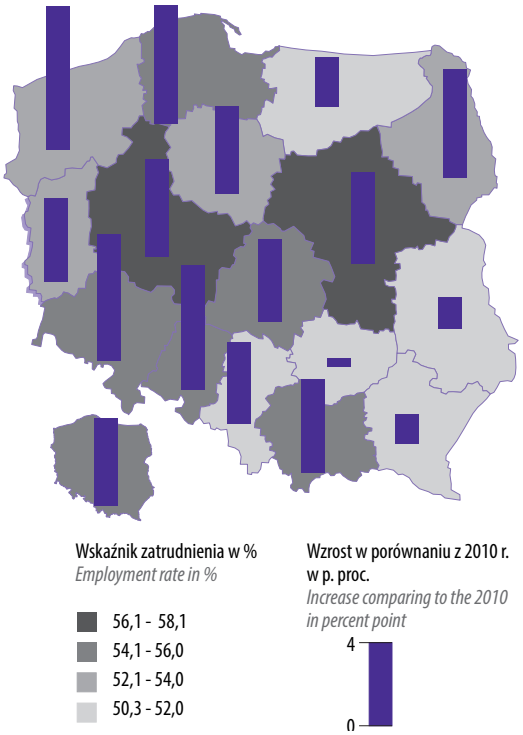

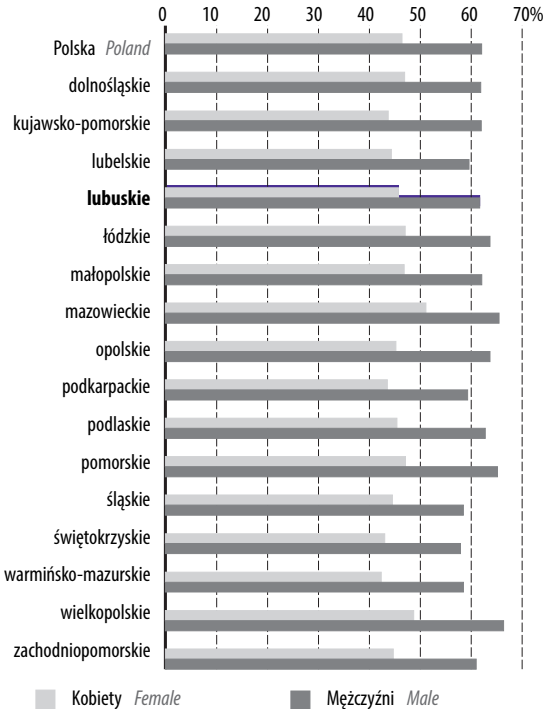

Wykres 4. **Stopa bezrobocia według BAEL w 2018 r.**

Chart 4. *Unemployment rate by LFS in 2018*

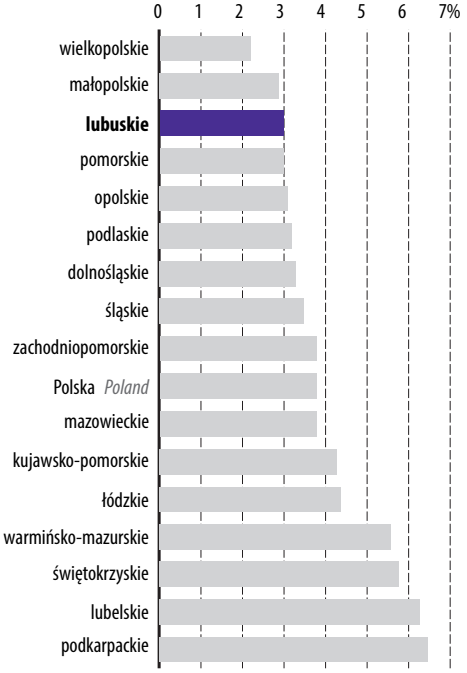

Wykres 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r.**

Chart 5. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2018*

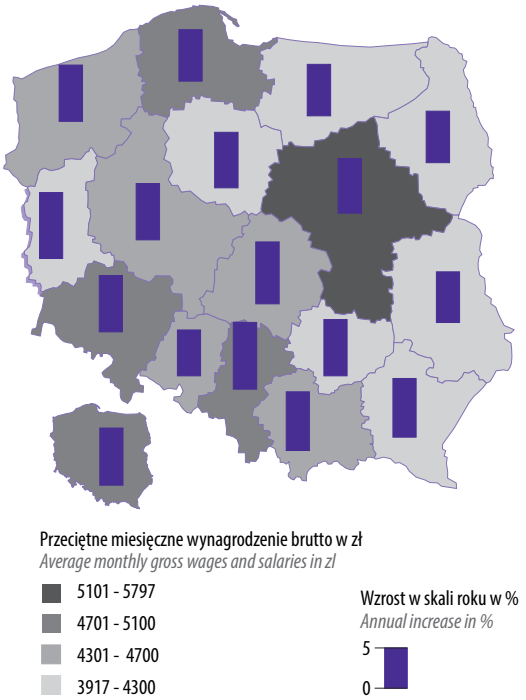

Wykres 6. **Zmiana cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2018 r.**

Chart 6. *Change of prices of consumer goods and services in 2018*

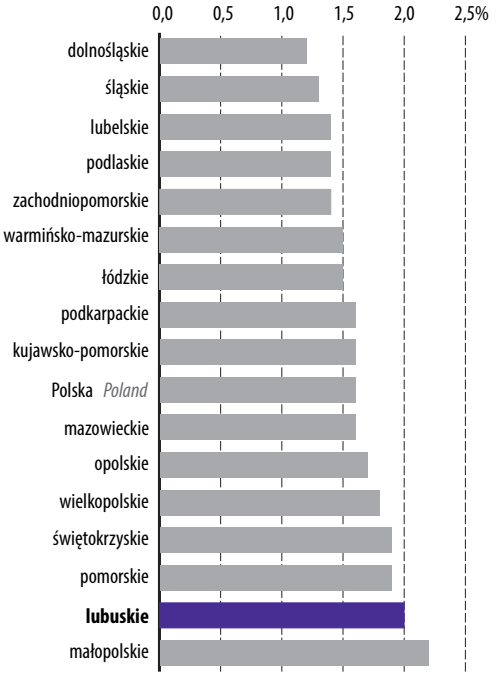

Wykres 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2018 r.**

Chart 7. *Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2018*

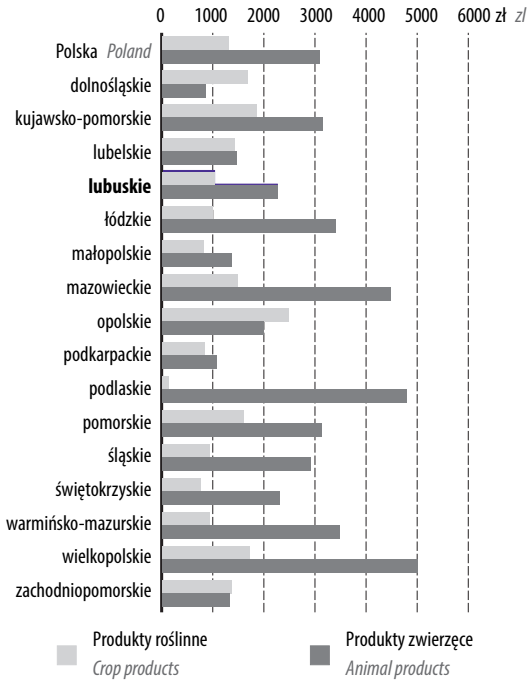

Wykres 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2018 r.**
Chart 8. *Dwellings completed in 2018*

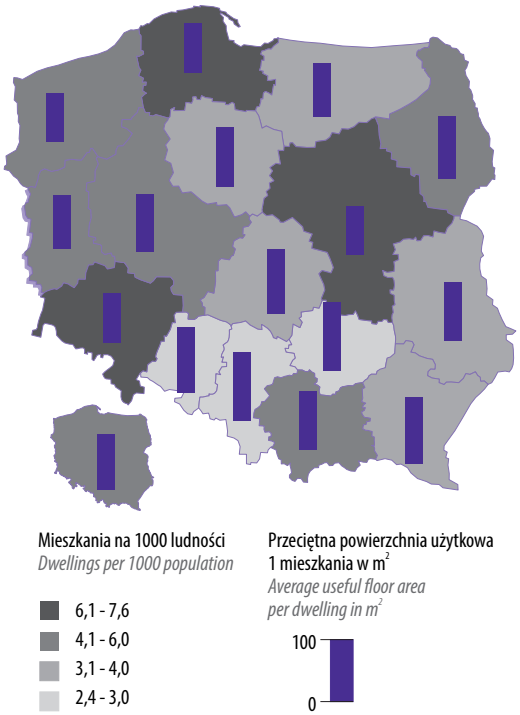

Wykres 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2018 r.**
Chart 9. *Net turnover profitability rate in non-financial enterprise in 2018*

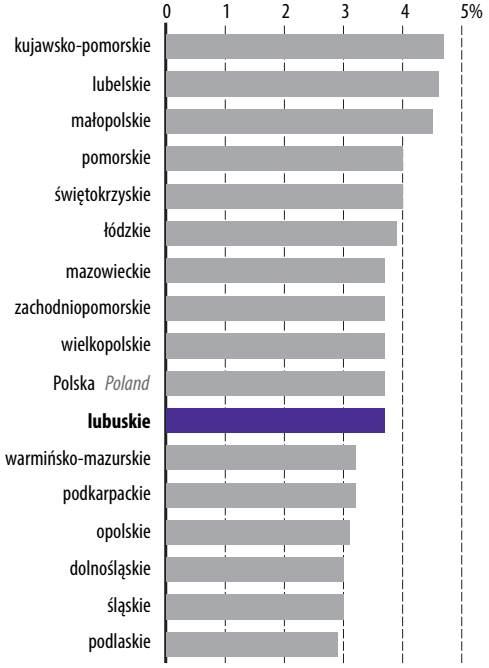

Wykres 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2018 r.**
Chart 10. *Entities of the national economy in the REGON register in 2018*

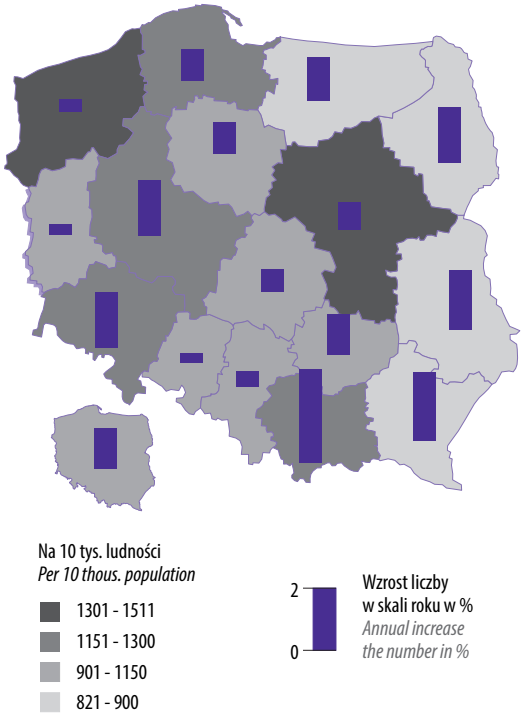

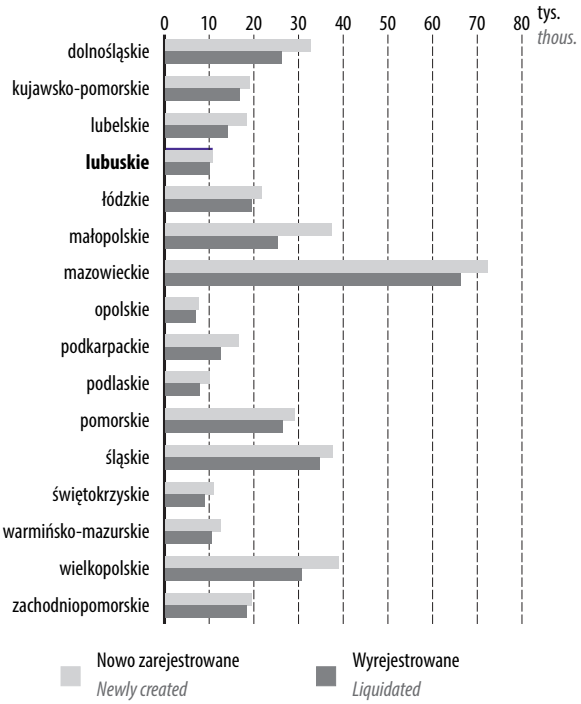

Podział i powierzchnia województwa
Division and area of voivodship

Podział województwa lubuskiego[1] w 2018 r.
Stan w dniu 31 XII
Division of lubuskie voivodship[1] in 2018
As of 31 XII

liczba gmin
number of gminas
82
liczba powiatów *number of powiats* 12 ; 2 liczba miast na prawach powiatu *number of cities with powiat status*

Wyszczególnienie *Specification*	Powierzchnia w ha *Area in ha*	Ludność (stan w dniu 31 XII) *Population (as of 31 XII)*
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*	1398793	1014548
podregiony: *subregions:*		
Gorzowski	611251	385258
Zielonogórski	787542	629290

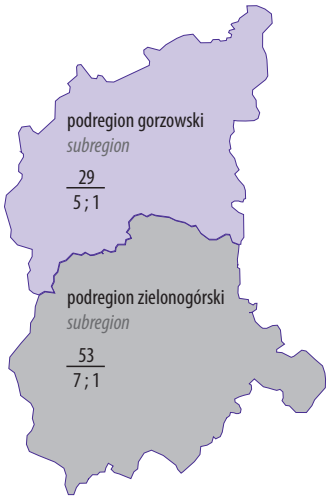

Podregion gorzowski *Gorzowski subregion*	
powiaty: *powiats:*	miasto na prawach powiatu *city with powiat status*
gorzowski	Gorzów Wlkp.
międzyrzecki	
słubicki	
strzelecko-drezdenecki	
sulęciński	

Podregion zielonogórski *Zielonogórski subregion*	
powiaty: *powiats:*	miasto na prawach powiatu *city with powiat status*
krośnieński	Zielona Góra
nowosolski	
świebodziński	
wschowski	
zielonogórski	
żagański	
żarski	

Według stanu w dniu 1 I 2018 r. województwo lubuskie zajmowało powierzchnię 13988 km^2 (1398793 ha), co stanowi 4,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze (wg stanu w dniu 31 XII 2018 r.) mieszkało 1014,5 tys. osób, tj. 2,6% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km^2 wynosiła 73 osoby (14 lokata w kraju). W miastach mieszkało 64,9% ludności województwa.

1 Administracyjny oraz statystyczny - według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), służącej do statystycznego podziału państw członkowskich Unii Europejskiej na trzy poziomy regionalne o określonych klasach liczby ludności. Ustanowiona do zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze UE porównywalnych statystyk regionalnych, służy również kształtowaniu regionalnych polityk krajów Unii. Od 1 stycznia 2018 r. obowiązuje rewizja NUTS 2016, która w Polsce obejmuje 97 jednostek: 7 makroregionów, 17 regionów i 73 podregiony.

1 Administrative and statistical – by the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS), used for statistical division of the EU Member States into three regional levels of certain classes of the population. It has been established in order to enable the collection, compilation and dissemination of harmonised regional statistics in the European Union. The NUTS 2016 revision entered into force on 1 January 2018, and it involved 97 units in Poland: 7 macroregions, 17 regions, and 73 subregions

Ludność
Population

W 2018 r. po raz kolejny (szósty) liczba ludności w województwie lubuskim zmniejszyła się. W skali roku spadła liczba urodzeń, natomiast wzrosła liczba zgonów. Przyrost naturalny miał wartość ujemną – ubytek naturalny był największy w ostatnim dwudziestoleciu. Zmniejszyła się liczba nowo zawartych małżeństw. Ujemne saldo migracji (na pobyt stały) utrzymało się na tym samym poziomie.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się metodą bilansową, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowym okresie.
Prezentowane dane dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.
Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym, że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tablica 2.
Table 2.

Ludność na podstawie bilansów
Population based on balances

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Stan w dniu 30 VI w tys. ***As of 30 VI in thous.***	38517	38455	38422	38413
w tym kobiety *of which females*	19869	19847	19834	19830
Miasta *Urban areas*	23449	23203	23126	23095
Wieś *Rural areas*	15068	15252	15297	15318
Stan w dniu 31 XII: ***As of 31 XII:***				
w tys. *in thous.*	38530	38437	38434	38411
na 1 km² *per 1 km²*	123	123	123	123
w tym kobiety: *of which females*				
w tys. *in thous.*	19877	19838	19840	19829
na 100 mężczyzn *per 100 males*	107	107	107	107
Miasta: w tys. *Urban areas: in thous.*	23429	23166	23109	23067
w % *in %*	60,8	60,3	60,1	60,1
Wieś: w tys. *Rural areas: in thous.s*	15101	15271	15324	15344
w % *in %*	39,2	39,7	39,9	39,9

Tablica 2. **Ludność na podstawie bilansów (dok.)**
Table 2. *Population based on balances (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Stan w dniu 30 VI w tys. *As of 30 VI in thous.*	1023	1020	1017	1015
w tym kobiety *of which females*	525	523	522	521
Miasta *Urban areas*	650	663	660	660
Wieś *Rural areas*	373	357	357	355
Stan w dniu 31 XII: *As of 31 XII:*				
w tys. *in thous.*	1023	1018	1017	1015
na 1 km² *per 1 km²*	73	73	73	73
w tym kobiety: *of which females*				
w tys. *in thous.*	525	522	522	521
na 100 mężczyzn *per 100 males*	105	105	105	105
Miasta: w tys. *Urban areas: in thous.*	650	661	660	659
w % *in %*	63,5	65,0	64,9	64,9
Wieś: w tys. *Rural areas: in thous.s*	373	357	357	356
w % *in %*	36,5	35,0	35,1	35,1

Według stanu w dniu 31 grudnia 2018 r. województwo lubuskie zamieszkiwało 1014,5 tys. osób, tj. o 2,3 tys. mniej niż przed rokiem (i o 8,7 tys. mniej niż w 2010 r.). Ludność województwa stanowiła 2,6% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia w województwie wyniosła 73 osoby na 1 km² (w kraju – 123 osoby). Wskaźnik ten znacznie różnił się w poszczególnych powiatach, najwyższy był w miastach na prawach powiatu: w Gorzowie Wlkp. na 1 km² przypadało 1446 osób i w Zielonej Górze – 504 osoby, oraz w powiecie nowosolskim – 112 osób na km², a najniższy zanotowano w powiecie sulęcińskim – 30 osób na km².

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

W województwie w ogólnej liczbie ludności przeważają kobiety. W 2018 r. ich udział w ludności ogółem nie zmienił się w porównaniu z 2017 r. i wyniósł 51,3% (w kraju kobiety stanowiły 51,6% ludności). W rezultacie niezmienny pozostał także współczynnik feminizacji – na 100 mężczyzn przypadało 105 kobiet (w kraju wskaźnik przyjął wartość 107).

W 2018 r. w województwie zarejestrowno 9,5 tys. urodzeń żywych, to o 0,8 tys. mniej niż przed rokiem (kiedy zanotowano wzrost o 0,6 tys. w skali roku) i o 1,5 tys. mniej w porównaniu z 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wyniósł 9,3‰ i był o 0,8 punktu niższy niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. wskaźnik obniżył się o 1,4 punktu.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Wykres 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**
Chart 11. *Natural increase per 1000 population*

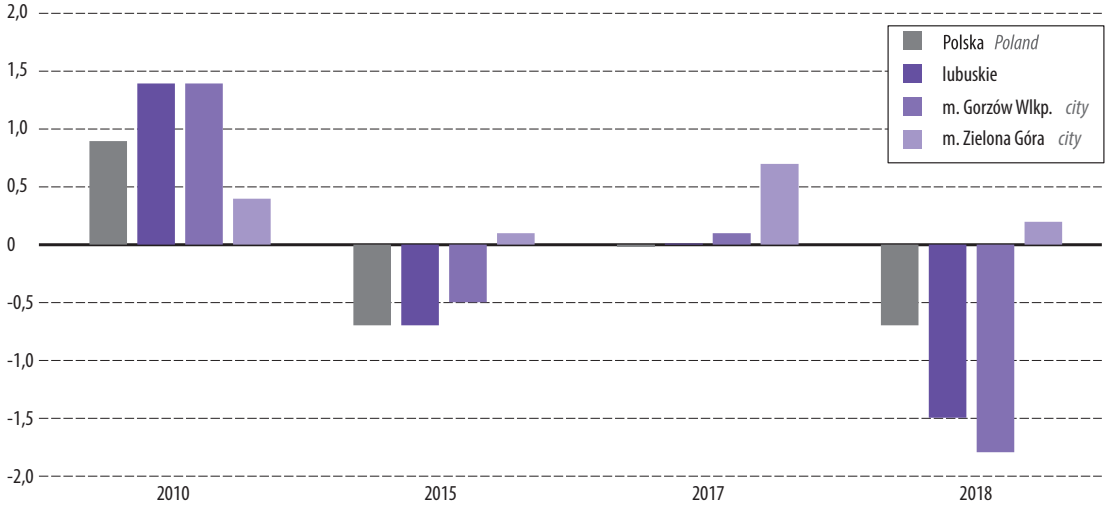

W 2018 r. zmarło 11,0 tys. osób, tj. o 0,7 tys. więcej niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. liczba zgonów była wyższa o 1,5 tys. Współczynnik zgonów (liczba zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wyniósł 10,8‰, podczas gdy rok wcześniej 10,1‰ i 9,3‰ w 2010 r.

W województwie zmniejszyła się umieralność niemowląt, tj. dzieci w wieku poniżej 1 roku. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2018 r. wyniósł 4,2‰ i był o 0,4 punktu niższy niż w 2017 r. Wskaźnik ten był jednak wyższy od średniej umieralności niemowląt w kraju (3,8‰).

W analizowanym roku w województwie odnotowano ujemny przyrost naturalny – liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń o 1,5 tys. Zanotowany ubytek naturalny był największy w ostatnim dwudziestoleciu. Współczynnik przyrostu naturalnego (liczony na 1000 mieszkańców) obniżył się do poziomu minus 1,5‰ (wobec 0,0‰ w 2017 r. i 1,4‰ w 2010 r.)

Tablica 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**
Table 3. *Vital statistics of population and net migration per 1000 population*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015[a]	2017	2018
Polska *Poland*				
Małżeństwa *Marriages*	5,9	4,9	5,0	5,0
Urodzenia żywe *Live births*	10,7	9,6	10,5	10,1
Zgony *Deaths*	9,8	10,3	10,5	10,8
Przyrost naturalny[b] *Natural increase[b]*	0,9	-0,7	0,0	-0,7
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały *Net internal and international migration for permanent residence*	-0,1	-0,4	0,0	0,1
w tym zagranicznych *of which international*	-0,1	-0,4	0,0	0,1

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.
a In the case of the inernational data for 2014. b The difference between the number of live births and deaths in a given period.

Tablica 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności (dok.)**
Table 3. *Vital statistics of population and net migration per 1000 population (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015[a]	2017	2018
Województwo lubuskie *lubuskie voivodship*				
Małżeństwa *Marriages*	5,8	4,9	4,9	4,9
Urodzenia żywe *Live births*	10,7	9,2	10,1	9,3
Zgony *Deaths*	9,3	10,0	10,1	10,8
Przyrost naturalny[b] *Natural increase[b]*	1,4	-0,7	0,0	-1,5
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały *Net internal and international migration for permanent residence*	-0,5	-1,5	-0,9	-1,0
w tym zagranicznych *of which international*	x	-0,7	-0,2	0,0
m. Gorzów Wlkp. *Gorzów Wlkp. city*				
Małżeństwa *Marriages*	5,8	4,8	5,2	5,6
Urodzenia żywe *Live births*	9,8	9,3	10,1	9,4
Zgony *Deaths*	8,3	9,9	9,9	11,2
Przyrost naturalny[b] *Natural increase[b]*	1,4	-0,5	0,1	-1,8
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały *Net internal and international migration for permanent residence*	-1,3	-1,6	-0,4	-0,5
w tym zagranicznych *of which international*	0,4	-0,8	-0,1	0,1
m. Zielona Góra *Zielona Góra city*				
Małżeństwa *Marriages*	6,0	4,4	4,3	4,5
Urodzenia żywe *Live births*	9,8	9,5	10,3	10,0
Zgony *Deaths*	9,4	9,4	9,6	9,8
Przyrost naturalny[b] *Natural increase[b]*	0,4	0,1	0,7	0,2
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały *Net internal and international migration for permanent residence*	1,2	3,6	3,9	4,3
w tym zagranicznych *of which international*	0,6	0,4	-0,1	0,3

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r. b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.
a In the case of the inernational data for 2014. b The difference between the number of live births and deaths in a given period.

Wykres 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r.**
Chart 12. *Vital statistics per 1000 population in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*

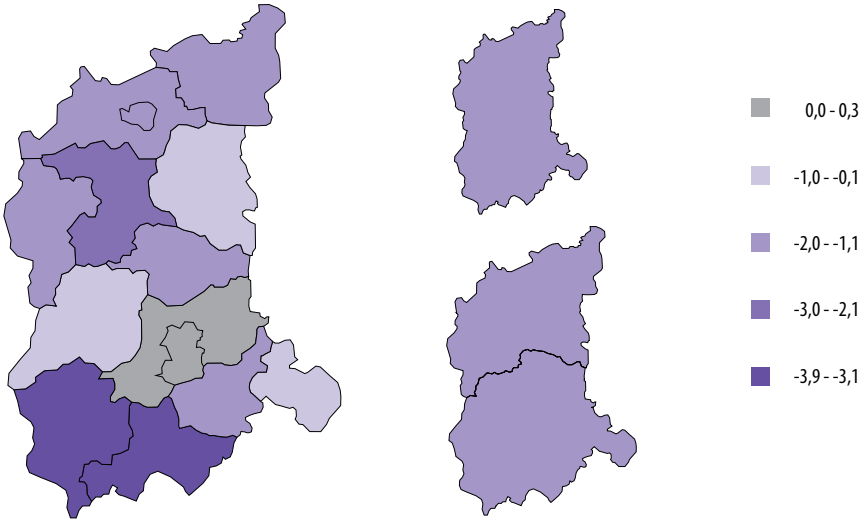

W 2018 r. współczynnik przyrostu naturalnego przyjmował ujemne wartości w 12 z 14 powiatów województwa – od minus 3,9‰ w powiecie żagańskim do minus 0,6‰ w powiecie międzyrzeckim. Dodatni wskaźnik odnotowano jedynie w powiecie zielonogórskim (0,3‰) oraz w Zielonej Górze (0,2‰).

W 2018 r. zawarto 4,9 tys. związków małżeńskich. To nieznacznie mniej niż przed rokiem. W porównaniu z 2010 r. było ich mniej o 1,0 tys. Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) ukształtował się na poziomie 4,9‰, podobnie jak w 2017 r. W odniesieniu do 2010 r. wskaźnik obniżył się o 0,9 punktu. Częstość zawierania związków małżeńskich w całym kraju była nieznacznie wyższa (5,0‰).

Wykres 13. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności**
Chart 13. *Internal net migration for permanent residence per 1000 population*

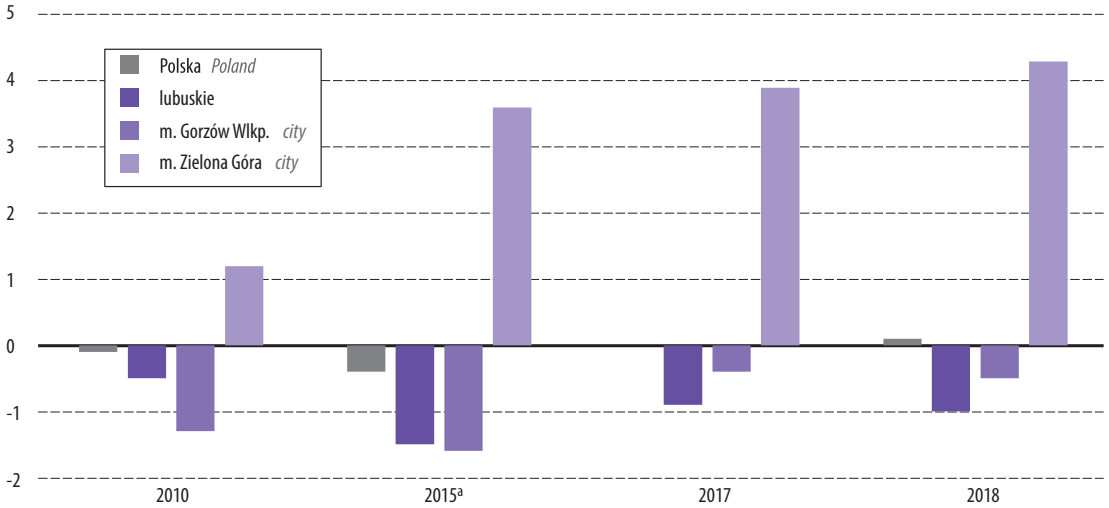

a W przypadku migracji zagranicznych dane dotyczą 2014 r.
a In the case of the inernational data for 2014.

Województwo lubuskie cechuje ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały (liczba wymeldowań jest większa niż liczba zameldowań). W latach 2010-2015 ubytek ludności widocznie zwiększył się – z 0,5 tys. osób w 2010 r. do 1,6 tys. osób w 2015 r., a następnie zmalał, osiągając w 2018 r. wielkość 1,0 tys. Współczynnik salda migracji stałej (licząc na 1000 mieszkańców) w 2018 r. wyniósł minus 1,0‰, podobnie jak w 2017 r. W porównaniu z 2010 r. wskaźnik był wyższy o 0,5 punktu.

Ujemne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2018 r. odnotowano w 11 z 14 powiatów, a najwyższe w powiecie strzelecko-drezdeneckim (minus 5 osób licząc na 1000 ludności). Jednocześnie dodatnie saldo migracji wystąpiło w Zielonej Górze (4,3), w powiecie gorzowskim (3,7) i zielonogórskim (0,9).

Wykres 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r.**
Chart 14. *Internal net migration for permanent residence per 1000 population in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018*

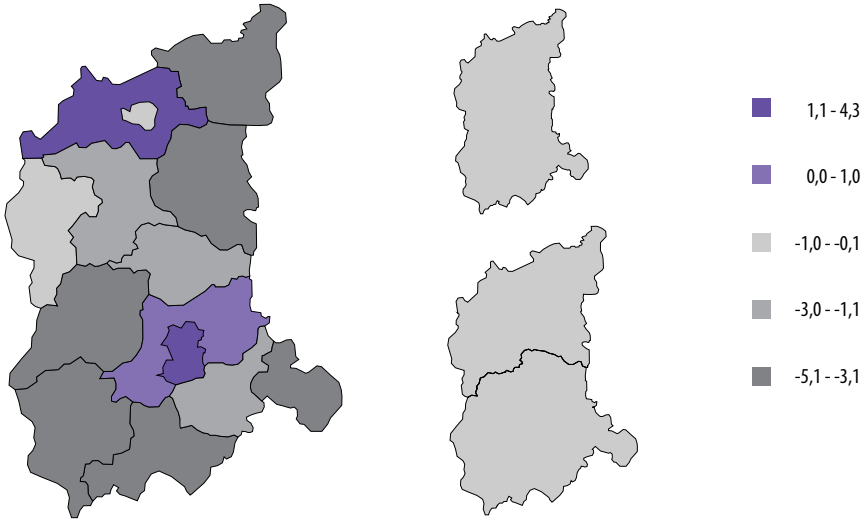

Dane prezentujące ludność w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej,
- „Sytuacja demograficzna województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co roku w wersji książkowej i elektronicznej, jak również w Banku Danych Lokalnych.

Rynek pracy
Labour market

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

W 2018 r. odnotowano niższy niż przed rokiem wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku.

W 2018 r. przeciętne zatrudnienie sektora przedsiębiorstw w województwie lubuskim osiągnęło poziom 130,1 tys. osób, tj. o 3,7% wyższy niż w poprzednim roku (w 2017 r. przeciętne zatrudnienie wzrosło o 4,6% wyższe w skali roku). W kraju wzrost przeciętnego zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 3,5% (wobec wzrostu o 4,5% przed rokiem).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tablica 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**
Table 4. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018		
	w tysiącach *in thousand*				2010=100	2017=100
Polska *Poland*	5372,6	5601,6	6017,1	6229,6	116,0	103,5
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*	114,8	117,1	125,5	130,1	113,3	103,7
m./*city* Gorzów Wlkp.	.	22,6	21,9	22,0	x	100,2
m./*city* Zielona Góra	.	20,4	23,1	24,3	x	104,9

Wykres 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (2010=100)**
Chart 15. *Indices of average paid employment in the enterprise sector*

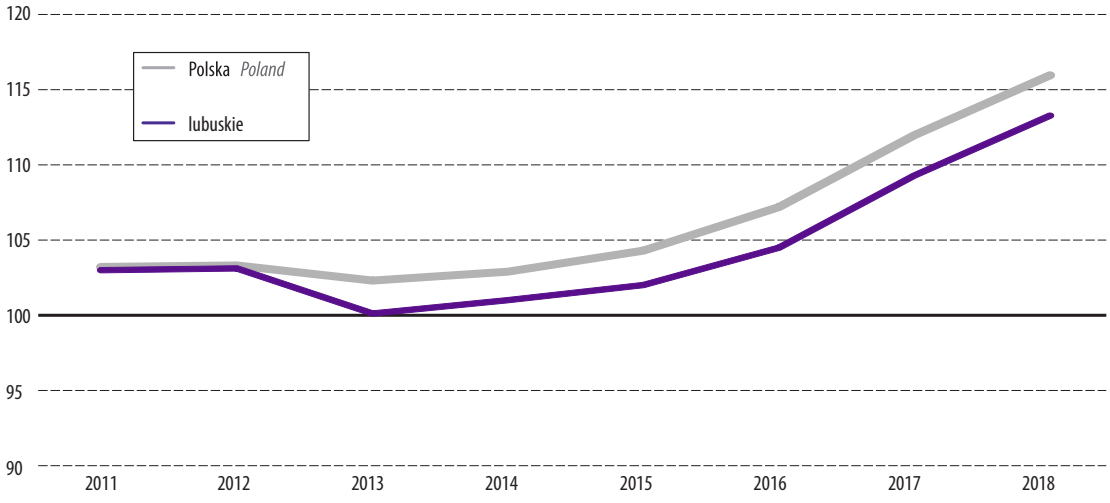

Wykres 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007**
Chart 16. *Structure of average paid employment by NACE Rev. 2 sections*

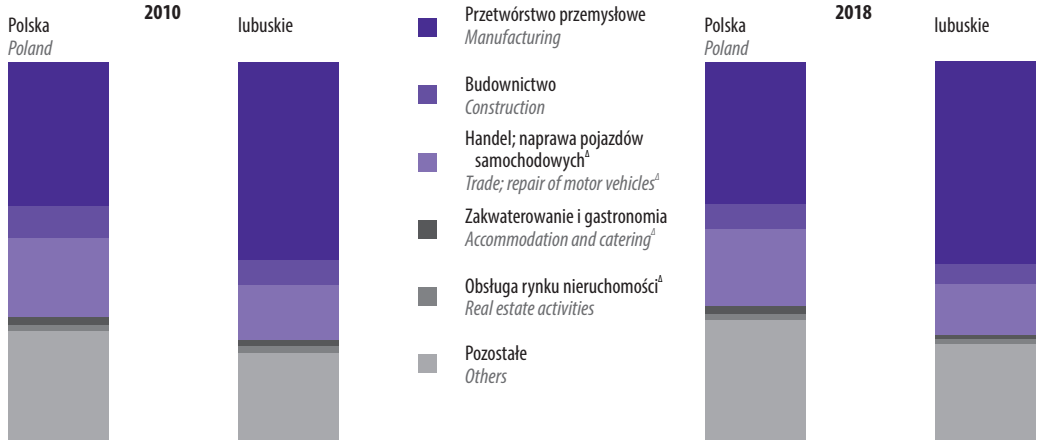

Tak jak w poprzednich latach największy udział w strukturze zatrudnienia miały podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego. Przeciętne zatrudnienie w tej sekcji wyniosło 69,5 tys. osób, co stanowiło 53,4% ogółu przeciętnego zatrudnienia sektora przedsiębiorstw.

W strukturze przeciętnego zatrudnienia znaczny udział miały także sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych (13,5% ogółu zatrudnionych, tj. 17,6 tys. osób), transport i gospodarka magazynowa (9,1% ogółu przeciętnie zatrudnionych, tj. 11,8 tys.), administrowanie i działalność wspierająca (6,5%, tj. 8,4 tys.), a także budownictwo (5,2%, tj. 6,8 tys. osób).

Tablica 5. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim**
Table 5. *Average paid employment in the enterprise sector in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018				
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding previous year =100*								tys. osób *thous. persons*
Ogółem ***Total***	**103,7**	**103,6**	**104,3**	**104,6**	**104,3**	**105,2**	**104,1**	**103,7**	**130,1**
w tym: *of which:*									
Przemysł *Industry*	101,2	101,2	101,3	102,1	103,5	104,7	104,4	103,4	73,7
w tym: *of which:*									
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	101,3	101,2	101,3	102,1	103,7	104,5	104,2	103,1	69,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities[Δ]*	98,0	100,1	100,1	99,9	99,4	107,5	107,9	108,9	3,7
Budownictwo *Construction*	99,8	98,1	97,3	98,2	109,0	108,1	109,7	108,8	6,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	106,9	105,3	106,5	107,1	101,9	102,8	101,7	100,9	17,6

Tablica 5. **Przeciętne miesięczne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim (dok.)**
Table 5. *Average paid employment in the enterprise sector in lubuskie voivodship (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018				
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding previous year =100*								tys. osób *thous. persons*
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	110,8	110,5	111,3	109,8	110,2	111,9	110,6	113,5	11,8
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering[Δ]*	115,0	118,0	121,6	118,5	104,5	100,3	97,8	108,2	1,7
Informacja i komunikacja *Information and communication*	133,1	132,0	131,2	127,8	98,8	98,0	98,6	98,9	1,5
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities[Δ]*	99,0	100,9	100,2	104,8	101,4	101,2	102,6	100,3	1,7
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities[Δ]*	114,2	116,0	119,7	117,0	99,2	98,2	92,7	92,6	8,4

Wzrost przeciętnego zatrudnienia w porównaniu z 2017 r. zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 13,5%), w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 8,9%), w budownictwie (o 8,8%), w zakwaterowaniu i gastronomii (8,2%), w przetwórstwie przemysłowym (o 3,1%), w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,9%), a także w obsłudze rynku nieruchomości (o 0,3%).

Spadek przeciętnego zatrudnienia w relacji do poprzedniego roku zanotowano w administrowaniu i działalności wspierającej (o 7,4%) oraz w informacji i komunikacji (1,1%).

BEZROBOCIE REJESTROWANE
REGISTERED UNEMPLOYMENT

W końcu 2018 r. dane dotyczące bezrobocia rejestrowanego w województwie lubuskim były bardziej korzystne niż w poprzednich latach. Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji w ciągu roku ponownie przewyższyła liczbę nowo zarejestrowanych, co spowodowało dalsze zmniejszanie się liczby zarejestrowanych bezrobotnych ogółem. W końcu 2018 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 5,8%.

W końcu grudnia 2018 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa lubuskiego wyniosła 22,2 tys. osób i była o 2,4 tys., tj. o 9,8% mniejsza niż w poprzednim roku (przed rokiem w analogicznym okresie spadek wyniósł 24,0%). W kraju w końcu 2018 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się w skali roku o 10,4% (wobec spadku o 20,0% w 2017 r.).

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązujący od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późniejszymi zmianami).

W niemal wszystkich powiatach województwa zanotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych w skali roku, przy czym najgłębszy w powiecie nowosolskim (o 19,8%), a także w słubickim (o 19,2%). Niewielki wzrost (o 0,6%) liczby zarejestrowanych bezrobotnych wystąpił w Zielonej Górze.

Tablica 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan w dniu 31 XII**
Table 6. *Registered unemployment persons and registered unemployment rate. As of 31 XII*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Bezrobotni zarejestrowani w tys. *Registered unemployed persons in thous.*	1954,7	1563,3	1081,7	968,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani[a] w tys. *Newly registered unemployed a in thous.*	3042,0	2368,8	1914,8	1662,1
Bezrobotni wyrejestrowani[a] w tys. *Persons removed from unemployment rolls a in thous.*	2979,8	2630,6	2168,3	1774,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy *Unemployed persons, registered per 1 job advertisement*	83	31	16	15
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *Registered unemployment rate in %*	12,4	9,7	6,6	5,8
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Bezrobotni zarejestrowani w tys. *Registered unemployed persons in thous.*	59,2	39,3	24,6	22,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani[a] w tys. *Newly registered unemployed a in thous.*	119,1	76,6	58,0	49,1
Bezrobotni wyrejestrowani[a] w tys. *Persons removed from unemployment rolls a in thous.*	120,9	84,4	65,8	51,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy *Unemployed persons, registered per 1 job advertisement*	70	15	9	9
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *Registered unemployment rate in %*	15,5	10,5	6,6	5,8
m. Gorzów Wlkp. *Gorzów Wlkp. city*				
Bezrobotni zarejestrowani w tys. *Registered unemployed persons in thous.*	4,5	2,9	1,5	1,5
Bezrobotni nowo zarejestrowani[a] w tys. *Newly registered unemployed a in thous.*	10,4	7,8	6,1	5,0
Bezrobotni wyrejestrowani[a] w tys. *Persons removed from unemployment rolls a in thous.*	10,3	8,3	6,8	5,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy *Unemployed persons, registered per 1 job advertisement*	34	15	5	4
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *Registered unemployment rate in %*	8,1	5,1	2,6	2,6
m. Zielona Góra *Zielona Góra city*				
Bezrobotni zarejestrowani w tys. *Registered unemployed persons in thous.*	4,5	4,0	2,3	2,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani[a] w tys. *Newly registered unemployed a in thous.*	10,5	7,8	6,2	5,1
Bezrobotni wyrejestrowani[a] w tys. *Persons removed from unemployment rolls a in thous.*	10,3	8,9	7,0	5,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy *Unemployed persons, registered per 1 job advertisement*	17	5	5	6
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *Registered unemployment rate in %*	7,7	6,3	3,4	3,4

a W ciągu roku.
a During the year.

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W strukturze zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2018 r. kobiety stanowiły 59,1% (tj. o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem). W relacji do poprzedniego roku wzrósł odsetek osób poprzednio pracujących do 88,3% (tj. o 0,5 p. proc.). W tej grupie osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy stanowiły 4,2% ogółu bezrobotnych (wobec 4,9% przed rokiem). Zmniejszył się odsetek osób bez prawa do zasiłku do 81,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (tj. o 1,0 p. proc.). Udział mieszkańców wsi, tak jak przed rokiem, wyniósł 44,3%.

Wykres 17.
Chart 17.

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku. Stan w dniu 31 XII
Structure of registered unemployed persons by age. As of 31 XII

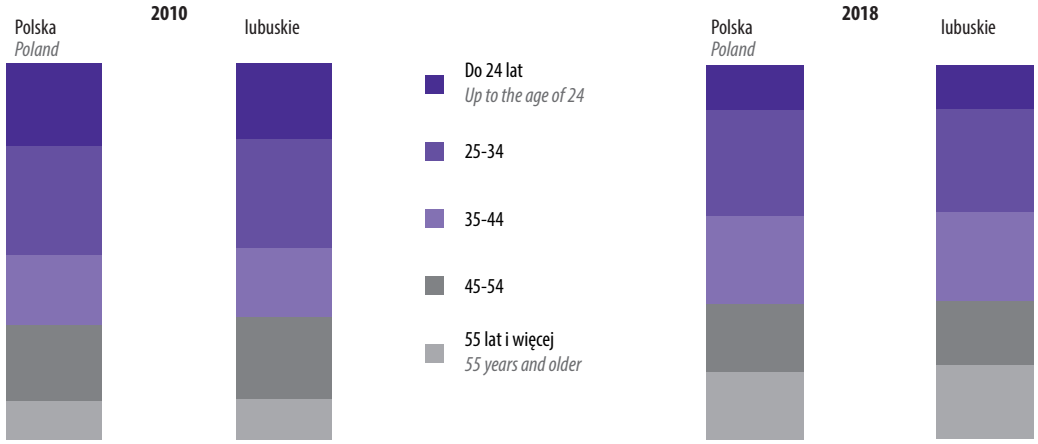

Wykres 18.
Chart 18.

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia. Stan w dniu 31 XII
Structureof registered unemployed persons by educational level. As of 31 XII

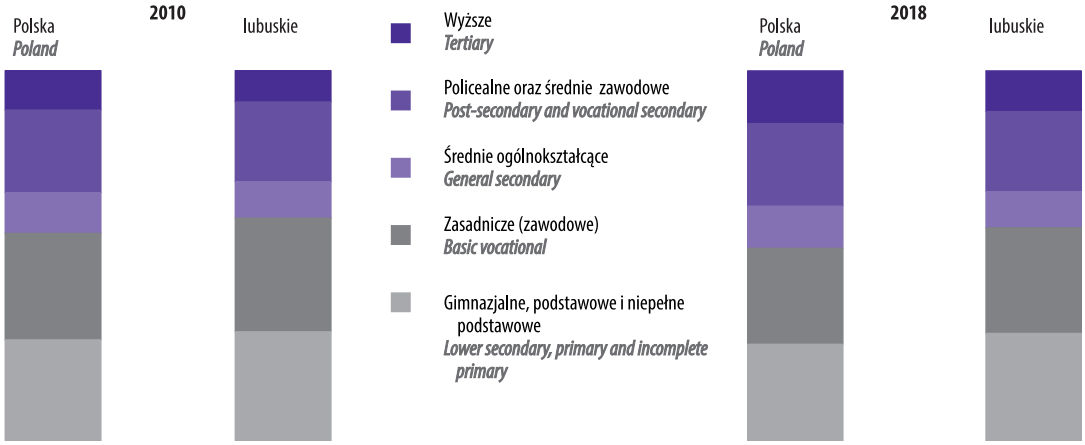

W strukturze bezrobotnych według wieku w końcu 2018 r. największą grupą były osoby w wieku od 25 do 34 lat (27,7%, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem). Kolejne 23,6% to osoby w wieku 35-44 lat (o 0,7 p. proc. więcej). Udział osób 45-54 lat wyniósł 17,2% (o 0,6 p. proc. mniej), a w wieku 55-59 lat – 12,3% (o 0,4 p. proc. mniej). W strukturze bezrobotnych udział osób z najmłodszej grupy wiekowej, do 25 roku życia nieznacznie zwiększył się o 0,1 p. proc. (do 11,7%), a z najstarszej grupy (60 lat i więcej) – o 0,5 p. proc. (do 7,4%).

Od lat zdecydowana większość bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy legitymuje się niskim poziomem wykształcenia. W końcu 2018 r. struktura bezrobotnych według wykształcenia nie zmieniła się istotnie w porównaniu z rokiem poprzednim. Najliczniejszą grupą zarejestrowanych bezrobotnych były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (29,9% ogółu bezrobotnych, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż przed rokiem), a także zasadniczym zawodowym (28,2%, tj. o 1,1 p. proc. mniej). Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 21,3% ogółu bezrobotnych (o 0,5 p. proc więcej). Zmniejszył się odsetek osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące (o 0,1 p. proc. do 9,6%), a wzrósł z wykształceniem wyższym (o 0,4 p. proc. do 10,9%).

W strukturze bezrobotnych ze względu na czas pozostawania bez pracy zmniejszył się w relacji do poprzedniego roku odsetek osób pozostających bez pracy od 6 do 12 miesięcy (o 1,5 p. proc. do 16,0%), przebywających bez pracy powyżej 24 miesięcy (o 0,3 p. proc. do 16,9%), a także od 1 do 3 miesięcy (o 0,1 p. proc. do 22,3%). Wzrósł w omawianym okresie odsetek osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (o 1,1 p. proc. do 15,5%), do 1 miesiąca (o 0,7 p. proc. do 13,4%), od 3 do 6 miesięcy (o 0,3 p. proc. do 15,9%).

Wykres 19.
Chart 19.

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy[a]. Stan w dniu 31 XII
Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment[a]. As of 31 XII

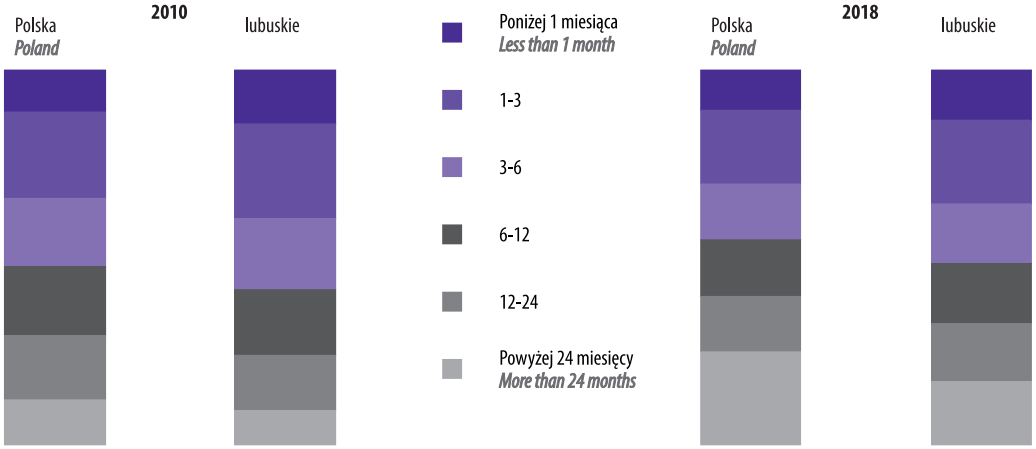

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.
a The intervals have been closed right-side.

Niemal co 4 bezrobotny (24,3% ogółu) legitymował się stosunkowo krótkim dotychczasowym stażem pracy od 1 do 5 lat. Udział tej grupy w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wzrósł w porównaniu z poprzednim rokiem o 0,7 p. proc. Osoby posiadające staż pracy do 1 roku stanowiły 17,3% ogółu bezrobotnych (tj. o 0,8 p. proc. więcej niż przed rokiem). Osoby ze stażem od 10 do 20 lat to 17,0% ogółu bezrobotnych (tj. o 0,4 p. proc. mniej). Osoby bez stażu pracy stanowiły 11,7% ogółu bezrobotnych, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w końcu 2017 r.

W końcu 2018 r. wśród bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy blisko połowę (45,3% ogółu bezrobotnych) stanowili długotrwale bezrobotni[1]. Było ich 10,1 tys. osób, a udział tej grupy w strukturze bezrobotnych zmniejszył się w skali roku o 3,8 p. proc.

Odsetek osób w wieku powyżej 50 roku życia wyniósł 28,7% (o 0,3 p. proc. mniej niż przed rokiem). Osoby do 30 roku życia stanowiły 24,9% ogółu bezrobotnych (o 0,1 p. proc. więcej), w tym osoby poniżej 25 roku życia - 11,7% (o 0,1 p. proc. więcej). Osoby posiadające co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia to 20,4% ogółu bezrobotnych (o 0,1 p. proc. więcej w skali roku), a posiadające dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia, tak jak przed rokiem, 0,3%. Udział niepełnosprawnych bezrobotnych, w porównaniu z notowanym w poprzednim roku, nie zmienił się i wyniósł 9,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

1 Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Tablica 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie lubuskim**
Table 7. *Registered unemployment persons and unemployment rate in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu): *Registered unemployed persons (end of period)*								
w tysiącach osób *in thousand persons*	31,0	26,6	25,6	24,6	24,9	21,9	21,6	22,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year = 100*	79,0	80,1	81,4	77,3	80,1	82,2	84,3	90,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ): *Newly registered unem-ployed (inflow)*								
w tysiącach osób *in thousand persons*	16,4	12,7	15,0	14,1	13,8	11,0	12,2	12,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year = 100*	87,2	84,9	89,2	83,2	84,2	86,6	81,8	86,1
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ): *Persons removed from un-employment rolls (out-flow)*								
w tysiącach osób *in thousand persons*	17,7	17,1	15,9	15,1	13,5	14,0	12,5	11,5
analogiczny okres roku po przedniego = 100 *corresponding period of previous year = 100*	94,6	81,8	84,0	95,7	76,4	81,6	78,4	76,4
Płynność bezrobocia (napływ - odpływ) w tysiącach osób *Liquidity of unemployment (inflow – outflow) in thou-sand persons*	-1,3	-4,4	-1,0	-1,0	0,3	-3,0	-0,2	0,6
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w % *Registered unemployment rate (end of period) in %*	8,2	7,1	6,8	6,5	6,5	5,8	5,7	5,8

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie w kolejnych miesiącach 2018 r. była zbliżona do wartości w kraju. Wyższa niż w kraju o 0,2 p. proc. była w styczniu 2018 r. a mniejsza o 0,1 p. proc. w miesiącach marzec, kwiecień, maj i październik 2018 r. W pozostałych miesiącach była równa stopie bezrobocia rejestrowanego w kraju.

Wykres 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego. Stan w dniu 31 XII**
Chart 20. *Unemployment rate. As of 31 XII*

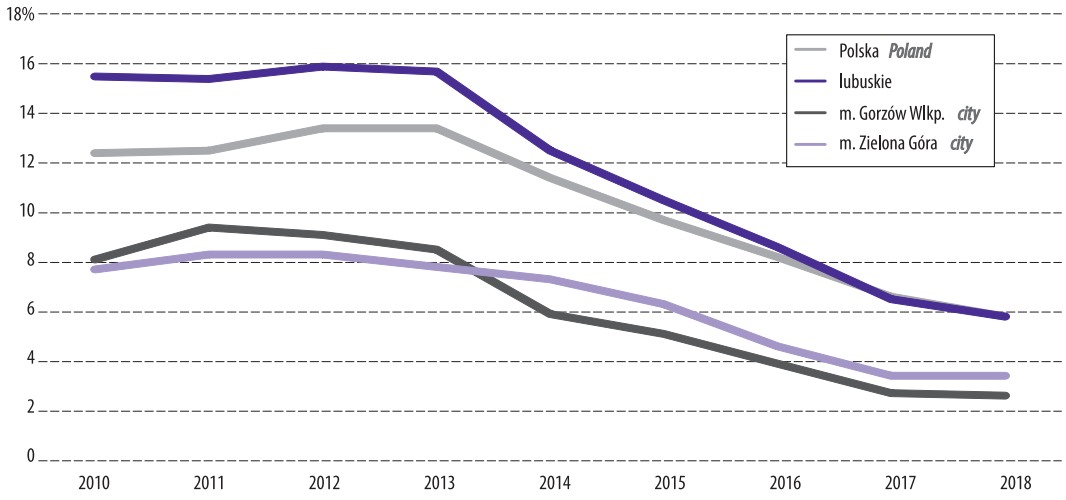

W końcu grudnia 2018 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie ukształtowała się na poziomie 5,8% i była mniejsza o 0,7 p. proc. w relacji do końca 2017 r. W kraju w końcu omawianego okresu wielkość tego wskaźnika wyniosła również 5,8%, jednak była mniejsza o 0,8 p. proc. niż w grudniu 2017 r.

W większości powiatów województwa lubuskiego odnotowano w relacji do poprzedniego roku spadek stopy bezrobocia rejestrowanego, przy czym najgłębszy w powiatach nowosolskim i żagańskim (po 2,0 p. proc.). Wyjątkiem jest Zielona Góra, gdzie wartość omawianego wskaźnika pozostała na tym samym poziomie.

Pomimo zmian na rynku pracy w dalszym ciągu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia rejestrowanego. Rozpiętość wskaźnika w powiatach w końcu 2018 r. wyniosła 9,7 p. proc., wobec 10,3 p. proc. w poprzednim roku i 20,2 p. proc. w 2010 r.

W końcu 2018 r. w grupie powiatów o najniższej stopie bezrobocia rejestrowanego był powiat słubicki (2,5%, wobec 3,1% przed rokiem), a także Gorzów Wlkp. (2,6%, wobec 2,7%) i Zielona Góra (3,4%, tak jak w 2017 r.). Najwyższą stopę bezrobocia rejestrowanego zanotowano w powiatach: międzyrzeckim (12,2%, wobec 13,4% przed rokiem), strzelecko-drezdeneckim (10,9%, wobec 11,5%) i krośnieńskim (9,5%, wobec 11,3%).

Wykres 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r. Stan w dniu 31 XII**
Chart 21. *Unemployment rate in lubuskie voivodship by subregions and powiats in 2018. As of 31 XII*

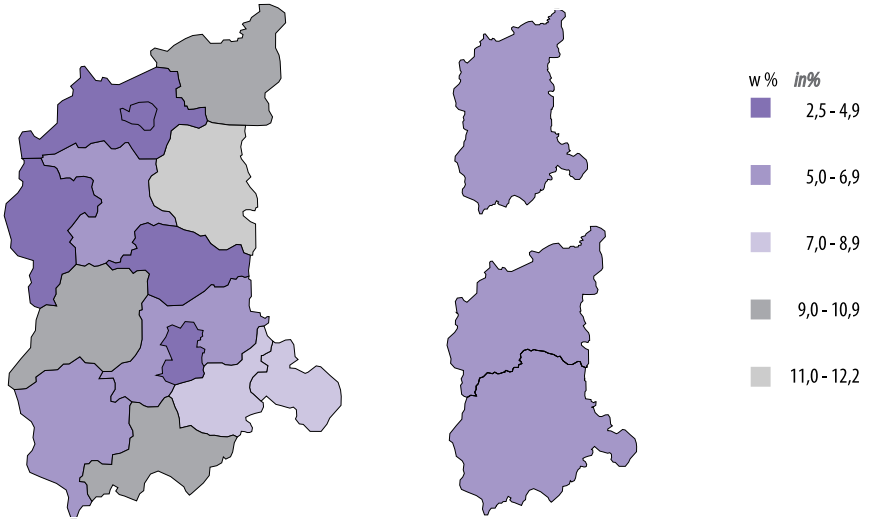

W 2018 r. w województwie lubuskim łącznie zarejestrowano 49,1 tys. osób bezrobotnych, tj. o 15,4% (o 9,0 tys.) mniej niż w poprzednim roku. W strukturze bezrobotnych nowo zarejestrowanych osoby, które rejestrowały się po raz kolejny jako bezrobotne, stanowiły 84,5%, tj. o 0,4 p. proc. mniej niż w 2017 r. Zmniejszył się również odsetek osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku (o 0,8 p. proc. do 80,2%), dotychczas niepracujących (o 0,4 p. proc. do 13,3%), mężczyzn (o 0,1 p. proc. do 49,2%). Odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy zmniejszył się o 1,0 p. proc. (do 3,3%).

Z ewidencji bezrobotnych w województwie lubuskim w 2018 r. wyrejestrowano łącznie 51,5 tys. osób, to o 14,3 tys. osób (o 21,8%) mniej niż w poprzednim roku. Osoby wyrejestrowane z powodu podjęcia pracy stanowiły niemal połowę (48,4%) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (tj. o 2,0 p. proc. więcej niż przed rokiem). W strukturze osób wykreślonych z ewidencji wzrósł także udział osób, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy (o 1,1 p. proc. do 22,1%), a także osób które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,5 p. proc. do 8,7%). Nieznacznie wzrósł udział osób, które podjęły prace interwencyjne (o 0,4 p. proc. do 2,2%). Zmniejszył się, w omawianym okresie, odsetek osób rozpoczynających staż (o 1,1 p proc. do 6,4%), szkolenie (o 0,2 p. proc. do 0,9%), a także roboty publiczne (o 0,2 p. proc. do 1,4%).

W 2018 r. w województwie lubuskim ponownie bilans bezrobotnych był korzystny, tzn. w ciągu roku z ewidencji powiatowych urzędów pracy wyrejestrowano więcej osób (o 2,4 tys.) niż w nich zarejestrowano. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 95,3% (wobec 88,2% w poprzednim roku). W kraju wskaźnik ten wyniósł 93,6% (wobec 88,3% w 2017r.).

W 2018 r. do powiatowych urzędów pracy pracodawcy zgłosili łącznie 52,5 tys. ofert pracy, to o 4,1 tys. (o 7,2%) mniej niż w poprzednim roku. W końcu omawianego roku na 1 ofertę pracy, tak jak przed rokiem przypadało 9 bezrobotnych. Wśród województw najniższy wskaźnik zanotowano w województwach śląskim i dolnośląskim (odpowiednio 7 i 8 bezrobotnych na 1 ofertę). Najwyższą wartość wskaźnika zanotowano w województwie podkarpackim (49 bezrobotnych na 1 ofertę).

W województwie lubuskim najmniej bezrobotnych na 1 ofertę przypadało w powiecie wschowskim (3 oferty). Relatywnie niski poziom wskaźnika zanotowano w powiecie sulęcińskim i Gorzowie Wlkp. (po 4 oferty). Największą liczbę bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiecie międzyrzeckim (36 ofert). W powiecie strzelecko-drezdeneckim w końcu 2018 r. nie było ofert pracy dla bezrobotnych.

BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI
LABOUR FORCE SURVEY

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2018 r. w województwie lubuskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się. Mniejsza była także liczba osób pracujących oraz liczba osób bezrobotnych. Obniżył się współczynnik aktywności zawodowej, a także wskaźnik zatrudnienia. Utrzymał się spadek stopy bezrobocia. Zwiększył się natomiast współczynnik obciążenia ekonomicznego.

W IV kwartale 2018 r. ludność aktywna zawodowo w województwie lubuskim liczyła 436 tys. osób (z tego 423 tys. pracujących i 13 tys. bezrobotnych), co stanowiło 54,8% liczby ludności w wieku 15 lat i więcej. Osoby bierne zawodowo w liczbie 359 tys. stanowiły 45,2% badanej grupy ludności.

W porównaniu z IV kwartałem 2017 r. liczba osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 7 tys., tj. o 1,6%, natomiast liczba osób biernych zawodowo zwiększyła się o 1 tys., tj. o 0,3%. Wśród osób aktywnych zawodowo spadek dotyczył zarówno liczby pracujących (o 5 tys., o 1,2%), jak i liczby bezrobotnych (o 2 tys., o 13,3%). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. zbiorowość aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 52 tys., tj. o 10,7% (z tego pracujących o 4,3% i bezrobotnych o 71,7%), a zbiorowość biernych zawodowo – o 27 tys., tj. o 7,0%.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Tablica 8. **Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale**
Table 8. *Economic activity of the population aged 15 and more in IV quarter*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Aktywni zawodowo w tys. *Ecconomically active persons in thous*	17153	17489	17173	17058
pracujący *employed persons*	15557	16280	16404	16409
bezrobotni *unemployed persons*	1597	1210	769	649
Bierni zawodowo w tys. *Economically inactive persons*	13826	13473	13402	13353
Współczynnik aktywności zawodowej w % *Activity rate in %*	55,4	56,5	56,2	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w % *Employment rate in %*	50,2	52,6	53,7	54,0
Stopa bezrobocia w % *Unemployment rate in %*	9,3	6,9	4,5	3,8
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Aktywni zawodowo w tys. *Ecconomically active persons in thous*	488	444	443	436
pracujący *employed persons*	442	415	428	423
bezrobotni *unemployed persons*	46	28	15	13
Bierni zawodowo w tys. *Economically inactive persons*	386	371	358	359
Współczynnik aktywności zawodowej w % *Activity rate in %*	55,8	54,5	55,3	54,8
Wskaźnik zatrudnienia w % *Employment rate in %*	50,6	50,9	53,4	53,2
Stopa bezrobocia w % *Unemployment rate in %*	9,4	6,3	3,4	3,0

Wykres 22. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale**
Chart 22. *Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter*

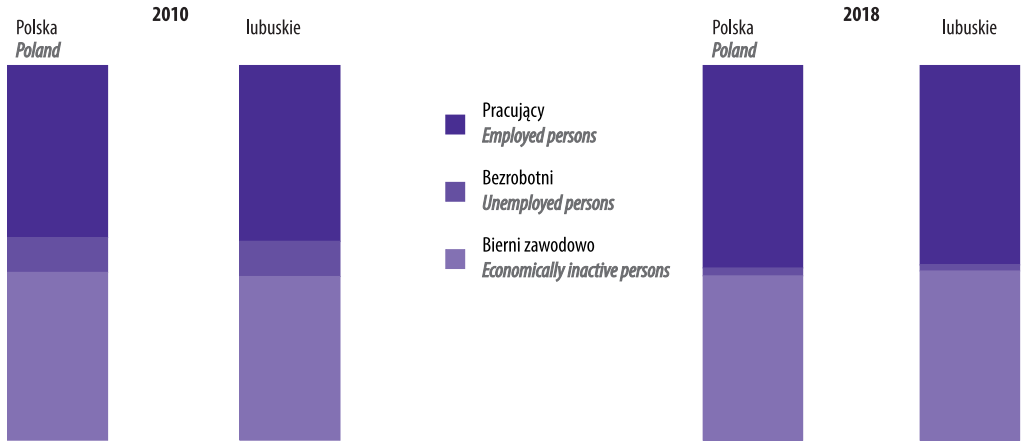

W omawianym okresie udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 53,2% i był większy o 2,6 p. proc. w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. Zwiększył się również udział biernych zawodowo (o 1,1 p. proc. do 45,2%). Mniejszy natomiast był udział bezrobotnych (o 3,7 p. proc. do 1,6%). W całym kraju w tym samym czasie zanotowano wzrost udziału pracujących (o 3,8 p. proc. do 54,0%), natomiast spadek udziału biernych zawodowo (o 0,7 p. proc. do 43,9%) i osób bezrobotnych (o 3,1 p. proc. do 2,1%).

Wykres 23. **Współczynnik aktywności zawodowej**
Chart 23. *Activity rate*

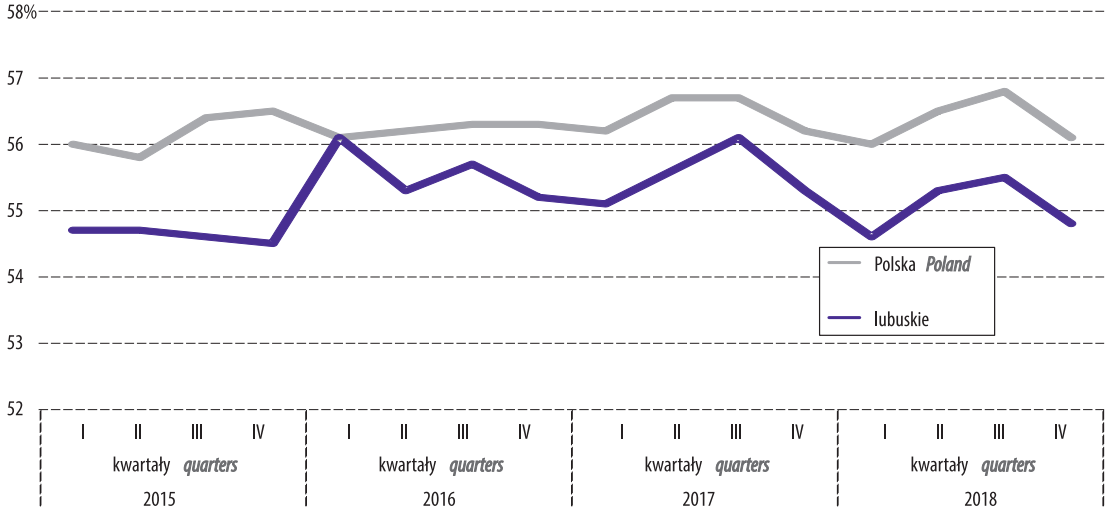

Do pracujących zaliczamy wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

W IV kwartale 2018 r. współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,8%, tj. o 0,5 p. proc. niższym w porównaniu z IV kwartałem 2017 r. oraz o 1,0 p. proc. niższym w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. Wskaźnik był niższy o 1,3 p. proc. w porównaniu z odnotowanym w całym kraju (56,1%).

W ujęciu rocznym zmniejszyła się aktywność zawodowa kobiet (o 1,5 p. proc. do 46,2%), natomiast aktywność zawodowa mężczyzn zwiększyła się (o 0,5 p. proc. do 64,0%). Uwzględniając miejsce zamieszkania, odnotowano spadek udziału aktywnych zawodowo na wsi (o 1,9 p. proc. do 54,0%), natomiast w miastach ich nieznaczny wzrost (o 0,2 p. proc. do 55,2%).

W prezentowanym okresie liczebność osób pracujących w województwie zmniejszyła się do 423 tys. (z 428 tys. w IV kwartale 2017 r. i z 442 tys. w IV kwartale 2010 r.). Liczba pracujących kobiet (w skali roku) spadła o 3,6% i wyniosła 185 tys., natomiast liczba pracujących mężczyzn utrzymała się na podobnym poziomie (237 tys.). Wśród pracujących 65,7% stanowili mieszkańcy miast (wobec 65,0% przed rokiem).

Wykres 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie lubuskim w IV kwartale**
Chart 24. *Structure of employed persons by age in lubuskie voivodship in the 4th quarter*

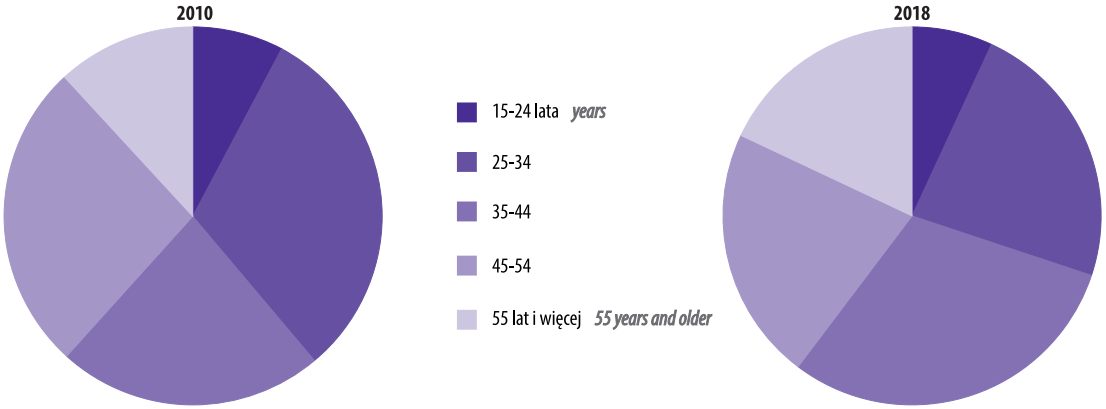

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wykres 25. **Wskaźnik zatrudnienia**
Chart 25. *Employment rate*

Najliczniejszą zbiorowość pracujących, podobnie jak przed rokiem, stanowiły osoby w grupie wieku 35-44 lata – 30,2% ogółu pracujących (wobec 29,8% przed rokiem). Ponad 23,2% pracujących to osoby w wieku 25-34 lata, a 21,7% osoby w wieku 45-54 lata (przed rokiem odpowiednio: 24,0% i 21,0%). Odsetek najstarszych pracowników w wieku 55 lat i więcej wyniósł 18,0%, natomiast najmłodszych w wieku 15-24 lata – 6,9% (przed rokiem odpowiednio: 17,7% i 7,5%). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. najbardziej wzrósł odsetek pracujących w wieku 35-44 lata (o 7,3 p. proc.) oraz w 55 lat i więcej (o 6 p. proc.), natomiast najbardziej spadł tych w wieku 25-34 lata (o 8 p. proc.).

W IV kwartale 2018 r. wskaźnik zatrudnienia wyniósł 53,2% i był mniejszy o 0,2 p. proc. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku (w kraju 54,0%). Spadek poziomu zatrudnienia dotyczył kobiet (o 1,5 p. proc. do 44,8%), wśród mężczyzn odnotowno jego wzrost (o 0,5 p. proc. do 61,9%). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. wskaźnik zwiększył się o 2,6 p. proc. (50,6%).

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

W omawianym kwartale odnotowano spadek bezrobocia. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się do 13 tys. (o 2 tys., tj. o 13,3% w ujęciu rocznym). Większość – 61,5% bezrobotnych stanowili mężczyźni (wobec 53,3% przed rokiem). Uwzględniając miejsce zamieszkania, liczba bezrobotnych na wsi zmniejszyła się o 28,6% do 5 tys., natomiast w miastach zwiększyła się o 14,3% i wyniosła 8 tys. Uwzględniając wiek, osoby bezrobotne w każdej grupie wieku liczyły mniej niż 5 tys. osób (wartości nie mogą być prezentowane ze względu na wysoki losowy błąd próby).

Wykres 26. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2018 r.

Chart 26. Unemployment Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter 2018

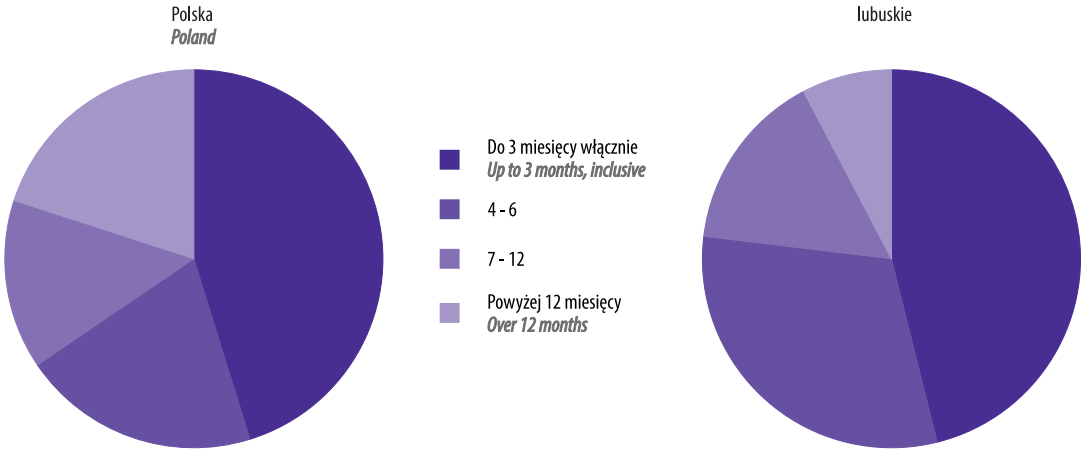

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2018 r. wyniósł 7 miesięcy i był o 0,4 miesiąca dłuższy niż przed rokiem. Dla porównania w skali kraju poszukiwanie pracy trwało przeciętnie 9,5 miesiąca. W omawianym kwartale 7,7% bezrobotnych było długotrwale bezrobotnymi, tzn. poszukiwało pracy dłużej niż rok (13,3% przed rokiem). W całym kraju odsetek takich osób wyniósł 20,0%.

W IV kwartale 2018 r. stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 3,0% i była niższa o 0,4 p. proc. w porównaniu z analogicznym kwartałem 2017 r. (kiedy odnotowano spadek o 0,7 p. proc. w skali roku). W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. (9,4%) zmniejszyła się trzykrotnie.

Uwzględniając płeć, udział bezrobotnych mężczyzn w liczbie ludności aktywnej zawodowo był nieco większy (3,3% wobec 3,1% kobiet), przy czym w skali roku utrzymał się na podobnym poziomie, w przypadku kobiet zwiększył się o 0,1 p. proc. Uwzględniając miejsce zamieszkania, bezrobocie w miastach było mniejsze (2,8% wobec 3,3% na wsi), przy czym w skali roku wzrosło – o 0,4 p. proc., na wsi w tym czasie spadło o 1,2 p. proc.

W IV kwartale 2018 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 359 tys. osób i stanowiła 45,2% liczby ludności w wieku 15 lat i więcej. Odsetek biernych zawodowo nieznacznie zwiększył się w porównaniu z poprzednim rokiem (44,7%). Podobnie jak przed rokiem, większość (61,8%) tych osób stanowiły kobiety.

Wykres 27. **Stopa bezrobocia**
Chart 27. *Unemployment rate*

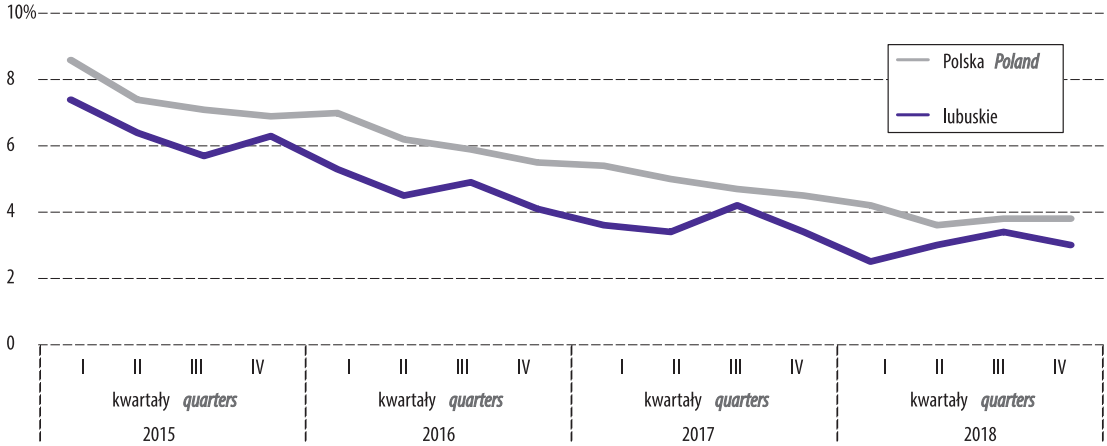

Głównym powodem niewykonywania i nieposzukiwania pracy było pobieranie świadczenia emerytalnego – 52,8% ogółu biernych zawodowo (wobec 51,0% przed rokiem). Kolejne najczęstsze przyczyny niepodejmowania pracy to nauka oraz uzupełnianie kwalifikacji (15,9% wobec 15,8% przed rokiem), a także choroba lub niesprawność (14,2% wobec 15,2% przed rokiem). Obowiązki rodzinne wskazało 7,8% osób (wobec 10,4% przed rokiem). Liczba osób zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy spadła poniżej 5 tys. (wartość nie może być prezentowana ze względu na wysoki losowy błąd próby).

W IV kwartale 2018 r. na 1000 pracujących przypadało 879 osób niepracujących (bezrobotni i bierni zawodowo). Wskaźnik obciążenia pracujących osobami niepracującymi (współczynnik obciążenia ekonomicznego) zwiększył się w porównaniu z IV kwartałem 2017 r. (871), natomiast zmniejszył się w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. (977). W skali całego kraju wskaźnik był niższy i wyniósł 853 osoby niepracujące w przeliczeniu na 1000 pracujących.

Wykres 28. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących**
Chart 28. *Number of unemployed persons per 1000 employed persons*

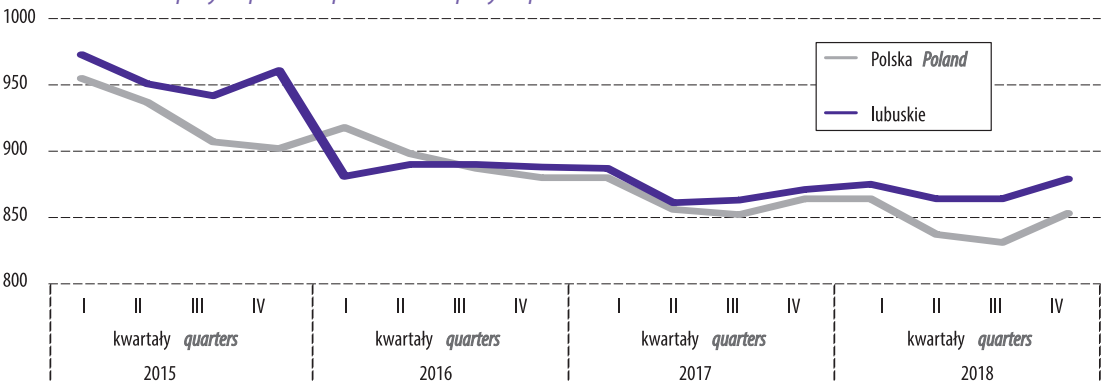

Dane prezentujące rynek pracy w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne,
- „Rynek pracy w województwie lubuskim" – publikacja dostępna co roku,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie lubuskim" – opracowanie sygnalne,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego", jak również w Banku Danych Lokalnych.

Wynagrodzenia
Wages and Salaries

W 2018 r. w sektorze przedsiębiorstw zanotowano dalszy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku, zaś tempo wzrostu było nieco wyższe niż w latach poprzednich. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie stanowiło 87% przeciętnego wynagrodzenia w kraju.

W 2018 r. w województwie lubuskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4221,48 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 8,2% (wobec wzrostu o 6,7% w 2017 r. i o 6,1% w 2016 r.).

W kraju notowano wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 7,1% do poziomu 4852,29 zł (po wzroście w 2017 r. o 5,9%).

Tablica 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
Table 9. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018		
	w złotych *in zl*				2010=100	2017=100
Polska *Poland*	3434,62	4121,41	4530,47	4852,29	141,3	107,1
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*	2830,76	3447,08	3900,90	4221,48	149,1	108,2
m./*city* Gorzów Wlkp.	.	3295,41	3740,20	4042,84	x	108,1
m./*city* Zielona Góra	.	3382,39	3804,95	4121,05	x	108,3

Wykres 29. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna 2010 = 100)**
Chart 29. *Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector (avarage 2010 = 100)*

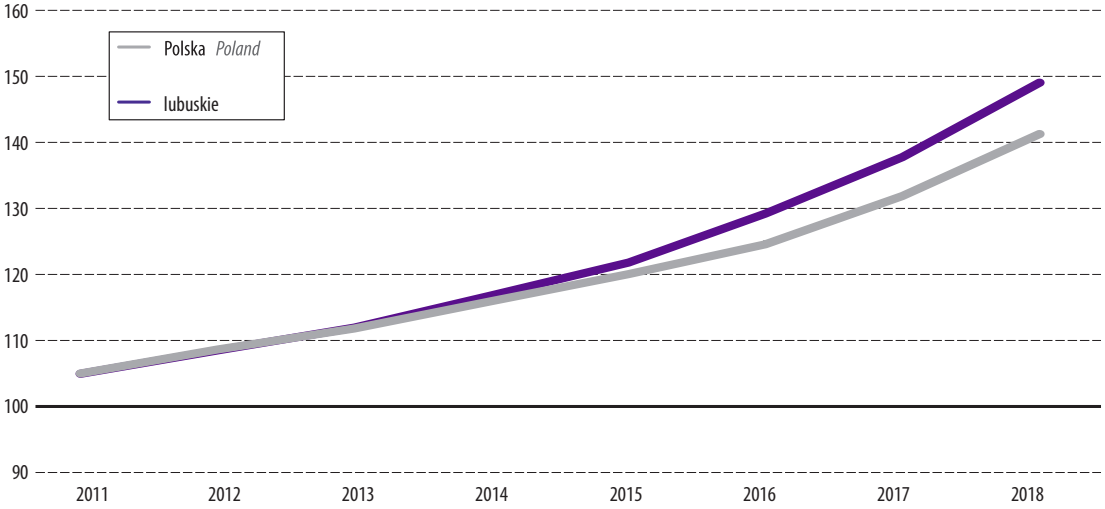

Wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w skali roku odnotowano w większości sekcji, w tym m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się budownictwem (o 13,6%), przetwórstwem przemysłowym (o 9,1%), dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami; rekultywacja (o 8,5%), handlem;

naprawą pojazdów samochodowych (o 8,4%), zakwaterowaniem i gastronomią (o 7,3%), transportem i gospodarką magazynową oraz informacją i komunikacją (po 4,9%) oraz administrowaniem i działalnością wspierającą (o 4,0%).

Tablica 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim**

Table 10. *Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018				
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *the same period of the previous year=100*								w zł *in zl*
O g ó ł e m *Total*	106,5	106,9	106,4	106,7	107,9	107,3	108,2	108,2	4221,48
w tym: *of which:*									
Przemysł *Industry*	106,9	107,7	107,5	107,7	109,3	108,5	108,8	109,0	4559,59
w tym: *of which:*									
przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*	107,0	107,7	107,5	107,7	109,4	108,7	108,9	109,1	4570,90
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities[Δ]*	107,2	106,6	106,4	105,6	106,6	105,7	107,4	108,5	4174,31
Budownictwo *Construction*	110,7	110,4	109,7	109,6	111,2	107,0	111,1	113,6	4018,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	109,8	111,3	109,1	109,0	107,0	105,6	107,8	108,4	3693,44
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	104,8	104,0	103,1	102,6	102,2	103,5	105,0	104,9	3520,76
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering[Δ]*	101,7	100,9	100,3	99,6	108,0	105,9	107,8	107,3	3040,31
Informacja i komunikacja *Information and communication*	130,4	129,7	130,2	129,9	107,6	107,8	106,4	104,9	7836,92
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities[Δ]*	102,6	103,9	102,7	103,7	105,2	103,4	105,0	103,9	4079,01
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities[Δ]*	114,5	114,7	116,9	117,3	107,9	108,0	106,8	104,0	2632,81

W omawianym roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto przewyższające średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie notowano m.in. w sekcji: informacja i komunikacja (o 85,6%), a także przetwórstwo przemysłowe (o 8,3%). Niższe miesięczne wynagrodzenie w stosunku do średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie zarejestrowano m.in. w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (o 37,6%), zakwaterowania i gastronomii (o 28,0%), transportu i gospodarki magazynowej (o 16,6%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 12,5%), budownictwa (o 4,8%) oraz działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 3,4%).

W 2018 r. zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw w województwie lubuskim przepracowali średnio w roku 233,6 mln godzin, tj. o 3,8% więcej niż w roku poprzednim. Największą liczbę godzin przepracowanych notowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe (124,8 mln godzin, tj. 53,4% ogółu), handel, naprawa pojazdów samochodowych (31,5 mln, tj. 13,5%) oraz transport i gospodarka magazynowa (21,9 mln, tj. 9,4%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw wyniósł 150 godzin i nie zmienił się w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wykres 30. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2018 r.

Chart 30. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector by selected sections in 2018

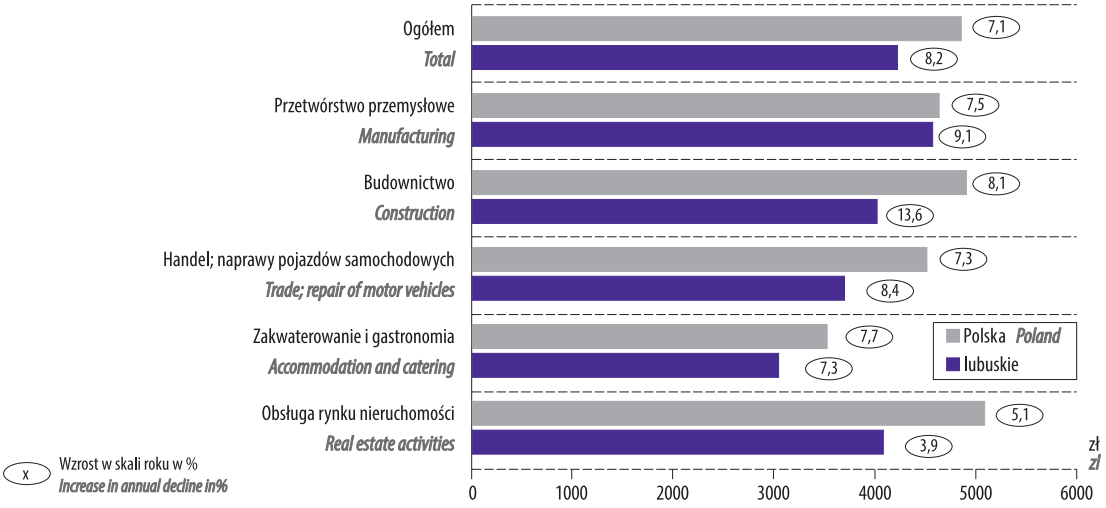

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2018 r. wyniosło 28,21 zł i w skali roku wzrosło o 8,1%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcjach: informacja i komunikacja oraz przetwórstwo przemysłowe (odpowiednio 53,09 zł i 30,55 zł), a najniższe w jednostkach prowadzących działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej oraz zakwaterowania i gastronomii (odpowiednio 18,04 zł i 19,81 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego",
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego", jak również w Banku Danych Lokalnych.

Świadczenia społeczne
Social benefits

W województwie lubuskim w 2018 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów była o blisko 8 tys. wyższa niż przed rokiem. Na kierunek zmian w populacji emerytów i rencistów, zachodzących w skali roku, wpływ miała w głównej mierze systematycznie rosnąca w poszczególnych okresach 2018 r. zbiorowość osób pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS, przy nieznacznie obniżającej się liczbie rolników indywidualnych.
W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia ogółem wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2018 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ogółem w województwie lubuskim wyniosła 224,5 tys. osób. W ciągu roku liczba ta zwiększyła się o 7,6 tys. osób, tj. o 3,5%, przy wzroście w Polsce wynoszącym 3,1%.

Po obserwowanym w latach 2011-2014 spadku liczby świadczeniobiorców emerytur i rent, w kolejnych okresach wystąpił wzrost w omawianej zbiorowości. W 2016 r. wypłacano o 1,0 tys. (o 0,5%) świadczeń więcej niż w 2015 r., poprzez wzrost w 2017 r. o 2,1 tys. (o 1,0%), do wzrostu wynoszącego w kolejnym roku 9,7 tys. tj. więcej o 4,5%. Dynamika liczby świadczeń w kraju była mniejsza – w 2018 r. wypłacano przeciętnie o 3,8% więcej świadczeń niż w 2015 r.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

W 2018 r. co piąty mieszkaniec województwa lubuskiego (22,1%) był emerytem lub rencistą (w kraju odsetek ten wynosił 22,9% ogółu ludności). Udział Lubuszan pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w Polsce wyniósł 2,6% (15. miejsce w kraju) i w porównaniu z 2017 r. wzrósł o 0,1 p. proc. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa lubuskiego stanowili 2,7% populacji emerytów i rencistów kraju, a pod względem liczby wypłat z KRUS województwo lubuskie zajmowało ostatnią lokatę (z udziałem 1,4%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

W 2018 r. emerytury i renty finansowane przez ZUS otrzymywało 208,1 tys. osób (20,5% mieszkańców województwa lubuskiego), tj. o 4,2% więcej niż przed rokiem. Na przestrzeni ostatnich lat liczebność omawianej grupy stopniowo wzrastała. Jej wzrost w porównaniu z 2015 r. wyniósł od 0,8% w 2016 r., poprzez 1,7% w 2017 r., by w 2018 r. osiągnąć znacznie wyższy poziom, jako że wzrost w porównaniu z 2015 r. wyniósł wówczas 6,0%.

Wykres 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**
Chart 31. **Rok poprzedni = 100**
Indices of average monthly number of retirees and pensioners
Proevious year = 100

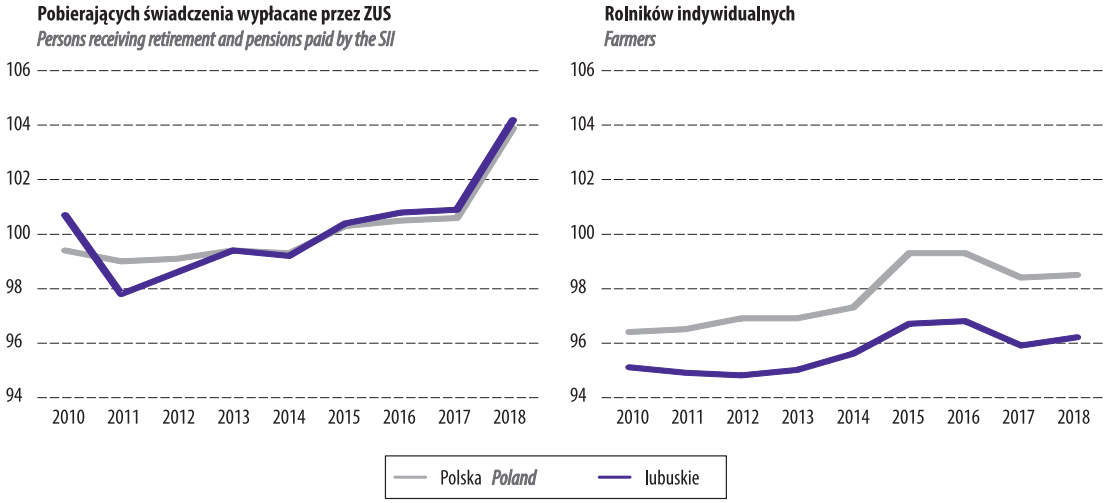

Tablica 11. **Świadczenia społeczne**
Table 11. *Social benefits*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				2010= =100	2017= =100
	Polska *Poland*					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. *Average monthly number of retirees and pensioners in thous.*	8866,0	8476,9	8533,5	8799,0	99,2	103,1
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS[a] *receiving benefits paid by the SII[a]*	7491,4	7273,8	7358,2	7641,6	102,0	103,9
rolników indywidualnych *farmers*	1374,7	1203,2	1175,3	1157,4	84,2	98,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł *Average gross monthly retirement pay and pension paid by the SII in zl*	1588,95	1980,96	2072,44	2161,65	136,0	104,3
w tym emerytura *of which retirement pay*	1698,35	2096,55	2182,45	2257,66	132,9	103,4
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł *Average gross monthly retirement pay and pension of farmers in zl*	954,68	1179,63	1200,00	1226,85	128,5	102,2
w tym emerytura *of which retirement pay*	996,18	1209,81	1221,69	1242,37	124,7	101,7

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a wypłacanymi przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości w przypadku łączenia uprawnień z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także z wypłatami świadczeń rolnych finansowanymi z Funduszu Emerytalno-Rentowego a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS (nieuwzględnionymi w województwie).
a Including accident pensions financed from the Social Insurance Fund and paid by the Ministry of National Defense, the Ministry of Interior and the Ministry of Justice in the case of combining entitlements with pensions financed from the budget of the Ministry of National Defense, Ministry of the Interior and the Ministry of National Defense, and with payments of agricultural benefits financed from the Ratirement--Pension Fund and paid by the Ministry of Defense, Ministry of the Interior and Ministry of Foreign Affairs (not included in the voivodship).

Tablica 11. **Świadczenia społeczne (dok.)**
Table 11. *Social benefits (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018		
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				2010= =100	2017= =100
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*						
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. *Average monthly number of retirees and pensioners in thous.*	229,1	214,8	216,9	224,5	98,0	103,5
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS[a] *receiving benefits paid by the SII[a]*	205,9	196,4	199,8	208,1	101,1	104,2
rolników indywidualnych *farmers*	23,2	18,4	17,0	16,4	70,6	96,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł *Average gross monthly retirement pay and pension paid by the SII in zl*	1447,41	1810,13	1905,03	1998,41	138,1	104,9
w tym emerytura *of which retirement pay*	1562,17	1916,33	2005,06	2086,04	133,5	104,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł *Average gross monthly retirement pay and pension of farmers in zl*	1084,18	1319,74	1339,93	1363,70	125,8	101,8
w tym emerytura *of which retirement pay*	1154,36	1394,78	1410,42	1423,94	123,4	101,0

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a wypłacanymi przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz Ministerstwo Sprawiedliwości w przypadku łączenia uprawnień z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także z wypłatami świadczeń rolnych finansowanymi z Funduszu Emerytalno-Rentowego a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS (nieuwzględnionymi w województwie).
a Including accident pensions financed from the Social Insurance Fund and paid by the Ministry of National Defense, the Ministry of Interior and the Ministry of Justice in the case of combining entitlements with pensions financed from the budget of the Ministry of National Defense, Ministry of the Interior and the Ministry of National Defense, and with payments of agricultural benefits financed from the Ratirement--Pension Fund and paid by the Ministry of Defense, Ministry of the Interior and Ministry of Foreign Affairs (not included in the voivodship).

Wykres 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
Chart 32. **Rok poprzedni = 100**
Indices of average monthly number of retirees and pensioners
Previous year = 100

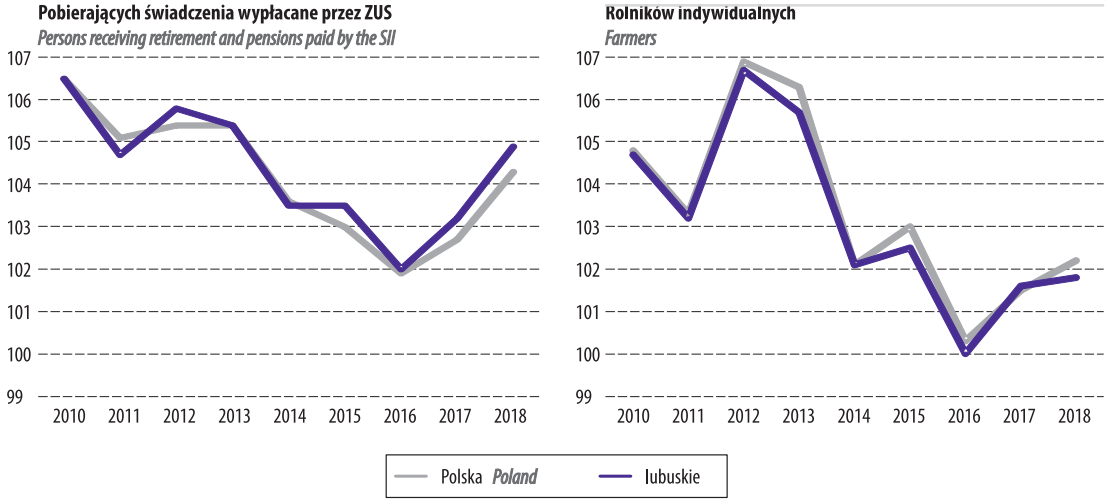

Tablica 12. **Świadczenia społeczne w województwie lubuskim**
Table 12. *Social benefits in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year=100*							
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. *Average monthly number of retirees and pensioners in thous.*	216,1	216,1	216,1	216,9	223,9	224,1	224,2	224,5
analogiczny okres poprzedniego roku=100 *corresponding period of previous year=100*	100,3	100,2	100,2	100,5	103,6	103,7	103,8	103,5
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS *receiving benefits paid by the SII*	198,8	198,9	198,9	199,8	207,2	207,5	207,7	208,1
analogiczny okres poprzedniego roku=100 *corresponding period of previous year=100*	100,7	100,7	100,6	100,9	104,2	104,3	104,4	104,2
rolników indywidualnych *farmers*	17,3	17,2	17,1	17,0	16,8	16,6	16,5	16,4
analogiczny okres poprzedniego roku=100 *corresponding period of previous year=100*	95,8	95,7	95,9	95,9	96,9	96,8	96,4	96,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł: *Average gross monthly retirement pay and pension in zl:*								
wypłacana przez ZUS *paid by the SII*	1869,58	1880,06	1886,80	1905,03	1964,98	1981,48	1990,90	1998,41
analogiczny okres poprzedniego roku=100 *corresponding period of previous year=100*	101,9	102,3	102,4	103,2	105,1	105,4	105,5	104,9
rolników indywidualnych *farmers*	1327,47	1337,96	1339,13	1339,93	1352,81	1358,63	1361,94	1363,70
analogiczny okres poprzedniego roku=100 *corresponding period of previous year=100*	100,7	101,4	101,5	101,6	101,9	101,5	101,7	101,8

Przy systematycznym, corocznym zwiększaniu się liczby emerytów przy jednoczesnym spadku liczby rencistów, liczba emerytów wzrosła w 2018 r. do poziomu 150,6 tys. osób, tj. większego zarówno w porównaniu z analogicznym okresem 2015 r. (o 14,6%) jak i w stosunku do roku poprzedniego (o 8,8%). Postępujący regres liczby świadczeń pobieranych z tytułu niezdolności do pracy spowodował jej obniżenie w 2018 r. do poziomu 27,1 tys., tj. mniej o 19,2% w porównaniu z 2015 r., a także mniej w stosunku do 2017 r. (o 10,9%, przy spadku w kraju wynoszącym 11,0%).

W 2018 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba osób pobierających renty rodzinne uległa umiarkowanej zmianie (zanotowano spadek o 1,8% w stosunku do roku poprzedniego).

Najliczniejszą grupą świadczeniobiorców ZUS byli emeryci (72,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,0%).

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągania przychodów z pracy. Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W 2018 r. we wszystkich kategoriach osób, dla których dochodem była emerytura lub renta wypłacana z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych (KRUS) zanotowano spadek liczby świadczeń w porównaniu z poprzednim rokiem. Emerytury i renty rolnicze w 2018 r. pobierało 16,4 tys. osób (o 3,8% mniej niż przed rokiem i o 10,7% mniej w porównaniu z 2015 r.). W Polsce liczba świadczeniobiorców KRUS obniżyła się w skali roku o 2,5%. W województwie lubuskim w ciągu ostatniego roku największy spadek (o 6,3%) zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy, natomiast zbiorowość beneficjentów rent rodzinnych obniżyła się o 4,9%. W strukturze osób, których dochodami były wypłaty z KRUS przeważali emeryci – 75,9%, renciści otrzymujący renty z tytułu niezdolności do pracy stanowili 20,4%, a osoby pobierające renty rodzinne miały najniższy udział, stanowiły 3,7% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W 2018 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1998,41 zł i była wyższa o 4,9% niż przed rokiem (w kraju wzrosła o 4,3%). Analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1363,70 zł, wzrastając w ciągu roku o 1,8%, przy 2,2% średnim wzroście w Polsce.

Nadal obserwuje się tendencję wzrostową w przypadku wartości wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W latach 2015-2018 szybciej rosła jednakże przeciętna emerytura i renta wypłacana przez ZUS, aniżeli to samo świadczenie z KRUS, wobec czego w 2018 r. przyrost wypłat z ZUS w województwie lubuskim był o 3,1 p. proc. wyższy niż w przypadku świadczeń z KRUS. Analizując poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w ciągu ostatniego roku w województwie lubuskim odnotowano w przypadku rolniczej renty rodzinnej (o 8,0%). W kraju najwyższy wzrost (o 6,7%) odnotowano w wysokości przeciętnej renty rodzinnej także wypłacanej przez KRUS.

W 2018 r. wysokość świadczeń wypłacanych przez ZUS kształtowała się w województwie lubuskim poniżej średniej krajowej i stanowiła 92,4% tej wartości. Pod względem wysokości przeciętnej emerytury i renty brutto województwo lubuskie zajmowało jedenaste miejsce w kraju. Analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych, podobnie jak w latach poprzednich, było jednym z wyższych w Polsce (stanowiło 111,2% średniej krajowej), lokując województwo lubuskie na drugim miejscu, po województwie śląskim. W przypadku kategorii wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano dodatnie odchylenia od średniej krajowej, od plus 14,6 p. proc przy emeryturach, do plus 1,4 p. proc w przypadku rent spowodowanych niezdolnością do pracy. Poszczególne rodzaje świadczeń z ZUS-u były niższe od średniej krajowej we wszystkich kategoriach: renty rodzinne o 8,7%, emerytury o 7,6%, a renty z tytułu niezdolności do pracy o 1,9%.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie lubuskim znajdują się w publikacji udostępnionej na stronie internetowej Urzędu: „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego", jak również w Banku Danych Lokalnych.

Ceny
Prices

W 2018 r. w województwie lubuskim ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo wzrostu cen było wyższe niż przeciętnie w kraju. Przyspieszenie dynamiki cen w skali roku obserwowano m.in. w grupie towarów i usług związanych ze zdrowiem, mieszkaniem, transportem oraz edukacją.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarówi usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. - COICOP/HICP).

Tablica 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**
Table 13. *Price indices of consumer goods and services*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	rok poprzedni =100 *previous year = 100*			
Polska *Poland*				
Ogółem ***Total***	**102,6**	**99,1**	**102,0**	**101,6**
Żywność i napoje bezalkoholowe *Food and non-alcoholic beverages*	102,7	98,3	104,2	102,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe *Alcoholic beverages and tobacco*	105,3	101,2	101,0	101,5
Odzież i obuwie *Clothing and footwear*	96,2	95,2	94,8	96,4
Mieszkanie *Dwelling*	103,3	100,5	101,6	101,8
Zdrowie *Health*	102,9	101,9	101,2	102,0
Transport *Transport*	106,2	91,1	103,8	104,2
Rekreacja i kultura *Recreation and culture*	99,7	100,7	101,4	101,3
Edukacja *Education*	102,7	101,1	101,2	102,4

Tablica 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)**
Table 13. *Price indices of consumer goods and services (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	rok poprzedni =100 *previous year = 100*			
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Ogółem ***Total***	**102,8**	**99,6**	**102,2**	**102,0**
Żywność i napoje bezalkoholowe *Food and non-alcoholic beverages*	102,6	98,9	103,8	102,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe *Alcoholic beverages and tobacco*	105,6	101,5	101,6	100,5
Odzież i obuwie *Clothing and footwear*	96,9	97,0	97,9	97,0
Mieszkanie *Dwelling*	103,6	101,3	101,5	102,0
Zdrowie *Health*	103,1	102,7	102,6	103,2
Transport *Transport*	107,5	90,7	102,2	104,4
Rekreacja i kultura *Recreation and culture*	101,8	100,9	101,7	102,3
Edukacja *Education*	101,7	100,9	101,3	105,1

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie lubuskim w 2018 r. w odniesieniu do roku poprzedniego były wyższe o 2,0% (w kraju o 1,6%).

Największy wzrost cen odnotowano w usługach związanych z edukacją (o 5,1%). Ponadto wyższe niż rok wcześniej były ceny dotyczące transportu (o 4,4%), zdrowia (o 3,2%), rekreacji i kultury (o 2,3%). Utrzymał się trwający od lat spadek cen odzieży i obuwia, który w badanym roku wyniósł 3,0%. Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, gdzie zanotowano jednak nieco większy wzrost cen napoi alkoholowych i wyrobów tytoniowych, a mniejszy wzrost cen m.in.: w edukacji, transporcie oraz w usługach związanych ze zdrowiem.

Analizując okresy kwartalne 2018 r. w relacji do analogicznych okresów roku poprzedniego odnotowano wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych we wszystkich kwartałach (w I II i IV kwartale o 1,9% oraz w III kwartale o 2,3%). We wszystkich kwartałach zaobserwowano wzrost cen towarów i usług niemal we wszystkich grupach. Wyjątkiem była grupa artykułów związana z odzieżą i obuwiem, która odnotowywała spadki cen (największy w II kwartale – o 3,7%). Największy wzrost cen odnotowano w III kwartale w grupie towarów i usług związanych z transportem (o 9,2%).

W grudniu 2018 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych.

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

W województwie lubuskim najbardziej wzrosła cena cebuli (o 39,4%), ziemniaków (o 25,2%) oraz chleba pszenno-żytniego (o 11,2%). Mniej niż przed rokiem płacono m.in. za cukier (o 24%), mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l (o 4,2%), masło świeże (o 2,2%). Wśród usług konsumpcyjnych wzrosła cena wizyty u lekarza specjalisty (o 11,8%). W skali roku wzrosła cena strzyżenia włosów męskich (o 4,4%), podzelowania obuwia męskiego (o 1,6%). Wśród towarów i usług związanych z transportem wzrosła cena oleju napędowego (o 13,3%) oraz benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej (o 5,6%).

Wykres 33. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)**
Chart 33. *Price indices of consumer goods and services(previous year = 100)*

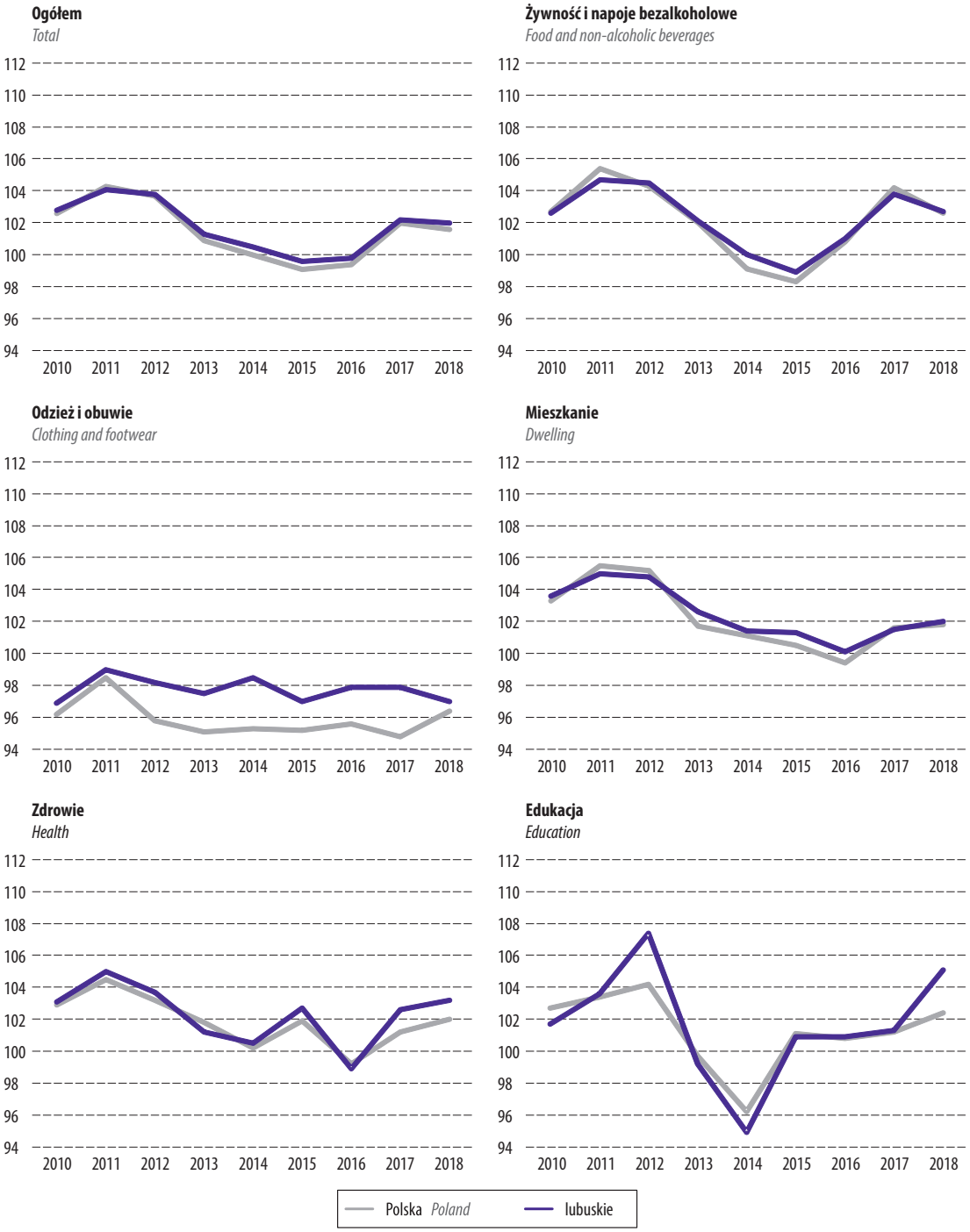

Tablica 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie lubuskim**
Table 14. *Price indices of consumer goods and services in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year = 100*							
Ogółem ***Total***	**102,2**	**102,0**	**102,0**	**102,4**	**101,9**	**101,9**	**102,3**	**101,9**
Żywność i napoje bezalkoholowe *Food and non-alcoholic beverages*	102,9	102,7	104,4	105,4	103,7	103,2	102,2	101,5
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe *Alcoholic beverages and tobacco*	101,5	101,1	102,2	101,7	100,6	100,7	100,1	100,7
Odzież i obuwie *Clothing and footwear*	98,5	98,6	96,8	97,6	96,7	96,3	97,7	97,3
Mieszkanie *Dwelling*	101,2	101,6	101,4	101,6	101,8	101,6	102,3	102,4
Zdrowie *Health*	102,0	101,8	102,8	103,7	102,5	103,2	103,0	103,9
Transport *Transport*	108,4	102,4	99,2	99,2	97,7	104,4	109,2	106,8
Rekreacja i kultura *Recreation and culture*	98,8	103,1	102,4	102,5	103,3	101,2	102,6	102,0
Edukacja *Education*	100,6	100,6	101,0	103,0	104,6	105,1	105,2	105,3

Wykres 34. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie lubuskim w 2018 r. (rok poprzedni = 100)**
Chart 34. *Annual changes in prices of selected consumer goods and services in lubuskie voivodship in 2018 (previous year = 100)*

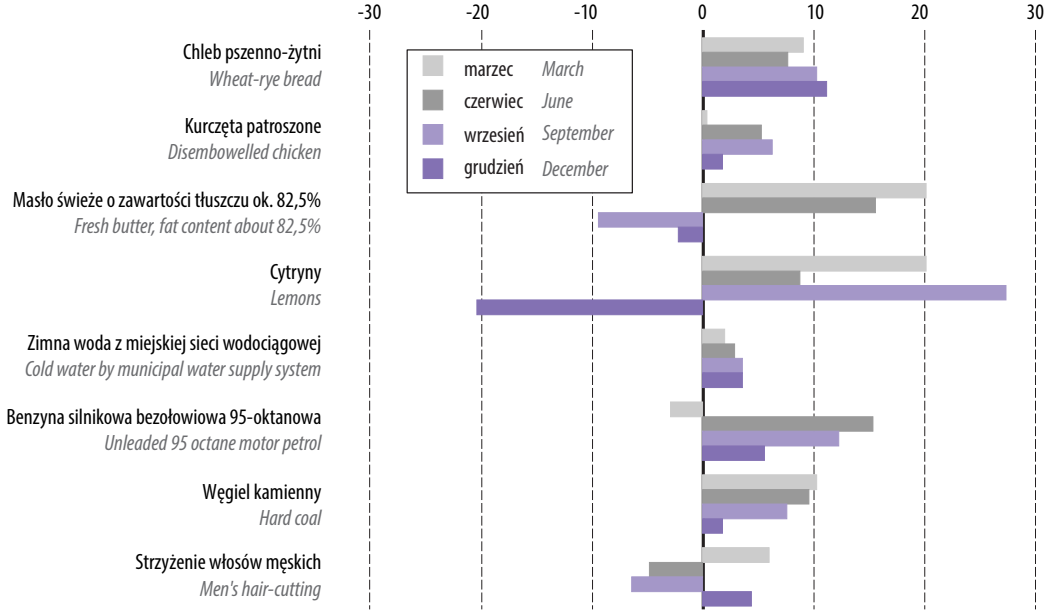

Tablica 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**
Table 15. *Average retail prices of selected consumer goods and services in december*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018	
	w złotych *in zl*				2017= =100
Polska *Poland*					
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg *Wheat-rye bread – per 0,5 kg*	2,08	2,21	2,31	2,56	110,8
Mięso wieprzowe bez kości – schab środkowy (w latach 2010 i 2015 – schab środkowy z kością) – za 1 kg *Pork meat boneless – centre loin (in 2010 and 2015 — centre loin bone-in – per kg*	13,68	13,79	17,30	17,16	99,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg *Disembowelled chicken – per kg*	5,96	6,60	7,11	6,92	97,3
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg *Pork ham, boiled – per kg*	21,65	24,01	26,26	26,91	102,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l *Cows' milk, fat content 3—3,5% – per l*	2,67	2,80	2,78	2,71	97,5
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g *Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g*	4,27	3,98	6,75	6,54	96,9
Cebula – za 1 kg *Onions – per kg*	2,25	2,20	2,01	2,96	147,3
Ziemniaki – za 1 kg *Potatoes – per kg*	1,43	1,19	1,13	1,59	140,7
Cukier biały kryształ – za 1 kg *White sugar, crystallized – per kg*	2,94	2,44	2,62	2,13	81,3
Sok jabłkowy – za 1 l *Apple juice – per l*	3,64	3,63	3,60	3,81	105,8
Garnitur męski 2-częściowy, tkaniny z udziałem 50-80% wełny (w 2010 r. – z elanowełny, 2015 r. i 2017 r. z udziałem 100% wełny) *Men's suit, fabric 50-80% of wool (in 2010 – from polyester staple fibres and wool, 2015 and 2017 100% of wool)*	467,17	662,30	665,00	606,31	x
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nie skórzanej – za 1 parę *Leather men's low shoes with non-leather sole — per pair*	164,09	197,64	202,07	206,43	102,2
Proszek do prania – za 300 g (w 2010 r. – za 400 g) *Washing powder – per 30 g (in 2010 – per 400 g)*	4,43	5,33	5,48	5,52	100,7
Ciepła woda – za 1 m^3 *Warm water – per m^3*	17,89	21,68	21,69	22,09	101,8
Wizyta u lekarza specjalisty *Consultation of a specialist doctor*	69,63	90,26	100,85	106,31	105,4
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy *Regular ticket for travelling by intra-urban bus*	2,23	2,71	2,71	2,74	101,1
Bilet normalny do kina *Regular cinema ticke*	15,23	18,39	19,58	19,90	101,6

Tablica 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**
Table 15. *Average retail prices of selected consumer goods and services (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018	
	w złotych *in zl*				2017= =100
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*					
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg *Wheat-rye bread – per 0,5 kg*	1,95	2,25	2,49	2,77	111,2
Mięso wieprzowe bez kości – schab środkowy (w latach 2010 i 2015 – schab środkowy z kością) – za 1 kg *Pork meat boneless – centre loin (in 2010 and 2015 — centre loin bone-in – per kg*	12,97	13,97	17,78	17,37	97,7
Kurczęta patroszone – za 1 kg *Disembowelled chicken – per kg*	5,85	7,03	7,26	7,39	101,8
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg *Pork ham, boiled – per kg*	22,49	24,20	28,17	28,93	102,7
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% – za 1 l *Cows' milk, fat content 3—3,5% – per l*	2,58	2,70	2,65	2,54	95,8
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g *Fresh butter, fat content about 82,5% – per 200 g*	4,08	4,06	6,48	6,43	97,8
Cebula – za 1 kg *Onions – per kg*	2,37	2,45	2,18	3,04	139,4
Ziemniaki – za 1 kg *Potatoes – per kg*	1,46	1,17	1,23	1,54	125,2
Cukier biały kryształ – za 1 kg *White sugar, crystallized – per kg*	2,78	2,37	2,79	2,12	76,0
Sok jabłkowy – za 1 l *Apple juice – per l*	3,65	3,55	3,65	3,76	103,0
Garnitur męski 2-częściowy, tkaniny z udziałem 50-80% wełny (w 2010 r. – z elanowełny, 2015 r. i 2017 r. z udziałem 100% wełny) *Men's suit, fabric 50-80% of wool (in 2010 – from polyester staple fibres and wool, 2015 and 2017 100% of wool)*	463,56	573,70	562,44	613,00	x
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nie skórzanej – za 1 parę *Leather men's low shoes with non-leather sole — per pair*	169,75	224,11	224,55	209,55	93,3
Proszek do prania – za 300 g (w 2010 r. – za 400 g) *Washing powder – per 300 g (in 2010 – per 400 g)*	4,37	5,53	5,51	5,51	100,0
Ciepła woda – za 1 m^3 *Warm water – per m^3*	19,29	21,61	21,25	21,83	102,7
Wizyta u lekarza specjalisty *Consultation of a specialist doctor*	68,89	85,56	103,33	115,56	111,8
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy *Regular ticket for travelling by intra-urban bus*	2,12	2,62	2,62	2,68	102,3
Bilet normalny do kina *Regular cinema ticke*	16,17	18,50	19,43	20,29	104,4

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

Rolnictwo
Agriculture

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE
AGROMETEOROLOGICAL CONDITIONS

od jesieni 2017 r. do jesieni 2018 r.
from autumn 2017 to autumn 2018

Utrzymująca się od czerwca 2017 r. intensywność opadów atmosferycznych znacznie przekraczająca średnie wieloletnie doprowadziła do nadmiernego uwilgotnienia gleby. Warunki te utrudniały zbiory plonów za 2017 r. w sierpniu oraz siewy zbóż ozimych. Utrzymująca się w grudniu 2017 r. oraz w styczniu 2018 r. i w pierwszej połowie lutego 2018 r. dość wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, zakłócała zimowy spoczynek roślin. Pod koniec marca rozpoczęto siewy zbóż jarych. Nadmierne uwilgotnienie gleby utrudniało wykonywanie tych prac. Wyjątkowo ciepła i słoneczna pogoda w kwietniu sprzyjała obsychaniu pól oraz szybkiemu wzrostowi i rozwojowi roślin. W maju odnotowano znaczne zmniejszenie zapasów wody w glebie. Wzrost zbóż ozimych i jarych w okresie ich największego zapotrzebowania na wodę przebiegał w warunkach niedostatecznego uwilgotnienia gleby. Dwie pierwsze dekady czerwca charakteryzowały się wyjątkowo wysoką temperaturą powietrza oraz bardzo wysokim nasłonecznieniem, znacznie przekraczając normy wieloletnie, przy jednocześnie niskich w tym okresie opadach atmosferycznych. Gorące masy powietrza przy braku opadów spowodowały pojawienie się pierwszych objawów suszy na polach i przyspieszone dojrzewanie zbóż ozimych i jarych. Stan wielu upraw (szczególnie zbóż jarych), zwłaszcza na glebach słabszych, uległ w czerwcu pogorszeniu. Plantacje rzepaku zaczęły kwitnąć i zawiązywać owoce jeszcze przed rozkrzewieniem się roślin. Skutki suszy były widoczne na plantacjach krzewów w postaci mniejszej ilości drobniejszych owoców, a na plantacjach truskawek zasychania krzewów na polach. Susza trwająca od maja spowodowała przedterminowe dojrzewanie zbóż i rzepaku dlatego zbiory jęczmienia ozimego rozpoczęły się już w połowie czerwca. Stan rzepaku i pozostałych zbóż kwalifikował się również do zbioru, ponieważ żadne czynniki nie były już w stanie poprawić stanu zasuszonych roślin. Żniwa zakończyły się w połowie sierpnia. Zboża pod wpływem ekstremalnej suszy dojrzewały bardzo szybko, ale posiadały niedostatecznie wykształcone i wypełnione kłosy. Zbierane ziarno było drobne, zasuszone o bardzo złych parametrach pod względem wartości nasiennej i konsumpcyjnej. Długotrwała susza, trudne warunki wzrostu i dojrzewania roślin spowodowały, że zbiory w porównaniu do poprzedniego sezonu wegetacyjnego były niższe o 40% w przypadku zbóż ozimych i nawet o 50% na plantacjach zbóż jarych, oraz o 30-40% w przypadku rzepaku. Lokalnie zaczęło brakować paszy dla bydła z powodu nadmiernego wysuszenia pastwisk i łąk, a hodowcy bydła zużywali już zapasy siana które miały być przeznaczone na zimę. Pod koniec sierpnia zakończyły się zbiory kukurydzy na kiszonkę, ale jakość zebranej masy kukurydzy nie była zadowalająca. Zbiory kukurydzy na ziarno również rozpoczęły się z kilkutygodniowym wyprzedzeniem, a plony były o 50% niższe z powodu słabo wyrośniętych kolb zawierających o połowę mniej ziarniaków. Przedłużająca się we wrześniu susza uniemożliwiła prawidłowe przeprowadzenie zabiegów uprawowo-siewnych na polach. Początek sezonu wegetacyjnego dla roślin ozimych nie był korzystny. Wielu rolników zrezygnowało z siewu rzepaku ozimego, a w przypadku siewu zbóż ozimych wystąpiły trudności z dotrzymaniem agrotechnicznego terminu siewu.

Tablica16. **Wybrane dane dotyczące rolnictwa**
Table 16. *Selected data on agriculture*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Plony z 1 ha w dt: *Yields per 1 ha in dt:*				
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi *basic cereals with cereal mixed*	35,1	36,7	40,0	.
rzepak i rzepik *rape and turnip rape*	23,6	28,5	29,5	.
ziemniaki *potatoes*	219	210	279	.
buraki cukrowe *sugar beets*	484	520	679	.
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych[a] (stan w czerwcu)[b]: *Livestock per 100 ha of agricultural land[a] (as of June)[b]:*				
bydło *cattle*	38,6	41,0	42,2	42,3
trzoda chlewna *pigs*	102,6	80,0	78,1	80,6
owce *heep*	1,8	1,6	1,8	1,9
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni) *chicken poultry (more than 2 weeks old)*	1031,5	1004,6	1221,5	1242,1
Przeciętne ceny skupu w zł: *Average procurement prices in zl:*				
ziarno pszenicy za 1 dt *grain of wheat per dt*	59,84	66,83	66,44	72,62
ziarno żyta za 1 dt *grain of rye per dt*	42,12	51,42	54,67	59,67
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt *edible potatoes (excluding early kinds) per dt*	50,86	51,15	52,46	58,01
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg *animals cattle for slaughter (excluding calves) per kg*	4,56	6,02	6,35	6,58
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg *animals pigs for slaughter per kg*	3,89	4,30	5,05	4,48
mleko krowie za 1 l *cows' milk per l*	1,07	1,13	1,39	1,35
Ceny na targowiskach w zł: *Prices on marketplaces in zl:*				
ziarno pszenicy za 1 dt *grain of wheat per dt*	64,91	75,59	78,86	83,63
ziarno żyta za 1 dt *grain of rye per dt*	48,58	58,67	63,23	67,10
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt *edible potatoes (excluding early kinds) per dt*	98,51	83,97	87,43	96,95
prosię na chów za 1 szt. *Piglet per head*	130,20	154,03	183,96	182,01

a Stan nieostateczny. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Preliminary data. b In 2010 data of the Agricultural Census.

Tablica 16. **Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)**
Table 16. *Selected data on agriculture (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Plony z 1 ha w dt: *Yields per 1 ha in dt:*				
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi *basic cereals with cereal mixed*	35,8	37,4	42,0	.
rzepak i rzepik *rape and turnip rape*	23,1	29,6	26,4	.
ziemniaki *potatoes*	202	191	317	.
buraki cukrowe *sugar beets*	535	582	750	.
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych[a] (stan w czerwcu)[b]: *Livestock per 100 ha of agricultural land[a] (as of June)[b]:*				
bydło *cattle*	16,0	18,9	20,7	21,6
trzoda chlewna *pigs*	37,7	36,8	41,9	42,6
owce *heep*	1,0	1,1	1,2	1,2
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni) *chicken poultry (more than 2 weeks old)*	980,3	1262,0	1201,0	1161,9
Przeciętne ceny skupu w zł: *Average procurement prices in zl:*				
ziarno pszenicy za 1 dt *grain of wheat per dt*	57,48	67,12	65,76	72,08
ziarno żyta za 1 dt *grain of rye per dt*	40,99	50,82	54,79	61,84
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt *edible potatoes (excluding early kinds) per dt*	38,47	40,05	61,24	60,28
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg *animals cattle for slaughter (excluding calves) per kg*	4,27	5,76	6,41	6,38
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg *animals pigs for slaughter per kg*	3,93	4,26	4,99	4,84
mleko krowie za 1 l *cows' milk per l*	1,07	1,19	1,39	1,37
Ceny na targowiskach w zł: *Prices on marketplaces in zl:*				
ziarno pszenicy za 1 dt *grain of wheat per dt*	81,91	79,92	79,42	85,43
ziarno żyta za 1 dt *grain of rye per dt*	77,82	55,69	57,70	66,83
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt *edible potatoes (excluding early kinds) per dt*	108,81	83,97	106,43	122,82

a Stan nieostateczny. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Preliminary data. b In 2010 data of the Agricultural Census.

POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH
LIVESTOCK

W województwie lubuskim w 2018 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyło się pogłowie trzody chlewnej oraz bydła. Spadło natomiast pogłowie drobiu kurzego oraz owiec.

Według danych z czerwca 2018 r., pogłowie bydła w województwie lubuskim liczyło 83,9 tys. szt., co stanowiło 1,4% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z 2017 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 1,4% (w Polsce wzrosła o 0,9 %), natomiast w relacji do 2010 r. wzrosła o 35,3% (w kraju wzrosła o 8,3%).

Badania pogłowia trzody chlewnej prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wykres 35. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych. Stan w czerwcu**
Chart 35. *Cattle density per 100 ha agricultural land. As of June*

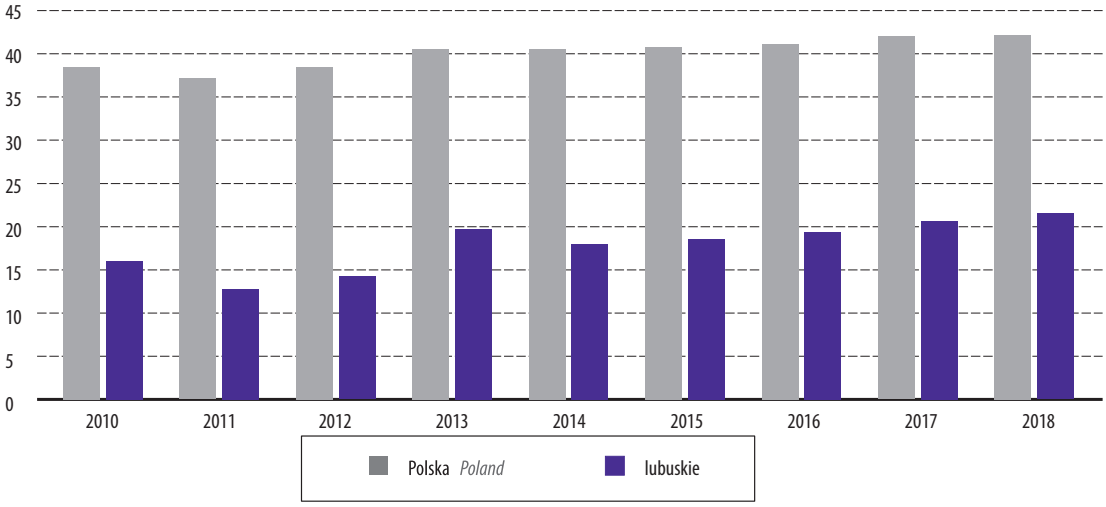

W 2018 r. w ogólnym pogłowiu bydła 37,9% stanowiły krowy, z tego 48,2% - krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 39,2% i 91,9%). Udział krów „mamek" ras mięsnych w województwie lubuskim wynosił 51,8% i był znacznie wyższy niż dla Polski (8,1%).

W 2018 r. pogłowie trzody chlewnej ukształtowało się na poziomie 165,2 tys. szt. (w tym 9,1 tys. szt., tj. 5,5% stanowiły lochy). Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowiu świń wyniósł 1,4%. W relacji do 2017 r. wielkość stada trzody chlewnej zwiększyła się o 0,9% (w Polsce zanotowano wzrost o 4,2%). W porównaniu z 2010 r. notowano wzrost pogłowia świń o 0,2% (w kraju natomiast spadek o 22,6%).

Wykres 36. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych. Stan w czerwcu**
Chart 36. *Pigs density per 100 ha agricultural land . As of June*

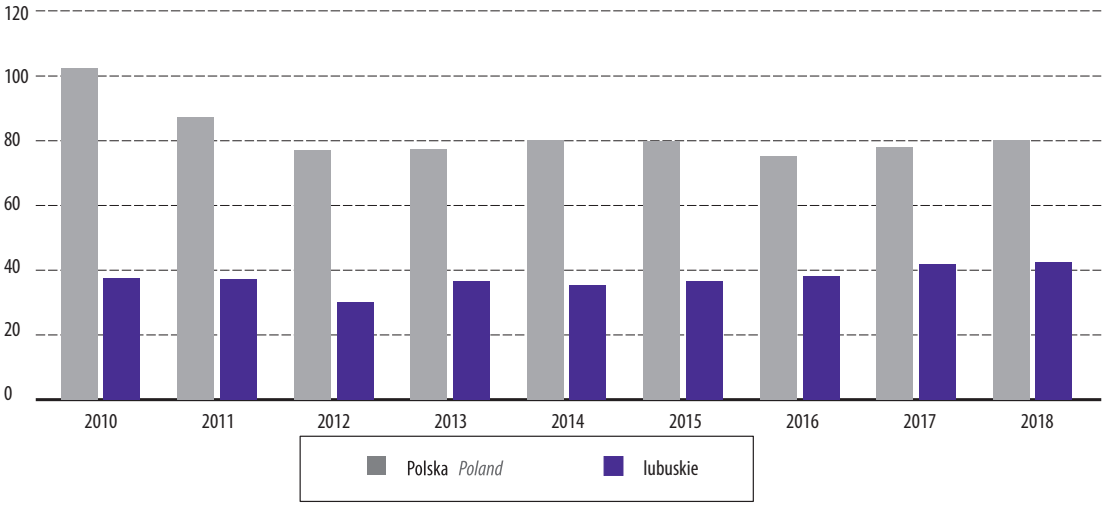

W 2018 r. stado owiec liczyło 4,6 tys. szt., co stanowiło 1,7% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem jego stan zmniejszył się o 5,1% (w Polsce zanotowano wzrost o 5,9%). W relacji do 2010 r. pogłowie owiec w regionie wzrosło o 0,8% (w kraju o 7,2%).

W 2018 r. liczebność drobiu kurzego w regionie ukształtowała się na poziomie 4509,0 tys. szt. i stanowiła 2,5% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność zmniejszyła się o 6,1%, w Polsce natomiast zanotowano wzrost o 2,6%. W stosunku do stanu notowanego w 2010 r., pogłowie drobiu zarówno w województwie, jak i w kraju wzrosło, odpowiednio o 5,1% i o 17,5%.

SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH
PROCUREMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTS

W 2018 r., przy zmniejszonej w relacji do poprzedniego roku podaży większości zbóż, odnotowano spadek skupu zbóż podstawowych ogółem. W przypadku skupu żywca rzeźnego ogółem odnotowano wzrost w odniesieniu do 2017 r., który był wynikiem zwiększonej podaży żywca drobiowego i wołowego.

W 2018 r. skupiono 245,9 tys. ton zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 2,9% skupu ogólnokrajowego. Skup zbóż podstawowych był niższy w relacji do roku poprzedniego o 23,1%, natomiast w porównaniu z 2010 r. zanotowano spadek podaży o 5,5%. W skali kraju skup zbóż podstawowych ukształtował się na poziomie o 17,7% niższym niż przed rokiem, a w odniesieniu do 2010 r. podaż była większa o 4,2%. W 2018 r. skupiono 124,1 tys. ton pszenicy, tym samym w skali roku podaż spadła o 28,0%. W porównaniu z 2010 r. skup pszenicy był wyższy o 4,9%. Skup żyta w omawianym okresie wyniósł 36,7 tys. ton i zmniejszył się zarówno w skali roku (o 16,3%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (o 49,2%).

Skup ziemniaków w 2018 r., wynoszący 19,0 tys. ton, był mniejszy o 10,5% od notowanego w poprzednim roku, a w porównaniu z 2010 r. wzrósł niemal czterokrotnie (o 372,9%). W kraju podaż ziemniaków ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2017 r. o 5,0%, a w relacji do 2010 r. wzrosła o 51,1%.

Wykres 37. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) Rok poprzedni = 100**
Chart 37. *Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed) Previous year = 100*

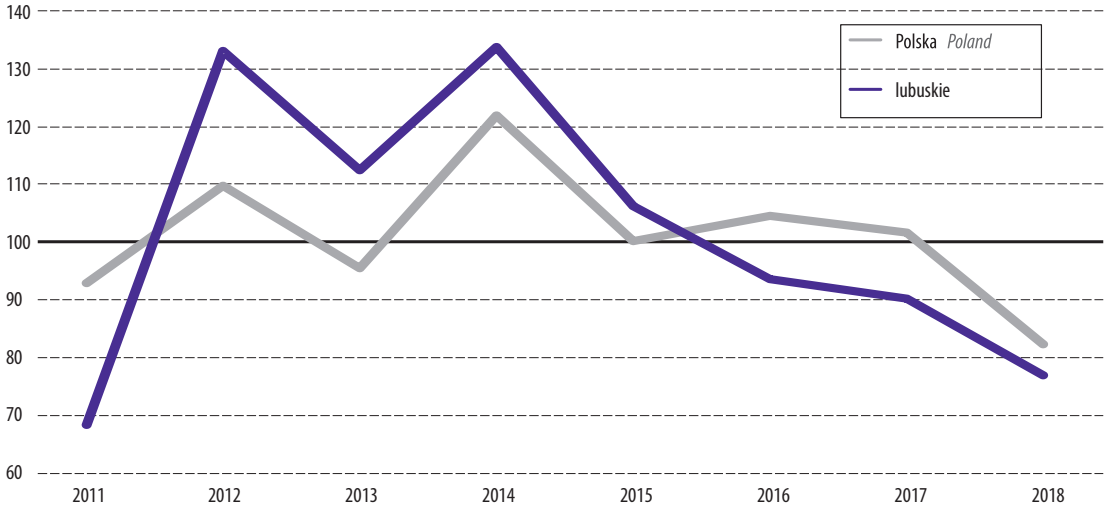

W omawianym roku skupiono 159,6 tys. ton żywca rzeźnego w wadze żywej (co stanowiło 2,5% skupu ogólnokrajowego) tj. więcej zarówno w skali roku (o 14,2%), jak i w odniesieniu do 2010 r. (26,6%).

Wykres 38. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) Rok poprzedni = 100**
Chart 38. *Indices of procurement of total animals (in live weight) Previous year = 100*

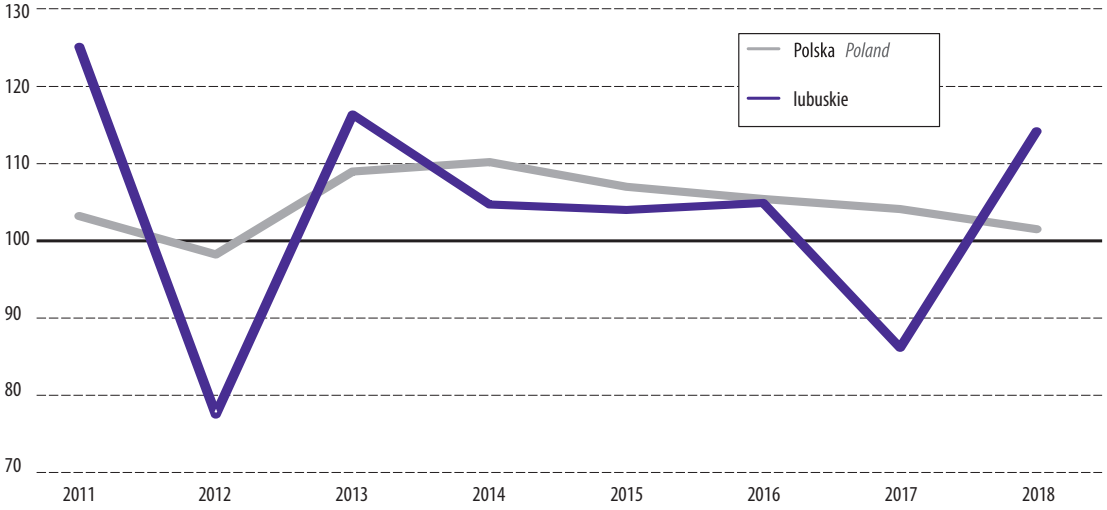

W 2018 r. podaż żywca wieprzowego ukształtowała się na poziomie 25,4 tys. ton i była niższa zarówno w relacji do 2017 r., jak i do 2010 r., odpowiednio o 19,6% i o 17,7%. Skup żywca wołowego wyniósł 5,4 tys. ton, tj. więcej niż przed rokiem (o 2,9%) oraz więcej w porównaniu z 2010 r. (o 21,0%). W 2018 r. skupiono 128,7 tys. ton żywca drobiowego, tj. o 25,1% więcej w odniesieniu do poprzedniego roku i o 42,2% więcej w odniesieniu do 2010 r.

W 2018 r. podaż mleka krowiego wyniosła 80,5 mln litrów (co stanowiło 0,7% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. mniej niż w 2017 r. o 4,4% oraz mniej niż w 2010 r. o 16,3%. W skali kraju zanotowano wzrost skupu mleka zarówno w stosunku do poprzedniego roku, jak i do 2010 r. (odpowiednio o 2,7% i o 32,6%).

Wykres 39. **Dynamika skupu mleka krowiego (rok poprzedni = 100)**
Chart 39. *Indices of procurement of cows' milk (previous year = 100)*

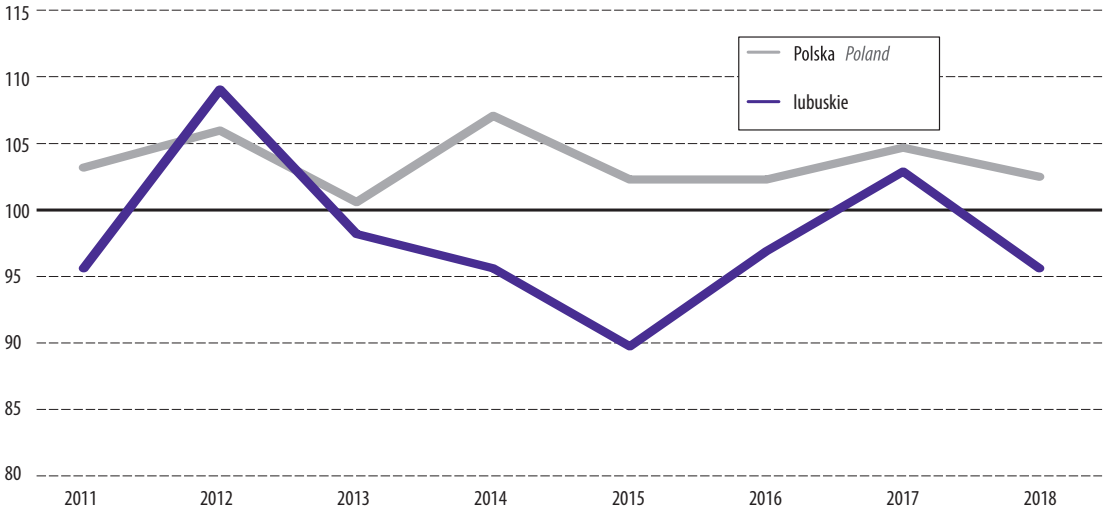

CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH
PROCUREMENT AND MARKETPLACE PRICES OF AGRICULTURAL PRODUCTS

W 2018 r. średnia cena skupu pszenicy w województwie lubuskim wyniosła 72,08 zł za 1 dt (w kraju – 72,62 zł) i była o 9,6% wyższa niż przed rokiem, a w relacji do 2010 r. wzrosła o 25,4%. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 85,43 zł (w kraju – 83,63 zł) i cena ta ukształtowała się na wyższym poziomie jak przed rokiem oraz w relacji do 2010 r. (odpowiednio o 7,6% i o 4,3%).

W 2018 r., w relacji do poprzedniego roku, odnotowano wzrost cen skupu większości produktów roślinnych, natomiast spadek cen skupu wszystkich gatunków żywca rzeźnego. W obrocie targowiskowym wzrosły ceny większości produktów rolnych, a najbardziej ceny owsa, żyta oraz jęczmienia i ziemniaków.

W 2018 r. cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 61,84 zł za 1 dt (w kraju – 59,67 zł), tj. o 12,9% wyższym niż w 2017 r. i o 50,9% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta, osiągając poziom 66,83 zł za 1 dt (w Polsce – 67,10 zł), była wyższa w stosunku do poprzedniego roku o 15,8%, jednak w relacji do 2010 r. zmniejszyła się o 14,1%. W 2018 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 60,28 zł za 1 dt (w kraju – 58,01 zł), tj. o 1,6% mniej niż przed rokiem, a o 56,7% więcej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków ukształtowała się na poziomie 122,82 zł za 1 dt (w Polsce – 96,95 zł), tj. wzrosła o 15,4% w stosunku do poprzedniego roku, natomiast w relacji do 2010 r. zwiększyła się o 12,9%.

W omawianym roku przeciętna cena skupu żywca wołowego wyniosła 6,38 zł za 1 kg (w kraju – 6,58 zł), tj. nieco zmalała w relacji do cen uzyskanych w poprzednim roku (o 0,4%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. wzrosła (o 49,4%).

Wykres 40. **Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach**
Chart 40. *Procurement and marketplace prices of agricultural products*

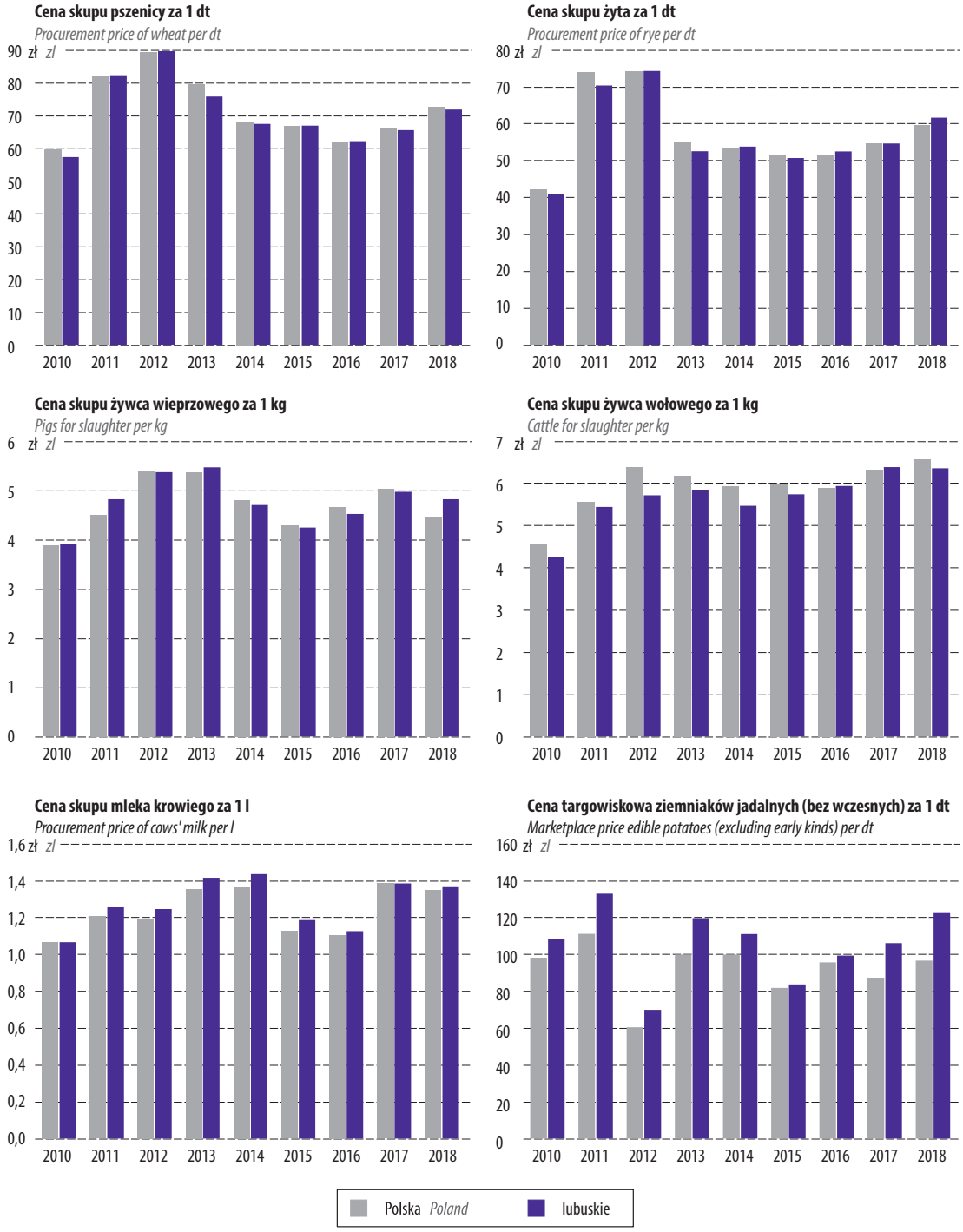

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Wykres 41. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia**
Chart 41. *Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley*

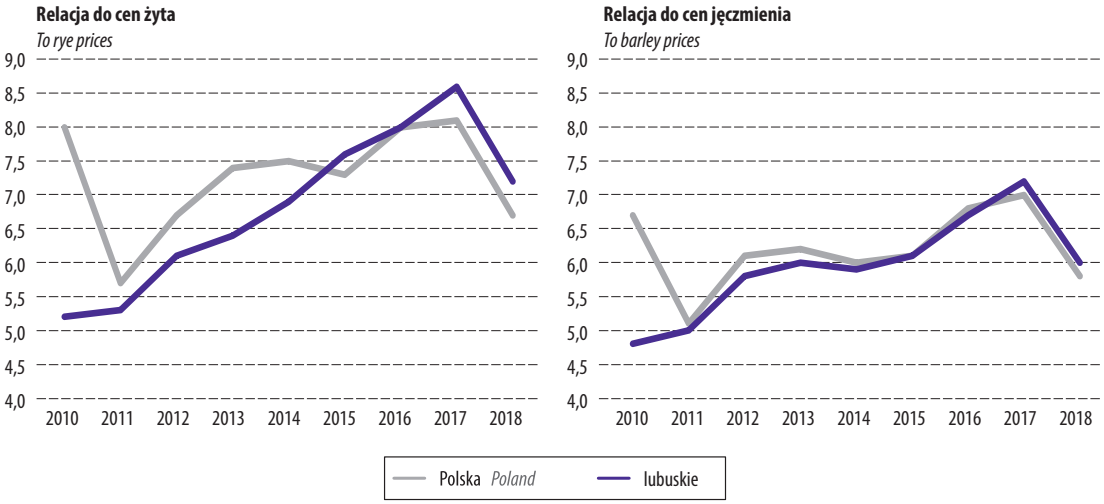

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W 2018 r. cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 4,84 zł za 1 kg (w kraju – 4,48 zł), i była niższa niż w 2017 r. o 2,9%, a w odniesieniu do 2010 r., wzrosła o 23,4%.

Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta w 2018 r. pogorszyła się i wyniosła 7,2 (wobec 8,6 przed rokiem i 5,2 w 2010 r.). W kraju relacja wyniosła 6,7 (wobec 8,1 w 2017 r. i 8,0 w 2010 r.).

Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia w analizowanym okresie wyniosła 6,0 (wobec 7,2 w 2017 r. i 4,8 w 2010 r.). W kraju odpowiednio – 5,8, 7,0 i 6,7.

W 2018 r. cena skupu drobiu rzeźnego ukształtowała się na poziomie 4,41 zł za 1 kg (w kraju – 3,77 zł) i była niższa w relacji do poprzedniego roku o 2,3%, a w porównaniu z 2010 r. wyższa o 11,6%.

Za 1 l mleka w omawianym roku płacono 1,37 zł (w kraju – średnio 1,35 zł), tj. o 1,0% mniej niż przed rokiem, natomiast o 27,8% więcej w stosunku do 2010 r.

GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA
GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT

W województwie lubuskim w 2017 r., w stosunku do poprzedniego roku, odnotowano spadek globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała niższa wartość zarówno produkcji roślinnej jak i zwierzęcej. Podobne kierunki zmian w skali roku notowano w produkcji końcowej. W przypadku produkcji towarowej również nastąpiło zmniejszenie produkcji ogółem, przy spadku produkcji roślinnej, jak i produkcji zwierzęcej.

W 2017 r., w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano spadek produkcji globalnej o 2,8%, o czym zadecydowała niższa niż rok wcześniej produkcja roślina (o 1,3%) oraz produkcja zwierzęca (o 4,9%). W analizowanym roku udział województwa lubuskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 2,0% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 2,3%, a zwierzęcej 1,6%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:
- produkcję roślinną, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- produkcję zwierzęcą, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono:
- bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W 2017 r. z towarowej produkcji rolniczej 49,8% stanowiła produkcja roślinna, a 50,2% produkcja zwierzęca. Wartość produkcji towarowej była niższa niż przed rokiem o 9,5%, przy spadku produkcji roślinnej o 10,4% i zwierzęcej o 8,5%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Z końcowej produkcji rolniczej 51,1% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 48,9%. Wartość produkcji końcowej była niższa o 7,5% w porównaniu z 2016 r., w przypadku produkcji roślinnej zanotowano spadek o 9,7%, natomiast w produkcji zwierzęcej o 5,0%.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz paszę).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

Przemysł
Industry

W 2018 r. odnotowano dalszy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku, jednak wzrost był mniej dynamiczny niż w 2017 r. Jednocześnie zwiększyła się wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych", oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją" i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tablica 17. **Przemysł**
Table 17. *Industry*

Wyszczególnienie *Specification*	2015	2017	2018
Polska *Poland*			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of industry (current prices) in mln zl*	1197028,5	1352954,7	1459501,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % *Share of sold production of industry in sold production of manufacturing (current prices) in %*	85,9	87,2	87,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. *Average paid employment in industry in thous.*	2510,7	2649,9	2719,0
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of industry (current prices) in mln zl*	29717,4	34846,0	38128,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % *Share of sold production of industry in sold production of manufacturing (current prices) in %*	96,5	96,5	96,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. *Average paid employment in industry in thous.*	68,7	71,3	73,7

Tablica 17. **Przemysł (dok.)**
Table 17. *Industry (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2015	2017	2018
m. Gorzów Wlkp. *Gorzów Wlkp. city*			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of industry (current prices) in mln zl*	6354,1	7518,4	8485,8
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % *Share of sold production of industry in sold production of manufacturing (current prices) in %*	98,3	98,3	98,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. *Average paid employment in industry in thous.*	12,7	11,0	11,0
m. Zielona Góra *Zielona Góra city*			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of industry (current prices) in mln zl*	2018,4	2459,7	2746,1
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % *Share of sold production of industry in sold production of manufacturing (current prices) in %*	79,4	79,4	84,7
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. *Average paid employment in industry in thous.*	6,7	7,4	8,6

W 2018 r. produkcja sprzedana przemysłu w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 38128,4 mln zł (w cenach bieżących) i była o 7,3% (w cenach stałych) wyższa od zanotowanej w roku poprzednim, kiedy notowano wzrost w skali roku o 8,1% (w 2016 r. zanotowany wzrost wyniósł 8,6%).

Po wzroście w I kwartale 2018 r. o 8,9% w skali roku, w I półroczu zaobserwowano zwiększenie tempa wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu do 11,5%. W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. produkcja sprzedana przemysłu była o 8,5% wyższa w relacji do notowanej w analogicznym okresie poprzedniego roku. W kraju w 2018 r. produkcja sprzedana wzrosła w relacji do roku poprzedniego o 5,8% (wobec wzrostu w 2017 r. o 6,6%).

Wykres 42. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2015=100**
Chart 42. *Indices of sold production of industry (current prices)*

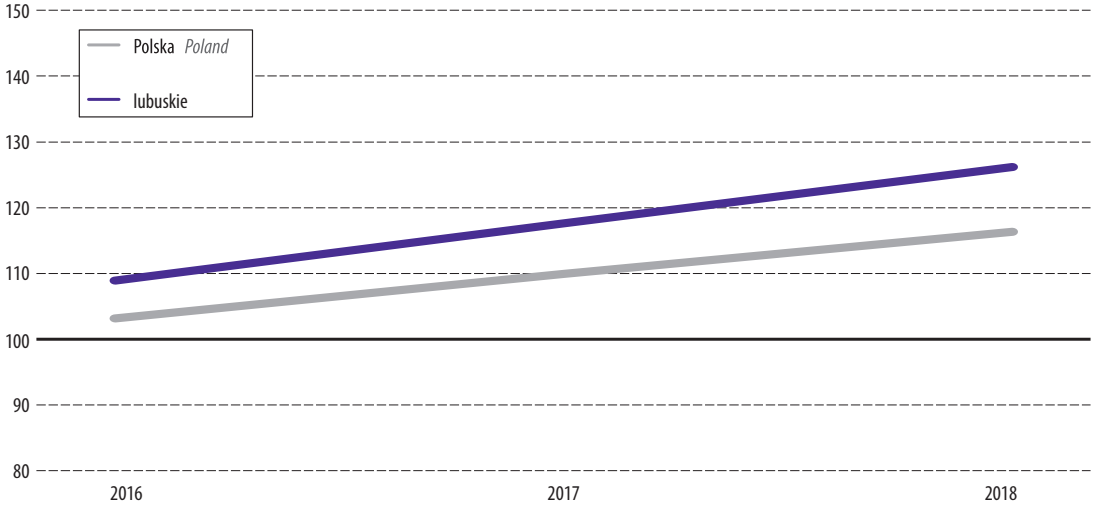

Wykres 43. **Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 w 2018 r. (ceny bieżące)**
Chart 43. *Structure of sold production of industry by the NASE Rev. 2 sections in 2018 (current prices)*

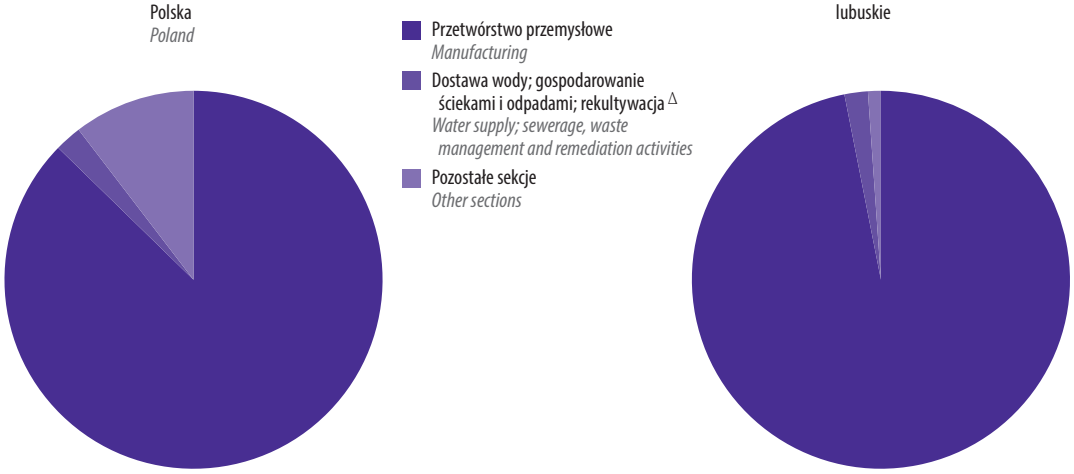

Dane o wartości produkcji sprzedanej przemysłu prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

W porównaniu z 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w województwie w kolejnych latach wzrastała: w 2016 r. o 8,9%, w 2017 r. o 17,6% oraz w 2018 r. o 26,2%.

W 2018 r. produkcja sprzedana przetwórstwa przemysłowego ukształtowała się na poziomie 96,9% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu i wyniosła 36945,3 mln zł, tj. o 7,8% więcej niż w roku poprzednim. Udział sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja w ogóle produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł 2,0%. W wartościach bezwzględnych było to 745,4 mln zł, tj. o 11,3% więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tablica 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubuskim (ceny stałe)**
Table 18. *Indices of sold production of industry in lubuskie voivodship (constant prices)*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding previous year =100*							
Ogółem ***Total***	**106,8**	**106,4**	**107,2**	**108,1**	**108,9**	**111,5**	**108,5**	**107,3**
w tym: *of which:*								
Przetwórstwo przemysłowe ***Manufacturing***	**106,9**	**106,3**	**106,9**	**108,0**	**109,0**	**111,6**	**109,0**	**107,8**
w tym: *of which:*								
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	102,9	106,0	108,5	104,5	103,7	102,2	100,2	102,6
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	112,4	82,3	84,5	88,0	102,4	130,9	134,3	128,2
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	80,4	82,6	75,9	81,4	103,4	105,3	108,5	102,2

Tablica 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubuskim (ceny stałe) (dok.)**
Table 18. *Indices of sold production of industry in lubuskie voivodship (constant prices) (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding previous year =100*							
Przetwórstwo przemysłowe w tym: (dok.) ***Manufacturing of which (cont.)***								
Produkcja skór i wyrobów skórzanych[Δ] *Manufacture of leather and related products*	118,0	107,9	105,9	106,7	81,8	102,5	99,9	96,6
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker[Δ]*	103,5	99,0	99,5	98,8	94,8	96,6	97,4	99,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	107,7	105,5	103,5	101,3	99,9	107,5	108,2	109,3
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	111,9	119,7	116,5	114,8	126,3	128,0	129,5	127,0
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	118,2	111,5	108,5	108,0	113,2	116,3	115,6	115,1
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	125,4	118,7	112,8	111,1	96,1	90,1	90,2	88,3
Produkcja wyrobów z metali[Δ] *Manufacture of metal products[Δ]*	112,4	108,6	108,4	108,0	108,1	109,5	108,7	109,2
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	130,8	112,9	112,1	109,4	90,1	102,7	101,2	102,6
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	95,4	92,9	94,5	97,6	107,2	111,2	112,1	111,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semitrailers*	110,8	108,1	110,2	115,9	118,5	121,3	116,7	113,6
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	114,9	111,8	113,8	127,8	122,4	119,6	113,7	98,7
Produkcja pozostałych wyrobów *Other manufacturing*	103,0	100,8	108,3	102,2	105,0	113,1	111,7	116,0
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	84,8	92,6	91,2	110,3	130,3	108,7	127,8	120,7
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***	**95,8**	**107,7**	**106,0**	**104,8**	**105,2**	**109,5**	**111,4**	**111,3**
w tym: *of which:*								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody *Water collection, treatment and supply*	94,1	99,6	101,8	100,4	101,5	105,3	108,4	107,2
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków *Sewage disposal and treatment*	105,6	103,6	102,0	100,6	94,7	98,0	99,2	97,7
Gospodarowanie odpadami; odzysk surowców[Δ] *Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*	89,3	119,3	113,7	115,3	121,8	112,8	113,7	115,4

Spośród 28 działów przemysłu występujących w województwie, wzrost produkcji sprzedanej odnotowano w 19 działach, stanowiących 76,4% wartości produkcji sprzedanej przemysłu ogółem. Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu, notowano m.in. w działach: produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 13,6% po wzroście w 2017 r. o 15,9%), produkcja maszyn i urządzeń (o 11,1% wobec spadku w analogicznym okresie ub. roku o 2,4%) oraz produkcja artykułów spożywczych (o 2,6% po wzroście w analogicznym okresie ub. roku o 4,5%).

Wyższy niż przed rokiem wzrost produkcji sprzedanej notowano m.in. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 27,0% wobec wzrostu przed rokiem o 14,8%), w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 15,1% po wzroście w 2017 r. o 8,0%), w produkcji papieru i wyrobów z papieru (o 9,3% po wzroście przed rokiem o 1,3%) oraz w produkcji wyrobów z metali (o 9,2% wobec wzrostu w 2017 r. o 8,0%). Spadek produkcji sprzedanej przemysłu notowano m.in. w działach: produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 11,7% po wzroście przed rokiem o 11,1%) oraz produkcja mebli (o 1,3% wobec wzrostu w analogicznym okresie ub. roku o 27,8%).

Wykres 44. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2015=100**
Chart 44. *Indices of average paid employment in industry*

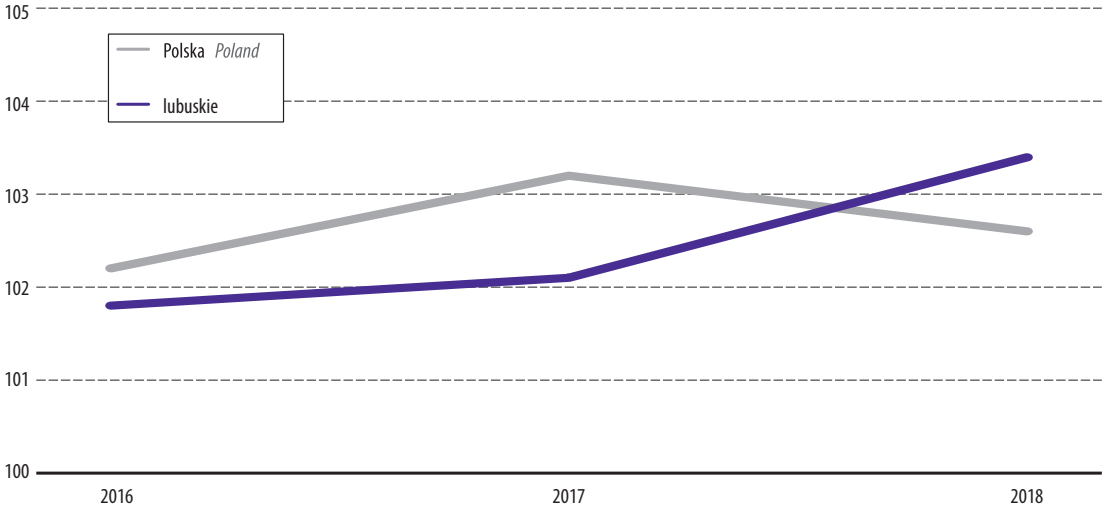

W 2018 r. wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku, towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia o 3,4% (wobec wzrostu o 2,1% przed rokiem). W kraju w przemyśle notowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym o 2,6% (przed rokiem wzrost o 3,2%).

W 2018 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie lubuskim wyniosło 73,7 tys. osób, w tym 69,5 tys. osób w przetwórstwie przemysłowym. Tym samym udział przemysłu w przeciętnym zatrudnieniu ogółem wyniósł 56,7% i był mniejszy niż przed rokiem o 0,1 p. proc.

Wykres 45. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według sekcji PKD 2007 w 2018 r.**
Chart 45. *Structure of average paid employment in industry by the NACE Rev. 2 sections in 2018*

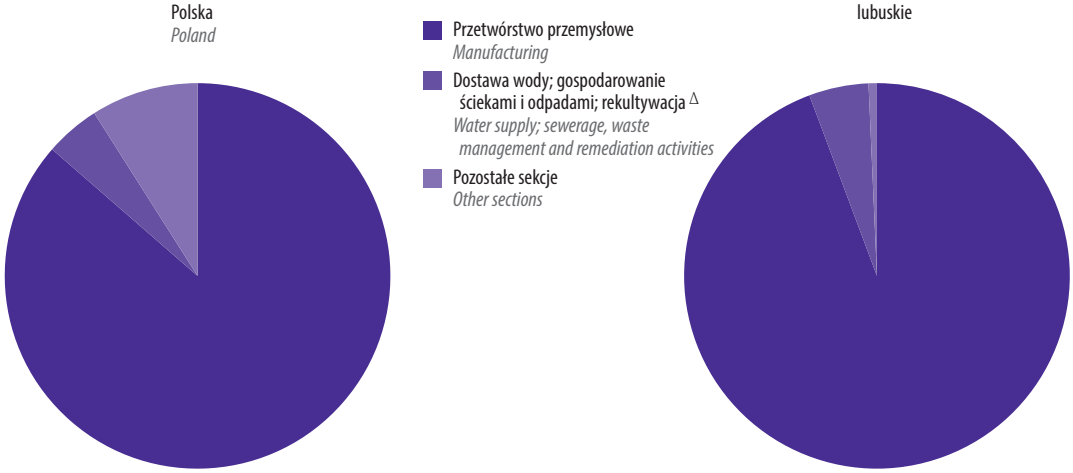

W 2018 r. wydajność pracy mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, licząc w cenach stałych, zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem zarówno w przemyśle o 3,8%, jak i w przetwórstwie przemysłowym o 4,5%, wobec wzrostu w 2017 r. odpowiednio 6,4% i 6,1%. W kraju w 2018 r. wartość produkcji sprzedanej w przemyśle w przeliczeniu na 1 zatrudnionego wzrosła w ujęciu rocznym o 3,1% (wobec wzrostu o 3,2% przed rokiem).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

Budownictwo
Construction

W 2018 r. w województwie lubuskim wzrosła wielkość produkcji sprzedanej budownictwa w po-równaniu z poprzednim rokiem. Wyższa w skali roku była także wartość sprzedaży produkcji bu-dowlano-montażowej. W omawianym okresie zanotowano wzrost wydajności pracy w przeliczeniu na 1 zatrudnionego w budownictwie, przy jednoczesnym wzroście przeciętnego zatrudnienia i przeciętnego wynagrodzenia brutto.

Produkcja sprzedana budownictwa przedsiębiorstw budowlanych w 2018 r. wyniosła 2514,5 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 24,5% więcej od uzyskanej przed rokiem (w 2017 r. w analogicznym okresie odnotowano spadek o 0,4%). W kraju produkcja sprzedana budownictwa wzrosła w skali roku o 25,2%, w 2017 r. w analogicznym okresie wzrost wyniósł 11,8%.

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo".
Dane te obejmują:
- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecania lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze; produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tablica 19. *Table 19.*

Budownictwo
Construction

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of construction (current prices) in mln zl*	160403,8	181990,4	191257,1	239462,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produk-cji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % *Share of the construction and assembly pro-duction in sold production of construction (current prices) in %*	51,5	47,8	44,0	42,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. *Average paid employment in construction in thous.*	442,8	386,0	387,0	407,5
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of construction (current prices) in mln zl*	1958,4	2186,5	2019,0	2514,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produk-cji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % *Share of the construction and assembly pro-duction in sold production of construction (current prices) in %*	59,3	54,0	55,3	48,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. *Average paid employment in construction in thous.*	7,5	6,3	6,2	6,8

Tablica 19. **Budownictwo (dok.)**
Table 19. *Construction (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
m. Gorzów Wlkp. *Gorzów Wlkp. city*				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of construction (current prices) in mln zl*	353,5	485,2	352,6	449,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % *Share of the construction and assembly pro-duction in sold production of construction (current prices) in %*	59,9	53,9	63,6	52,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. *Average paid employment in construction in thous.*	1,2	1,3	1,3	1,4
m. Zielona Góra *Zielona Góra city*				
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł *Sold production of construction (current prices) in mln zl*	533,1	600,3	622,6	752,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % *Share of the construction and assembly pro-duction in sold production of construction (current prices) in %*	45,7	45,9	44,7	38,6
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. *Average paid employment in construction in thous.*	2,1	1,7	1,8	1,8

Wykres 46. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) 2010=100**
Chart 46. *Indices of sold production of construction (current prices)*

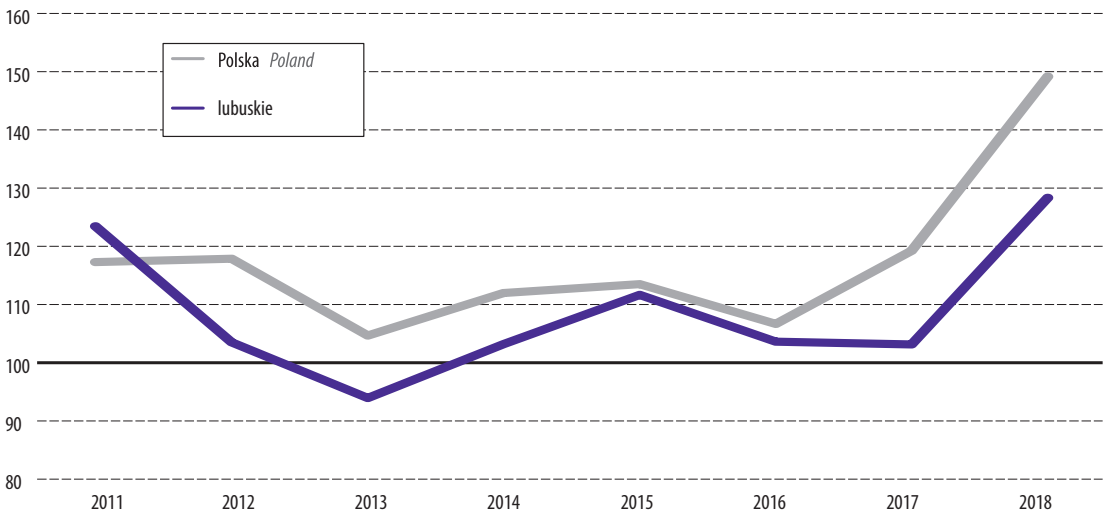

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) osiągnęła poziom 1226,9 mln zł, tj. 48,8% ogólnej produkcji sprzedanej budownictwa (wobec 55,3% przed rokiem). Wartość produkcji budowlano-montażowej wzrosła w skali roku o 9,9% (w 2017 r. w analogicznym okresie odnotowano wzrost o 16,2%). W kraju w skali roku zanotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) o 21,3%.

Wykres 47. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 2010=100**
Chart 47. *Indices of construction and assembly production (current prices)*

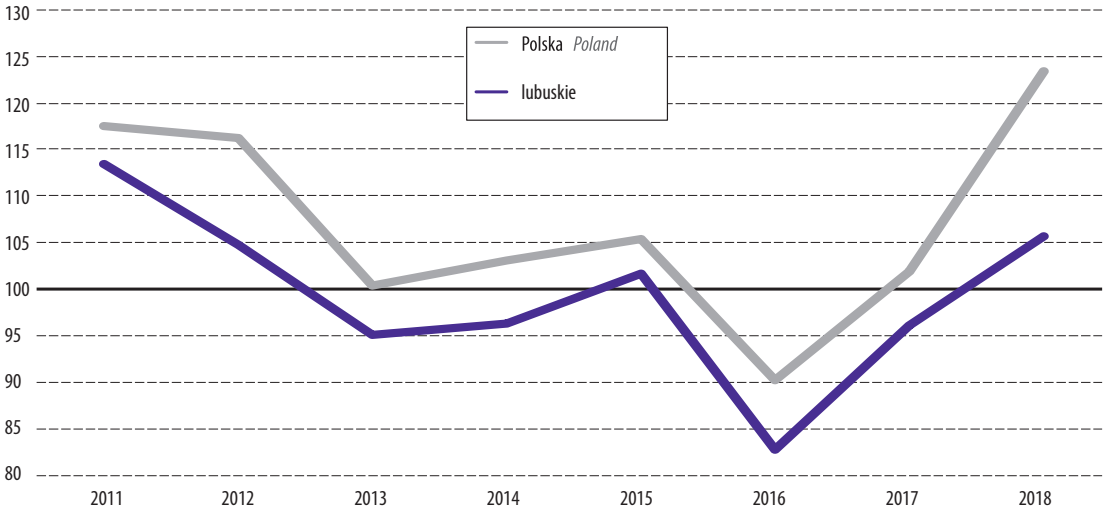

W 2018 r. w województwie lubuskim zanotowano w skali roku wzrost o 2,1% w sprzedaży robót o charakterze inwestycyjnym, wobec wzrostu o 25,2% przed rokiem. Jednocześnie, w porównaniu z poprzednim rokiem, udział robót inwestycyjnych w produkcji budowlano-montażowej spadł o 4,2 p. proc. do 54,5%. Pozostałe 45,5% produkcji budowlano-montażowej przypadało na remonty i konserwacje istniejących obiektów budowlanych (przed rokiem udział ten wyniósł 41,3%).

Tablica 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 w województwie lubuskim (ceny bieżące)**
Table 20. *Indices of construction and assembly production by to NACE Rev. 2 divisions in lubuskie voivodship (current prices)*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year = 100*							
Ogółem ***Total***	**104,8**	**110,4**	**118,5**	**116,2**	**123,9**	**107,3**	**115,6**	**109,9**
Budowa budynków[Δ] *Construction of buildings*	101,4	116,5	113,4	111,1	120,1	86,3	102,7	89,5
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ] *Civil engineering*	66,6	79,1	97,7	104,1	145,2	129,1	136,8	130,2
Roboty budowlane specjalistyczne *Specialised construction activities*	175,7	144,4	164,5	148,8	115,3	124,0	110,3	110,6

W 2018 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej o 30,2% w cenach bieżących w skali roku, odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się w przeważającej części swojej działalności budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (przed rokiem w tym dziale zanotowano wzrost o 4,1%). W strukturze produkcji budowlano-montażowej udział tej grupy przedsiębiorstw wyniósł 42,9% (tj. o 6,7 p. proc. więcej niż przed rokiem). Przedsiębiorstwa zajmujące się specjalistycznymi robotami budowlanymi odnotowały wzrost produkcji budowlano-montażowej o 10,6% (wobec wzrostu o 48,8% w poprzednim roku), a ich udział w strukturze wyniósł 27,2% (wobec 27,1% w poprzednim roku).W przedsiębiorstwach zajmujących się głównie wznoszeniem budynków odnotowano spadek o 10,5 % (po wzroście przed rokiem o 11,1%). Jednostki te zrealizowały 29,9% ogółu produkcji budowlano-montażowej (o 6,8 p. proc. mniej niż przed rokiem).

Przy wzroście produkcji sprzedanej budownictwa, w skali roku, odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 8,8% (w kraju odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia o 5,3%), a także wzrost przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto o 13,6% (wobec wzrostu o 8,1% w kraju).

Wykres 48. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów (ceny bieżące)**
Chart 48. *Structure of construction and assembly production by divisions (current prices)*

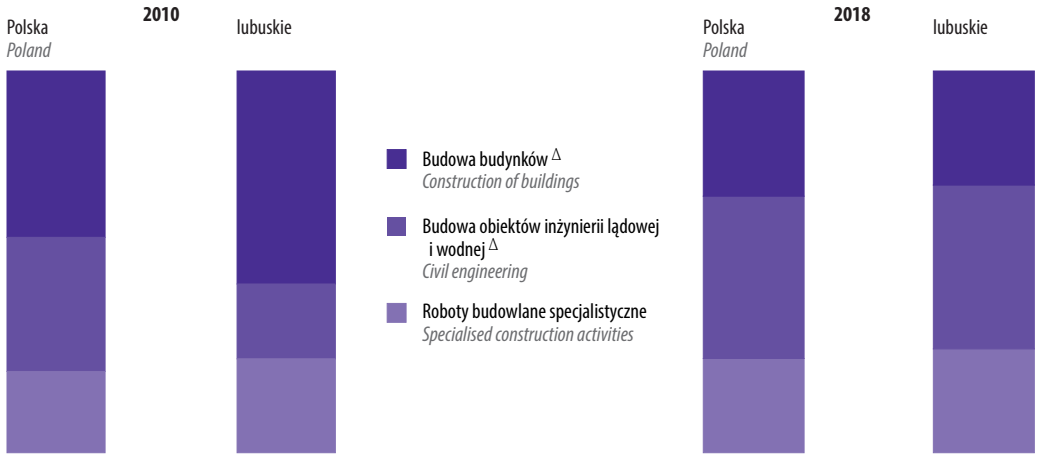

W 2018 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona wartością przychodu ze sprzedaży na 1 zatrudnionego w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła o 14,5% (w cenach bieżących), w 2017 r. w analogicznym okresie odnotowano wzrost o 1,4%.

Wykres 49. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie. 2010=100**
Chart 49. *Indices of average paid employment in construction*

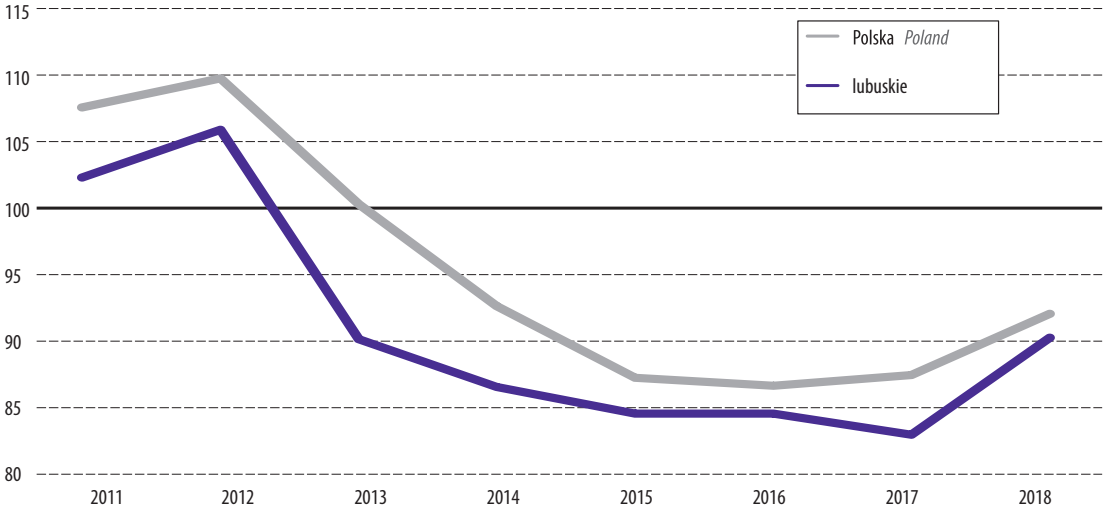

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

Budownictwo mieszkaniowe
Residential construction

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie lubuskim w 2018 r. po raz trzeci z kolei były wyższe niż przed rokiem. Zwiększyła się zarówno liczba mieszkań oddanych do użytkowania, jak i liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym nieznacznie spadła.

W 2018 r. w województwie lubuskim oddano do użytkowania 4257 mieszkań, tj. o 6,4% więcej niż w 2017 r. oraz o 28,5% więcej w porównaniu z 2010 r. W skali całego kraju liczba mieszkań oddanych do użytkowania zwiększyła się, odpowiednio, o 3,8% i 36,2%.

Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych lub mieszkań większych na mniejsze. Dane w zakresie prezentowanych form budownictwa dotyczą:
- budownictwa indywidualnego, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora,
- budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku,
- budownictwa spółdzielczego, tj. mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni.

Tablica 21. **Budownictwo mieszkaniowe**
Table 21. *Residential construction*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	3,5	3,8	4,6	4,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m² *Average useful floor area per dwelling completed in m²*	106,1	99,8	92,7	90,3
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project per 1000 population*	4,5	4,9	6,5	6,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności *Dwellings in which construction has begun per 1000 population*	4,1	4,4	5,4	5,8

Tablica 21. **Budownictwo mieszkaniowe (cd.)**
Table 21. *Residential construction (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	3,2	3,2	3,9	4,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m² *Average useful floor area per dwelling completed in m²*	100,3	95,4	89,6	87,3
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project per 1000 population*	3,7	4,2	5,9	5,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności *Dwellings in which construction has begun per 1000 population*	4,1	3,9	4,6	5,1
m. Gorzów Wlkp. *Gorzów Wlkp. city*				
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	4,2	4,5	4,1	5,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m² *Average useful floor area per dwelling completed in m²*	72,4	64,2	68,0	59,5
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project per 1000 population*	6,1	5,6	8,8	5,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności *Dwellings in which construction has begun per 1000 population*	12,3	7,5	7,9	7,6

Tablica 21. **Budownictwo mieszkaniowe (dok.)**
Table 21. *Residential construction (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	m. Zielona Góra *Zielona Góra city*			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności *Dwellings completed per 1000 population*	5,6	5,3	10,6	8,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m² *Average useful floor area per dwelling completed in m²*	81,7	80,3	67,0	73,0
Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project per 1000 population*	3,6	8,1	10,5	11,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności *Dwellings in which construction has begun per 1000 population*	3,9	8,4	7,1	10,6

Wykres 50. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2010=100**
Chart 50. *Indices of dwellings completed*

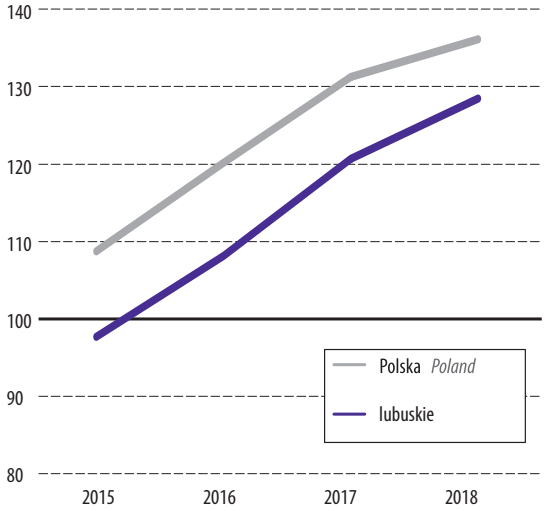

Wykres 51. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**
Chart 51. *Dwellings completed per 1000 population*

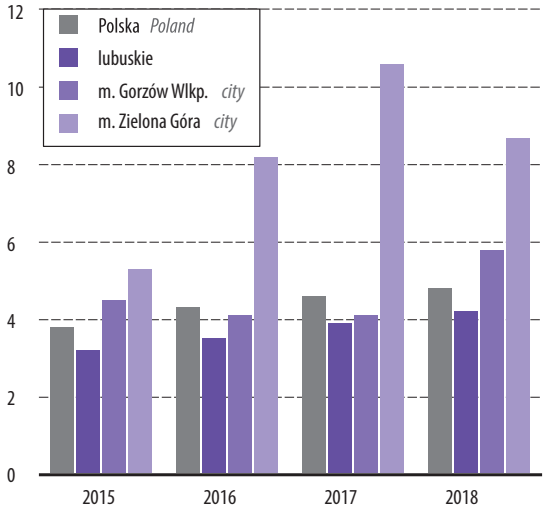

Uwzględniając formy budownictwa, liczba mieszkań w 2018 r. w skali roku zwiększyła się zarówno w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – o 8,2% do 2419, jak i w budownictwie indywidualnym – o 2,9% do 1648. Wzrost zanotowano także w budownictwie spółdzielczym (ze 105 mieszkań przed rokiem do 172), natomiast spadek – w budownictwie komunalnym (z 39 mieszkań przed rokiem do 13) i zakładowym (z 19 mieszkań przed rokiem do 5). W analizowanym roku nie oddano do użytkowania mieszkań społecznych czynszowych, podobnie jak przed rokiem.

W porównaniu z 2010 r. dwukrotnie wzrosła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (wzrost o 101,8%), natomiast w budownictwie indywidualnym liczba ta nieznacznie spadła (o 3,9%). Zwiększyła się także liczba mieszkań przekazanych w budownictwie spółdzielczym (z 73 mieszkań do 172), natomiast zmniejszyła się w budownictwie komunalnym (ze 170 mieszkań do 13) i zakładowym (z 37 mieszkań do 5).

Wykres 52. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

Chart 52. Structure of number of dwellings completed by forms of construction

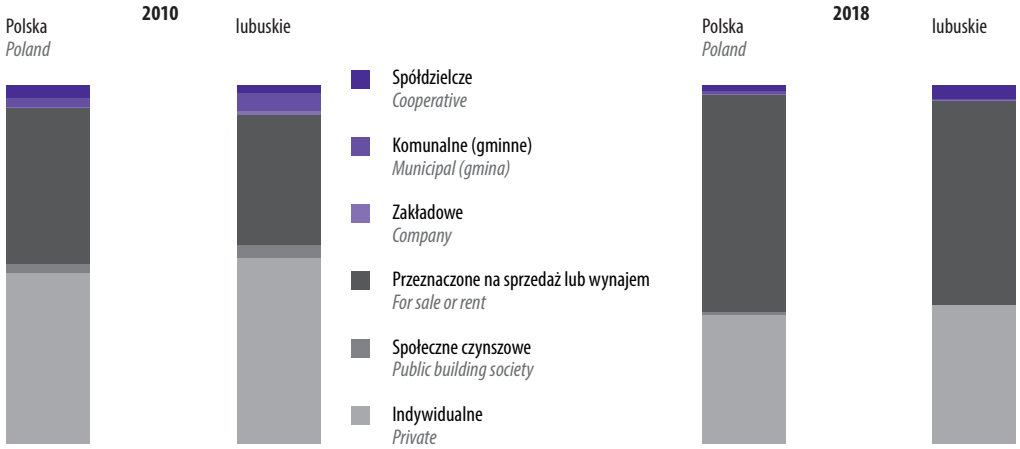

Wykres 53. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie lubuskim według podregionów i powiatów w 2018 r.

Chart 53. Dwellings completed in lubuskie voivodshipby subregions and powiats in 2018

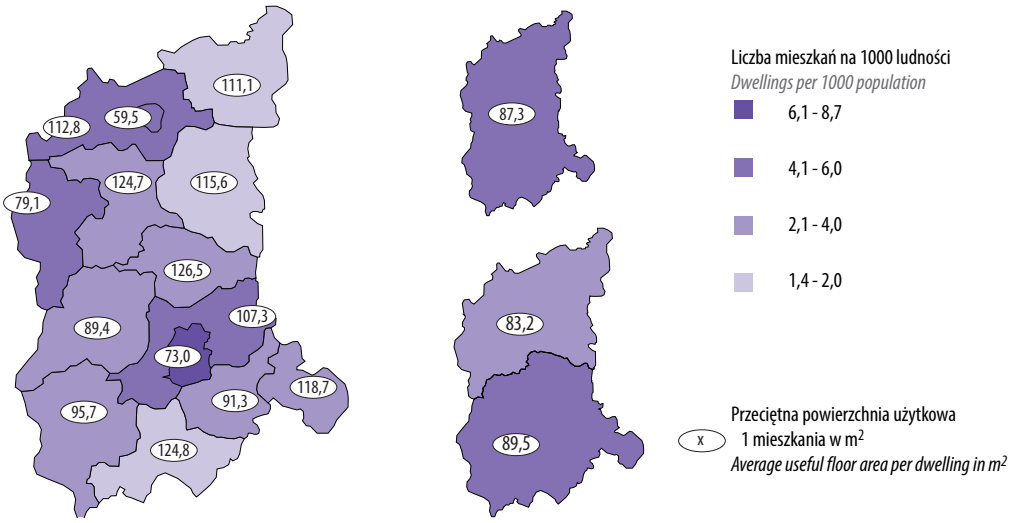

W strukturze mieszkań oddanych do użytkowania w 2018 r. najbardziej, bo o 20,7 p. proc. zwiększył się udział mieszkań zrealizowanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, które stanowiły ponad połowę wszystkich mieszkań (56,9%). Udział mieszkań indywidualnych zmniejszył się o 13,1 p. proc. i wyniósł 38,7%. W przypadku mieszkań spółdzielczych wskaźnik niemal podwoił się i wyniósł 4,0%. Mieszkania komunalne i zakładowe stanowiły łącznie 0,4% liczby mieszkań oddanych do użytkowania, w porównaniu z 6,2% w 2010 r.

Tablica 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie lubuskim**
Table 22. *Dwellings completed in lubuskie voivodship*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	w liczbach bezwzględnych *in absolute number*	w odsetkach *in per-cent*	2016 = = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² *average useful floor area in m²*	w liczbach bezwzględnych *in absolute number*	w odsetkach *in per-cent*	2017 = = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² *average useful floor area in m²*
Ogółem ***Total***	**4000**	**100,0**	**111,6**	**89,6**	**4257**	**100,0**	**106,4**	**87,3**
Indywidualne[a] *Private[a]*	1601	40,0	104,2	135,7	1648	38,7	102,9	131,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem[b] *For sale or rent[b]*	2236	55,9	121,1	59,7	2419	56,9	108,2	60,4
Spółdzielcze *Cooperative*	105	2,6	99,1	49,2	172	4,0	163,8	47,7
Komunalne (gminne) *Municipal (gmina)*	39	1,0	42,4	39,2	13	0,3	33,3	34,2
Zakładowe *Company*	19	0,5	950,0	48,7	5	0,1	26,3	130,6

a Realizowane na użytek własny inwestora. b Łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku.
a Realized for the own use of the investor. b Including construction realized by natural persons designated for sale or rent in order to achieve a profit.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2018 r. wyniosła 87,3 m² i była mniejsza o 2,3 m² w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju zanotowano spadek o 2,4 m² do 90,3 m²). W porównaniu z 2010 r. powierzchnia użytkowa 1 mieszkania zmniejszyła się o 13,0 m² (w kraju – o 15,8 m²).

Spadek przeciętnej powierzchni mieszkań w 2018 r. (w ujęciu rocznym) zanotowano w budownictwie indywidualnym (o 4,6 m² do 131,1 m²), w mieszkaniach spółdzielczych (o 1,5 m² do 47,7 m²) i w mieszkania komunalnych (o 5,0 m² do 34,2 m²). Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 0,7 m² do 60,4 m²).

Największą przeciętną powierzchnię użytkową mieszkań oddanych do użytkowania zanotowano w powiecie świebodzińskim (126,5 m²), a najmniejszą w Gorzowie Wlkp. (59,5 m²).

W 2018 r. w województwie zanotowano 5936 mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, tj. o 0,8% mniej niż w 2017 r. (kiedy odnotowano wzrost o 8,8% w skali roku). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców było to 5,8 mieszkania, w porównaniu z 5,9 przed rokiem i 3,7 w 2010 r.

Wykres 54. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**
Chart 54. *Average usable floor space per dwellingcompleted*

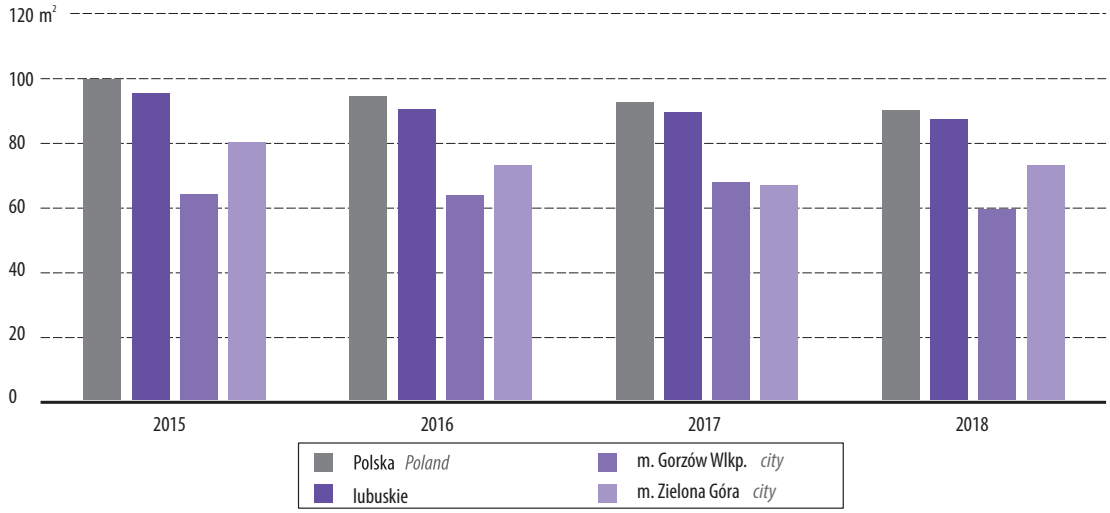

Najwięcej pozwoleń (lub zgłoszeń z projektem budowalnym) wydano na realizację mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (57,8% ogółu mieszkań) oraz w budownictwie indywidualnym (40,7%).

W przekroju powiatów, najwięcej pozwoleń (lub zgłoszeń z projektem budowalnym) na budowę mieszkań wydano w Zielonej Górze (11,3 mieszkania na 1000 mieszkańców), a najmniej w powiecie żagańskim (2,0). Spadek liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia (lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym) zanotowano w 6 powiatach, przy czym największy w Gorzowie Wlkp. (z 1094 mieszkań przed rokiem do 660). W 8 powiatach ich liczba wzrosła, przy czym najbardziej w powiecie międzyrzeckim (ze 172 mieszkań przed rokiem do 320).

W 2018 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto w województwie wyniosła 5148 i zwiększyła się w skali roku o 10,9%, podobnie jak w 2017 r. (kiedy wzrost wyniósł 11,3%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców było to 5,1 mieszkania, w porównaniu z 4,6 przed rokiem i 4,1 w 2010 r.

Wykres 55. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań 2010=100**
Chart 55. *Indices of number of permits issued for dwellings*

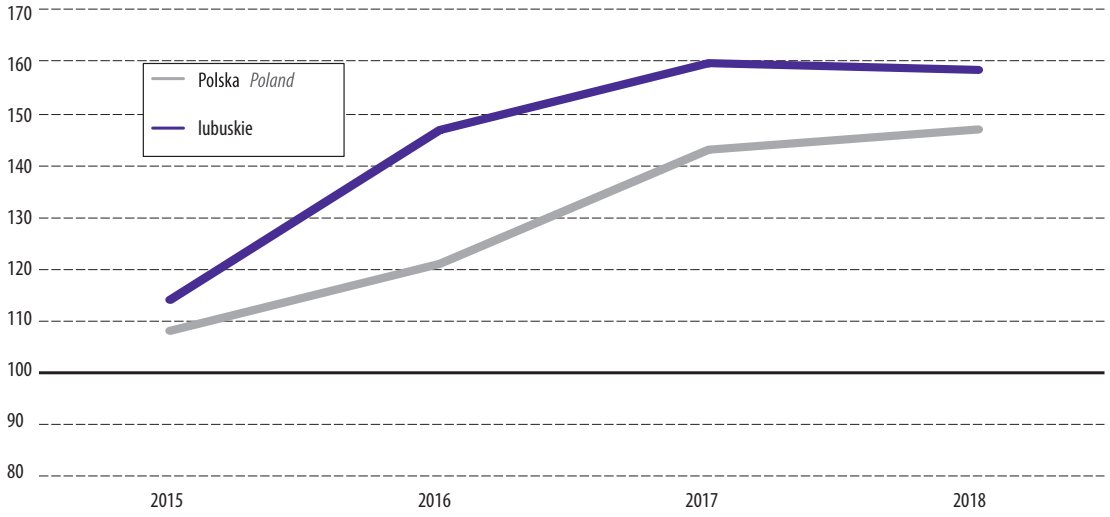

Tablica 23. **Mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w województwie lubuskim**

Table 23. *Dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project*

Wyszczególnienie *Specification*	2017			2018		
	w liczbach bezwzględnych *in absolute number*	w odsetkach *in percent*	2016 = = 100	w liczbach bezwzględnych *in absolute number*	w odsetkach *in percent*	2017 = = 100
Ogółem ***Total***	**5983**	**100,0**	**108,8**	**5936**	**100**	**99,2**
Indywidualne[a] *Private[a]*	x	x	x	2418	40,7	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem[a] *For sale or rent[a]*	x	x	x	3428	57,8	x
Spółdzielcze *Cooperative*	101	1,7	56,7	76	1,3	75,2
Komunalne (gminne) *Municipal (gmina)*	52	0,9	226,1	12	0,2	23,1
Zakładowe *Company*	-	-	x	2	0,0	x

a Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego" realizowanego z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku, zostały włączone do formy budownictwa „przeznaczone na sprzedaż lub wynajem", w związku z czym dane za 2018 r. nie są porównywalne z danymi za lata wcześniejsze.
a Since January 2018 data concerning effects of "private construction" realised for sale or rent in order to achieve a profit, are included into the form of construction "for sale or rent", therefore the data for 2018 are not comparable with those for previous years.

Spośród mieszkań, których budowę realizowano w 2018 r. najwięcej dotyczyło budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem (53,5% ogółu mieszkań) oraz budownictwa indywidualnego (42,9%). Mieszkania spółdzielcze stanowiły ponad 2,0% wszystkich mieszkań rozpoczętych i mieszkania zakładowe – 1,6%. Podobnie jak przed rokiem, nie było w budowie mieszkań społecznych czynszowych.

W przekroju powiatów, najwięcej mieszkań realizowano w Zielonej Górze (10,6 mieszkania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz w powiecie gorzowskim (8,2), a najmniej w powiatach: krośnieńskim, sulęcińskim i żarskim (po ok. 2). W porównaniu z 2017 r. największy wzrost liczby mieszkań rozpoczętych zanotowano w powiecie żagańskim (ze 125 mieszkań do 219), w Zielonej Górze (z 984 do 1492) oraz w powiecie zielonogórskim (z 241 do 360), a największy spadek – w powiecie świebodzińskim (z 281 do 189) oraz w powiecie gorzowskim (z 742 do 584).

Wykres 56. **Dynamika liczby mieszkań których budowę rozpoczęto 2010=100**
Chart 56. *Indices of number of dwellings started*

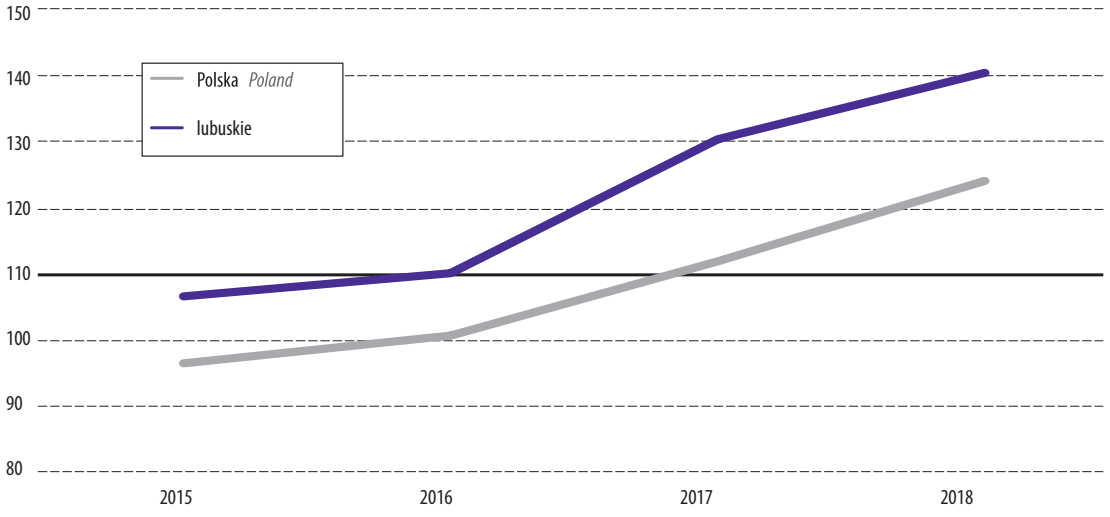

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnianych na stronie internetowej Urzędu w wersji elektronicznej:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie lubuskim" – opracowanie sygnalne dostępne co roku,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego", jak również w Banku Danych Lokalnych.

Rynek wewnętrzny
Domestic trade

W 2018 r. sprzedaż detaliczna w województwie lubuskim była wyższa od zrealizowanej w 2017 r., jednak tempo wzrostu było niższe niż przed rokiem. W stosunku do poprzedniego roku wzrosła także sprzedaż hurtowa zrealizowana w przedsiębiorstwach handlowych, w tym w jednostkach hurtowych.

Sprzedaż detaliczna zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2018 r., była o 13,6% (w cenach bieżących) wyższa od notowanej przed rokiem (w 2017 r. zanotowano wzrost sprzedaży o 14,4%). W kraju sprzedaż detaliczna wzrosła w skali roku o 7,5% (wobec wzrostu o 8,4% w 2017 r.).

Tablica 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej[a] (ceny bieżące)**
Table 24. *Indices of retail sale[a] (current prices)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	rok poprzedni = 100 *previous year=100*			
Polska *Poland*				
Ogółem ***Total***	**105,5**	**100,9**	**108,4**	**107,5**
w tym: *of which:*				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części *Motor vehicles, motorcycles, parts*	107,9	108,4	105,1	102,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe *Solid, liquid and gaseous fuels*	113,1	89,7	112,2	115,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe *Food, beverages and tobacco products*	101,2	102,3	107,0	103,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach *Other retail sale in non-specialized stores*	113,6	109,3	105,4	105,4
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny *Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment*	117,2	106,3	112,7	112,5
Tekstylia, odzież, obuwie *Textiles, clothing, footwear*	113,1	108,2	112,8	108,3
Meble, RTV, AGD *Furniture, radio, TV and household appliances*	123,0	104,3	109,9	107,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach *Newspapers, books, other sale in specialized stores*	83,6	115,9	109,4	101,5
Pozostałe *Others*	95,9	87,7	105,0	111,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities – PKD 2007, and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The dynamic of the retail sales result from, among others, change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organization.

Tablica 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej[a] (dok.)**
Table 24. *Indices of retail sale[a] (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	rok poprzedni = 100 *previous year=100*			
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodsip*				
Ogółem ***Total***	**116,1**	**106,5**	**114,4**	**113,6**
w tym: *of which:*				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części *Motor vehicles, motorcycles, parts*	103,7	109,4	105,0	86,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe *Solid, liquid and gaseous fuels*	143,0	114,6	105,1	123,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe *Food, beverages and tobacco products*	113,0	104,4	112,1	96,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach *Other retail sale in non-specialized stores*	98,0	103,7	124,2	102,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny *Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment*	71,2	113,7	151,1	115,7
Tekstylia, odzież, obuwie *Textiles, clothing, footwear*	91,7	153,5	193,7	164,5
Meble, RTV, AGD *Furniture, radio, TV and household appliances*	140,6	55,2	117,8	130,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach *Newspapers, books, other sale in specialized stores*	98,7	100,3	115,0	95,0
Pozostałe *Others*	116,5	93,1	106,6	110,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities – PKD 2007, and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The dynamic of the retail sales result from, among others, change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organization.

Wykres 57. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące) 2010=100**
Chart 57. *Indices of retail sale (current prices)*

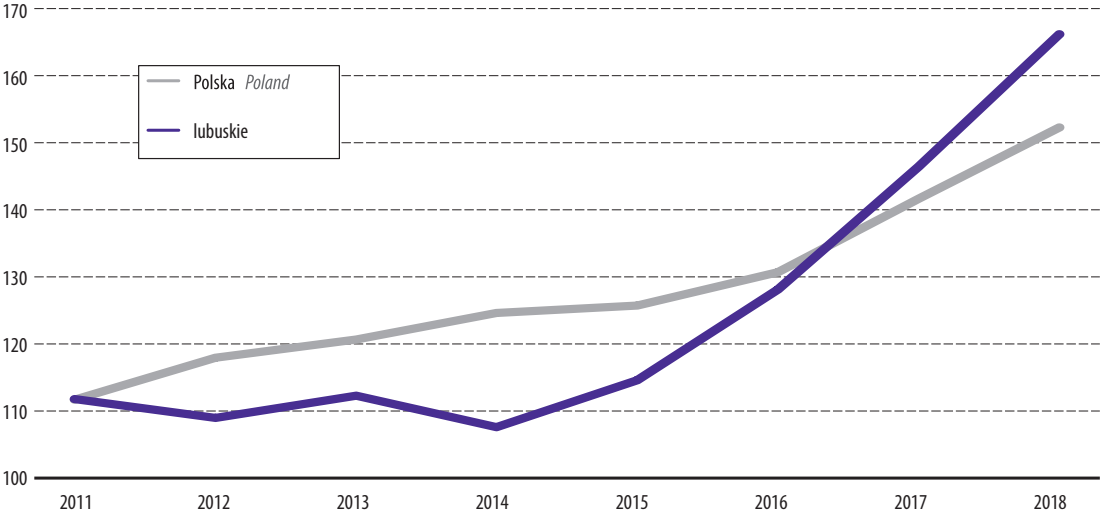

Podobnie jak przed rokiem wzrost sprzedaży w skali roku wystąpił w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż tekstyliów, odzieży, obuwia (o 64,5%, wobec wzrostu o 93,7% w poprzednim roku), w jednostkach dystrybuujących meble, RTV, AGD (o 30,5% wobec wzrostu w 2017 r. o 17,8%), w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 23,6%, wobec wzrostu o 5,1% przed rokiem), w przedsiębiorstwach prowadzących sprzedaż farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (o 15,7%, wobec wzrostu o 51,1% w poprzednim roku), w podmiotach z grupy pozostałych (o 10,5%, w których w 2017 r. notowano wzrost sprzedaży o 6,6%). Spadek sprzedaży w relacji do poprzedniego roku zanotowano w przedsiębiorstwach dystrybuujących pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 14,0%, wobec wzrostu w 2017 r. o 5,0%), w jednostkach prowadzących sprzedaż detaliczną prasy, książek, pozostałą sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 5,0%, wobec wzrostu o 15,0% w poprzednim roku) oraz jednostkach prowadzących sprzedaż żywności, napoi i wyrobów tytoniowych (o 3,4%, wobec wzrostu o 12,1% w 2017 r.).

Tablica 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej[a] w województwie lubuskim (ceny bieżące)**
Table 25. *Indices of retail sale[a] in lubuskie voivodship (current prices)*

Wyszczególnienie *Specification*	2017				2018			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100 *corresponding period of previous year =100*							
Ogółem ***Total***	**124,9**	**117,8**	**115,5**	**114,4**	**111,4**	**113,8**	**111,8**	**113,6**
w tym: *of which:*								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części *Motor vehicles, motorcycles, parts*	110,7	104,1	108,5	105,0	99,0	83,1	82,0	86,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe *Solid, liquid and gaseous fuels*	149,3	117,3	108,7	105,1	110,1	120,2	117,8	123,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe *Food, beverages and tobacco products*	110,5	112,2	113,0	112,1	103,8	98,5	97,5	96,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach *Other retail sale in non-specialized stores*	115,7	120,4	122,0	124,2	107,4	105,6	104,7	102,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny *Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment*	130,5	138,7	142,0	151,1	136,8	137,0	132,0	115,7
Tekstylia, odzież, obuwie *Textiles, clothing, footwear*	182,9	200,9	196,1	193,7	149,8	166,2	161,8	164,5
Meble, RTV, AGD *Furniture, radio, TV and household appliances*	126,7	121,8	117,2	117,8	113,8	124,5	129,9	130,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach *Newspapers, books, other sale in specialized stores*	97,0	104,0	102,9	115,0	145,3	160,5	103,8	95,0
Pozostałe *Others*	113,8	114,2	108,4	106,6	95,5	97,6	108,4	110,5

a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 86.
a See note a to the table 24 on page 86.

W strukturze sprzedaży detalicznej, podobnie jak przed rokiem, największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż: paliw stałych, ciekłych i gazowych (30,7%, tj. o 2,5 p. proc. więcej niż w poprzednim roku), żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (19,3%, tj. o 3,4 p. proc. mniej niż przed rokiem) oraz jednostki zajmujące się sprzedażą tekstyliów, odzieży, obuwia (13,6%, tj. o 4,2 p. proc. więcej w skali roku). Sprzedaż realizowana przez jednostki z grupy pozostałych stanowiła 11,2% ogółu sprzedaży detalicznej (tj. 0,3 p. proc. mniej niż przed rokiem). Dalsze 9,0% sprzedaży detalicznej przypadło na przedsiębiorstwa zajmujące się dystrybucją pojazdów samochodowych, motocykli, części (tj. o 2,8 p. proc. mniej w skali roku). Udział jednostek prowadzących sprzedaż prasy, książek, pozostałą sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach to 3,9% (tj. o 0,8 p. proc. mniej w odniesieniu do poprzedniego roku), farmaceutyków, kosmetyków i sprzętu ortopedycznego 3,6% (tj. o 0,1 p. proc. więcej w skali roku), mebli, RTV i AGD 3,1% (tj. o 0,4 p. proc. więcej niż przed rokiem).

W 2018 r. sprzedaż hurtowa przedsiębiorstw handlowych wzrosła o 11,1% (w cenach bieżących) w porównaniu z 2017 r., kiedy notowano wzrost o 6,2%. W przedsiębiorstwach hurtowych sprzedaż hurtowa ukształtowała się na poziomie o 0,4% niższym niż przed rokiem (wobec wzrostu w 2017 r. o 0,2%). W kraju wystąpił wzrost sprzedaży hurtowej zarówno w przedsiębiorstwach handlowych, jak i w przedsiębiorstwach hurtowych odpowiednio o 10,9% i 8,4%, wobec wzrostu odpowiednio o 12,9% i 11,9% w roku poprzednim.

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych
Financial results of non-financial enterprises

W 2018 r. w przedsiębiorstwach objętych badaniem zanotowano wolniejszy wzrost przychodów z całokształtu działalności niż kosztów ich uzyskania. W rezultacie większość wyników finansowych i podstawowych wskaźników ekonomicznych uległo pogorszeniu w porównaniu z notowanymi w 2017 r. Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zmniejszył się, przy czym udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu badanych podmiotów był wyższy niż w 2017 r.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 351).

Wykres 58. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Chart 58. *Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities*

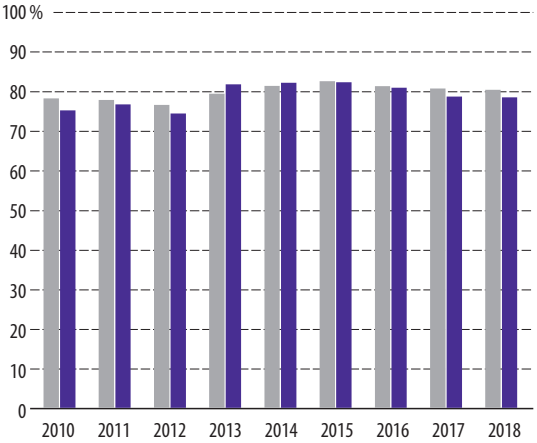

Wykres 59. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Chart 59. *Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity*

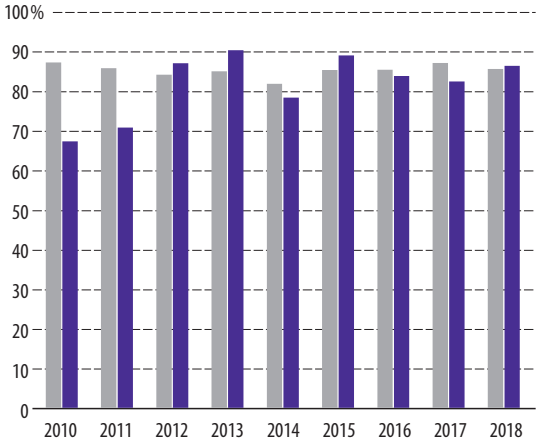

Polska *Poland* lubuskie

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:
- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2018 r. zysk netto wykazało 78,7% badanych przedsiębiorstw w województwie lubuskim (wobec 78,9% w roku poprzednim). Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się w ujęciu rocznym z 82,7% do 86,7%.

W Polsce zysk netto wykazało 80,6% przedsiębiorstw (wobec 80,9% w 2017 r.), a udział ich przychodów w ogólnej wartości przychodów z całokształtu działalności wyniósł 85,9% (wobec 87,4% w poprzednim roku).

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw objętych badaniem w województwie lubuskim wyniosły 44969,5 mln zł, tj. o 7,5% więcej niż w roku poprzednim. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 43097,3 mln zł (tj. o 8,1% wyższym niż w 2017 r.). W rezultacie wskaźnik poziomu kosztów pogorszył się w stosunku do notowanego przed rokiem.

Wykres 60. Wskaźnik poziomu kosztów
Chart 60. Cost level indicator

Wykres 61. Wskaźnik rentowności obrotu netto
Chart 61. Net turnover profitability rate

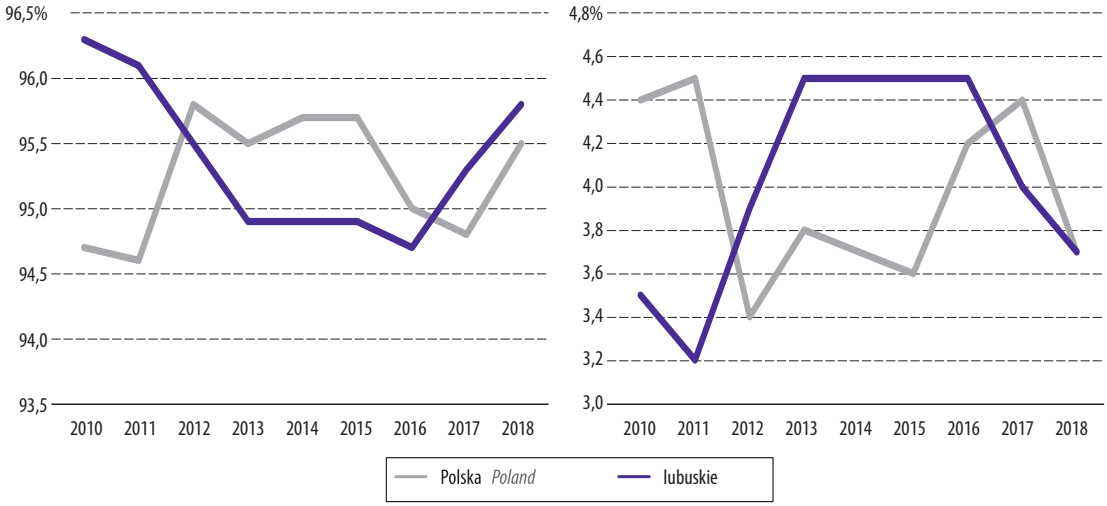

W 2018 r., wobec pogorszenia wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na operacjach finansowych i wyniku finansowego brutto w porównaniu z 2017 r. oraz poprawy wyniku na pozostałej działalności operacyjnej, wynik finansowy netto pozostał na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (44127,0 mln zł) oraz koszty tej działalności (42355,4 mln zł) były wyższe niż przed rokiem – odpowiednio o 8,0% i o 8,6%. Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w wysokości 1771,7 mln zł był o 4,5% niższy od notowanego w 2017 r. Obniżył się także wynik na operacjach finansowych (wyniósł minus 234,0 mln zł wobec minus 72,7 mln zł w 2017 r.).

Wskaźniki:
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności.

Zwiększył się natomiast w stosunku do 2017 r. wynik na pozostałej działalności operacyjnej (wyniósł 334,5 mln zł wobec 176,7 mln zł w poprzednim roku). W rezultacie, w 2018 r. wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1872,1 mln zł i był niższy od uzyskanego w poprzednim roku o 87,0 mln zł (tj. o 4,4%).

Tablica 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**
Table 26. *Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
	w % *in %*			
Polska *Poland*				
Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicators*	94,7	95,7	94,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów *Sales profitability rate of the result from the sale of products, goods and materials*	5,2	4,5	4,9	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu brutto *Profitability rate of gross turnover*	5,3	4,3	5,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto *Profitability rate of net turnover*	4,4	3,6	4,4	3,7
Wskaźnik płynności I stopnia *Liquidity indicator of the first degree*	39,7	38,3	38,4	36,2
Wskaźnik płynności II stopnia *Liquidity indicator of the second degree*	105,5	101,0	102,2	98,4
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicators*	96,3	94,9	95,3	95,8
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów *Sales profitability rate of the result from the sale of products, goods and materials*	3,3	5,1	4,5	4,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto *Profitability rate of gross turnover*	3,7	5,1	4,7	4,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto *Profitability rate of net turnover*	3,5	4,5	4,0	3,7
Wskaźnik płynności I stopnia *Liquidity indicator of the first degree*	23,7	33,9	28,8	27,4
Wskaźnik płynności II stopnia *Liquidity indicator of the second degree*	93,7	102,4	99,0	92,5

Obciążenia wyniku finansowego brutto zmniejszyły się w skali roku o 31,7% do 192,3 mln zł, a relacja podatku dochodowego od osób prawnych i fizycznych do zysku brutto spadła z 13,0% w 2017 r. do 8,7%. Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 1679,8 mln zł i był wyższy niż w 2017 r. o 2,2 mln zł (tj. o 0,1%), przy czym zysk netto zwiększył się o 5,2%, przy wzroście straty netto o 43,5%.

W przedsiębiorstwach objętych badaniem podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe pogorszyły się w porównaniu z notowanymi w 2017 r. Wskaźnik poziomu kosztów wyniósł 95,8% wobec 95,3% przed rokiem (w kraju wskaźnik poziomu kosztów wyniósł 95,5%, wobec 94,8% w 2017 r.). Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 4,0%, tj. o 0,5 p. proc. niższym niż w 2017 r. Pogorszył się także wskaźnik rentowności obrotu brutto (4,2%) oraz wskaźnik rentowności obrotu netto (3,7%), które były odpowiednio o 0,5 p. proc. i 0,3 p. proc. niższe niż przed rokiem.

Ponadto, pogorszeniu uległy wskaźniki płynności finansowej. Wskaźnik płynności finansowej I stopnia, wyrażający relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, wyniósł 27,4% (wobec 28,8% w 2017 r.). Z kolei wskaźnik płynności finansowej II stopnia, który odzwierciedla relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych zmniejszył się z 99,0% do 92,5%.

W kraju zmiany prezentowanych wskaźników ekonomiczno-finansowych były zbliżone do obserwowanych w województwie lubuskim. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zmniejszył się z 4,9% w 2017 r. do 4,6%. Pogorszeniu uległ wskaźnik rentowności obrotu brutto (z 5,2% do 4,5%) oraz wskaźnik rentowności obrotu netto (z 4,4% do 3,7%). Niższe niż przed rokiem były wskaźniki płynności finansowej: I stopnia (36,2% wobec 38,4% w 2017 r.) oraz II stopnia (98,4% wobec 102,2%).

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu.

Nakłady inwestycyjne
Investment outlays

W 2018 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw objętych badaniem w województwie lubuskim wzrosły w stosunku do zanotowanych w poprzednim roku (po spadku obserwowanym w latach 2016 i 2017). Zarówno nakłady na zakupy, jak i na budynki i budowle wzrosły w porównaniu z 2017 r. Liczba inwestycji rozpoczętych w 2018 r. była mniejsza niż w przed rokiem, jednak ich wartość kosztorysowa wzrosła.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Wykres 62. *Chart 62.*

Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące) rok poprzedni = 100
Indices of investment outlays (current prices)

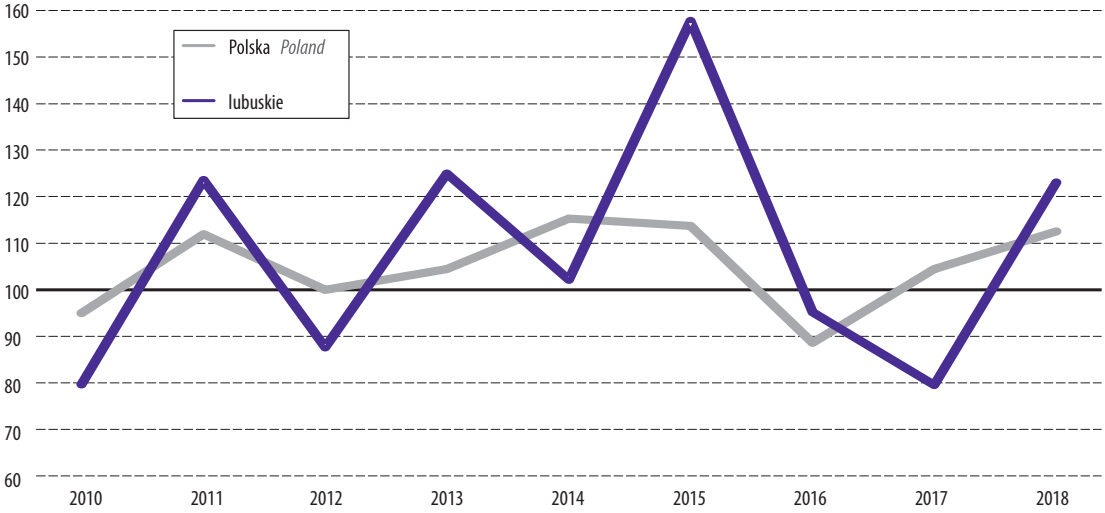

Tablica 27. *Table 27.*

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)
Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Polska *Poland*				
Ogółem w mln zł ***Total in mln zl***	**89236,8**	**136474,6**	**126186,5**	**141988,0**
w tym – w % – nakłady na: *of which – in % – outlays for*				
Budynki i budowle *Buildings and structure*	42,1	39,3	34,7	36,5
Zakupy *Purchases of*	56,8	59,4	64,4	62,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi *machinery, technical equipment and tools*	45,5	46,4	50,3	49,8
środków transportu *transport equipment*	11,3	13,0	14,1	12,8

Tablica 27. **Nakłady inwestycyjne (dok.)**
Table 27. *Investment outlays (cont.)*

Wyszczególnienie *Specification*	2010	2015	2017	2018
Województwo lubuskie *Lubuskie voivodship*				
Ogółem w mln zł ***Total in mln zl***	**893,4**	**1947,1**	**1471,1**	**1811,6**
w tym – w % – nakłady na: *of which – in % – outlays for*				
Budynki i budowle *Buildings and structure*	37,4	36,4	26,1	30,3
Zakupy *Purchases of*	61,8	63,4	73,8	69,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi *machinery, technical equipment and tools*	53,1	55,0	60,9	58,0
środków transportu *transport equipment*	8,7	8,4	12,9	11,4

W 2018 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej, mających siedzibę na terenie województwa lubuskiego, wyniosły 1811,6 mln zł. Było to o 23,1% (w cenach bieżących) więcej niż w 2017 r., kiedy zanotowano spadek nakładów inwestycyjnych w skali roku o 20,6%. W kraju nakłady inwestycyjne wzrosły w porównaniu z 2017 r. o 12,5%.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:
- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie
- z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
- środki transportu;
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Z ogólnej wartości nakładów inwestycyjnych 1256,7 mln zł przeznaczono na zakupy inwestycyjne, tj. maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu (w tym głównie na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 1050,2 mln zł). W porównaniu z 2017 r. nakłady inwestycyjne na zakupy wzrosły o 15,8%, a ich udział w nakładach inwestycyjnych ogółem wyniósł 69,4% wobec 73,8% w 2017 r. Nakłady na budynki i budowle wyniosły 549,3 mln zł i były o 43,0% wyższe niż w 2017 r.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw z sekcji, w których wystąpił wzrost nakładów inwestycyjnych w skali roku, stanowiły łącznie 99,7% ogółu nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Wyższe niż w 2017 r. nakłady inwestycyjne zanotowano m.in. w przedsiębiorstwach prowadzących działalność w zakresie dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (o 59,3% po spadku w 2017 r. o 19,9%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 32,4% wobec wzrostu w poprzednim roku o 16,1%), budownictwa (o 32,2% wobec spadku w 2017 r. o 17,9%) oraz przetwórstwa przemysłowego (o 22,6% po spadku w 2017 r. o 29,1%). Wzrost nakładów inwestycyjnych wystąpił także w przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą związaną z transportem i gospodarką

magazynową (o 19,7% wobec wzrostu w poprzednim roku o 48,8%) oraz w podmiotach prowadzących działalność w zakresie obsługi rynku nieruchomości (o 5,2% wobec spadku w 2017 r. o 21,1%). Spadek nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2017 r. wystąpił m.in. w przedsiębiorstwach z sekcji: administrowanie i działalność wspierająca (o 92,9% wobec 17-krotnego wzrostu w 2017 r.) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 26,3% po wzroście w 2017 r. o 5,0%)

W 2018 r. (podobnie jak w latach poprzednich) inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których nakłady stanowiły 71,9% nakładów inwestycyjnych ogółem. Było to o 0,4 p. proc. mniej niż w 2017 r. W ujęciu rocznym zmniejszył się także odsetek nakładów zrealizowanych przez przedsiębiorstwa m.in. z sekcji: transport i gospodarka magazynowa (o 0,2 p. proc. do 8,1%) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc. do 2,5%). W strukturze nakładów inwestycyjnych zwiększył się natomiast udział nakładów przedsiębiorstw m.in. z sekcji: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,1 p. proc. do 4,9%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 0,3 p. proc do 3,6%).

W 2018 r. rozpoczęto 761 inwestycji, tj. o 1,4% mniej niż w 2017 r. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych wyniosła 1005,0 mln zł i była o 30,8% wyższa niż w roku poprzednim. Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 10,2% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (w 2017 r. – 12,7%). W kraju liczba rozpoczętych inwestycji wzrosła w skali roku o 8,8% (do 230,9 tys.), przy spadku ich łącznej wartości kosztorysowej o 8,1% (do 58,8 mld zł).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie lubuskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubuskiego" – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- „Biuletyn statystyczny województwa lubuskiego" – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych.

Uwagi ogólne

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano **w każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. Informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2018 r.

2. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz.U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem **„Przemysł"** sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem podmiotów gospodarczych rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

   1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

   2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

   3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo" oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa"), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa

w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

12. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

    1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2016 r. – z lat 2015 i 2016;

    2) produkcji sprzedanej przemysłu:
       – ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) w latach 2011-2015,
       – ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.) od 2016 r.

13. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do **przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem".

17. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

18. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ". Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

General Notes

1. Data in the publication are presented according to the **administrative division of the country in a given period**, unless otherwise noted. Information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 Dec 2018.

2. Data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 January 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 December 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

3. The item **"Industry"** was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

4. Data are compiled according to the respective organizational status of units of the national economy. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to **the respective organizational status of units of the national economy.**

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

    1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

    2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

    3) **financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as "Agriculture, forestry and fishing" and "Financial and insurance activities" according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the **enterprise sector** is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No 696/93 of 15 Mar 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation

and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Since 2010 agricultural surveys do not include holders of agricultural land not conducting any agricultural activities and the holders of agricultural land with an area of less than 1 ha conducting activities on a small scale (determined by the appropriate thresholds).

12. **Constant prices** were adopted as follows:

    1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2016 – the prices from 2015 and 2016, are assumed;

    2) sold production of industry:
       - 2010 constant prices (2010 average current prices) in 2011–2015,
       - 2015 constant prices (2015 average current prices) since 2016.

13. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing **per capita** data **(1000 population, etc.)** as of the end of the year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

15. Some data are provisional and may be change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item "total".

17. Broader information and detailed methodological description are Publisher in methodological volumes and branch statistical publications of Statistics Poland.

18. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign "Δ". The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę x	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja x	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehic-les and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości x	Działalność związana z obsługą rynku nierchomości Real estate activities
Administrowanie i działalność wspierająca x	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Administrative and support service activities

działy divisions	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker	Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of arti-cles of straw and plaiting materials
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Manufacture of metal products	Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
x	Manufacture of machinery and equipments n.e.c
Produkcja pojazdów samochodowych, przy-czep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przy-czep i naczep, z wyłączeniem motocykli
x	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
x	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
x	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej
x	Civil engineering

I. Wybrane dane o województwie lubuskim
I. Selected data on lubuskie voivodship

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	*Specification*
Ludność [ab] (w tys.)	1009,2	1023,2	1023,2	1023,3	1021,5	1020,3	1018,1	1017,4	1016,8	1014,5	*Population [ab] (in thous.)*
Na 1000 ludności[b]:											*Per 1000 population[b]:*
małżeństwa zawarte	4,87	5,79	5,09	5,31	4,64	4,78	4,94	4,97	4,87	4,86	*marriages contracted*
urodzenia żywe	9,82	10,69	10,19	10,13	9,53	9,52	9,24	9,57	10,13	9,32	*live births*
zgony	9,05	9,28	9,43	9,39	9,83	9,36	9,96	9,78	10,12	10,81	*deaths*
przyrost naturalny	0,77	1,42	0,76	0,74	-0,30	0,16	-0,72	-0,22	0,01	-1,49	*natural increase*
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	-0,46	-0,81	-0,61	-1,35	-1,30	-1,53[c]	-0,82	-0,94	-0,96	*internal and international net migration for permanent residence*
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw [d] (w tys.)	99,6	114,8	118,3	118,3	114,9	115,9	117,1	120,0	125,5	130,1	*Average paid employment in the enterprise sector [d] (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	100,8	103,0	100,0	97,1	100,9	101,0	102,5	104,6	103,7	*previous year = 100*
Bezrobotni zarejestrowani [a] (w tys.)	89,2	59,2	59,1	60,6	59,8	47,1	39,3	32,4	24,6	22,2	*Registered unemployed persons [a] (in thous.)*
Stopa bezrobocia rejestrowanego [a] (w %)	23,0	15,5	15,4	15,9	15,7	12,5	10,5	8,6*	6,5	5,8	*Registered unemployment rate [a] (in %)*
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych[a] (w %)	83,7	80,8	80,2	80,5	84,1	84,4	82,9	82,4	82,1	81,1	*Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons [a] (in %)*
Bezrobotni na 1 ofertę pracy [a]	169	70	88	65	42	28	15	11	9	9	*Unemployed persons per job offer [a]*
Współczynnik aktywności zawodowej- według BAEL [e] (w %)	55,1	55,1	54,7	53,7	54,4	54,1	54,6	55,7	55,5	55,2	*Activity rate by LFS [e] (in %)*
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL[e] (w %)	44,6	49,4	49,5	48,9	49,2	49,6	51,1	53,0	53,5	53,4	*Employment rate by LFS [e] (in %)*
Stopa bezrobocia według BAEL [e] (w %)	19,1	10,5	9,5	9,0	9,6	8,4	6,3	4,7	3,6	3,0	*Unemployment rate by LFS [e] (in %)*

a Stan w końcu roku. b Od 2010 r. dane opracowano na podstawie wyników NSP'2011. c W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. e Przeciętne roczne.
a As of the end of the year. b Since 2010 data was prepared on the basis of the results of NSP'2011. c In case of the international migration - data for 2014. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. e Annual average.

Wybrane dane o województwie lubuskim (cd.)
Selected data on lubuskie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	*Specification*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw[a] (w zł)	2060,69	2830,76	2967,62	3068,34	3166,97	3306,62	3447,08	3657,36	3900,90	4221,48	*Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector[a] (in zl)*
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	226,4	229,1	223,4	219,3	217,0	214,6	214,8	215,7	216,9	224,5	*Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)*
rok poprzedni = 100	99,2	100,1	97,5	98,2	99,0	98,9	100,1	100,5	100,5	103,5	*previous year = 100*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1009,25	1447,41	1515,86	1604,08	1690,11	1749,68	1810,13	1845,46	1905,03	1998,41	*Average monthly gross retirement pay and pension paid by SII (in zl)*
rok poprzedni = 100	102,8	106,5	104,7	105,8	105,4	103,5	103,5	102,0	103,2	104,9	*previous year = 100*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	852,82	1084,18	1119,06	1193,65	1261,30	1287,36	1319,74	1319,19	1339,93	1363,70	*Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zl)*
rok poprzedni = 100	101,6	104,7	103,2	106,7	105,7	102,1	102,5	100,0	101,6	101,8	*previous year = 100*
Wskaźnik cen towarów i usług konsumcyjnych (rok poprzedni = 100):											*Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)*
ogółem	102,3	102,8	104,1	103,8	101,3	100,5	99,6	99,8	102,2	102,0	*total*
żywność i napoje bezalkoholowe	102,0	102,6	104,7	104,5	102,1	100,0	98,9	101,0	103,8	102,7	*food and non-alcoholic beverages*
odzież i obuwie	93,0	96,9	99,0	98,2	97,5	98,5	97,0	97,9	97,9	97,0	*clothing and footwear*
mieszkanie	104,3	103,6	105,0	104,8	102,6	101,4	101,3	100,1	101,5	102,0	*dwelling*
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	31,1	35,8	26,5	36,2	42,7	46,2	37,4	39,7	42,0	.	*Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt*
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:											*Livestock stock per 100 ha agricultural land (as of June) in heads:*
bydło	14,5	15,5[b]	12,8	14,3	19,8	18,1	18,9	19,5	21,2	21,6	*cattle*
trzoda chlewna[b]	53,5	36,6[b]	37,5	30,3	36,8	35,5	36,8	38,2	41,9	42,6	*pigs[b]*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W latach 2010-2013 stan w końcu lipca.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In 2010-2013 as of the end of July.

I. Wybrane dane o województwie lubuskim (cd.)
I. Selected data on lubuskie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	*Specification*
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):											*Price indices of procurement (previous year = 100):*
ziarna zbóż (bez siewnego)	71,4	128,5	155,4	106,6	80,2	93,6	98,1	97,4	104,3	110,6	*cereal grain (excluding sowing seed)*
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	125,8	101,7	127,9	90,5	102,3	93,5	105,1	103,4	107,5	99,6	*cattle for slaughter (excluding calves)*
żywca rzeźnego wieprzowego	92,1	87,9	132,2	111,4	101,9	86,0	90,2	106,5	109,9	97,1	*pigs for slaughter*
Relacje cen skupu[a] 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:											*Procurement price [a] per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:*
1 kg żyta	7,9	5,2	5,3	6,3	6,4	6,9	7,6	8,0	8,6	7,2	*per kg of rye*
1 kg jęczmienia	7,5	4,8	5,0	5,8	6,0	5,9	6,1	6,7	7,2	6,0	*per kg of barley*
Produkcja sprzedana przemysłu[b] (rok poprzedni = 100; ceny stałe[c])	.	116,9	98,9	97,8	97,4	115,6	100,3	108,9	108,1	107,3	*Sold production of industry [b] (previous year = 100; constant prices[c])*
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle[b] (w tys.)	59,8	64,9	64,3	64,5	61,9	66,8	68,7	69,9	71,3	73,7	*Average paid employment in industry [b] (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	100,1	99,1	100,3	96,0	107,8	102,8	101,8	102,1	103,4	*previous year = 100*
Produkcja sprzedana budownictwa [b] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	91,2	123,4	83,8	90,7	109,9	108,3	92,7	99,6	124,5	*Sold production of construction [b] (previous year = 100; current prices)*
Produkcja budowlano-montażowa[b] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	80,2	113,5	92,3	90,8	101,3	105,6	81,3	116,2	109,9	*Construction and assembly production b (previous year = 100; current prices)*
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie [b] w tys.)	5,5	7,5	7,7	7,9	6,8	6,5	6,3	6,3	6,2	6,8	*Average paid employment in constructionb (in thous.)*
rok poprzedni = 100	.	95,5	102,3	103,5	85,1	96,0	97,7	100,0	98,2	108,8	*previous year = 100*

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c W 2010 r. – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2011-2015 – ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2016 r. – ceny stałe 2015 r. (średnie ceny bieżące 2015 r.).
a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c In 2010 – 2005 constant prices (2005 average current prices, in 2011-2010 – 2010 constant prices (2010 average current prices), since 2016 – 2015 constant prices (2015 average current prices).

Wybrane dane o województwie lubuskim (dok.)
Selected data on lubuskie voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	*Specification*
Mieszkania oddane do użytkowania	3293	3313	3318	3169	3161	3355	3233	3583	4000	4257	*Dwellings completed previous*
rok poprzedni = 100	128,1	88,9	100,2	95,5	99,7	106,1	96,4	110,8	111,6	106,4	*year = 100*
na 1000 ludności	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,3	3,2	3,5	3,9	4,2	*per 1000 population*
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m^2)	98,4	100,3	98,0	104,1	101,4	92,6	95,4	90,6	89,6	87,3	*average usable floor space per dwelling (in m^2)*
Sprzedaż detaliczna towarów [a] (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	116,1	111,7	97,5	103,0	95,7	106,5	111,9	114,4	113,6	*Retail sale of goods [a] (previous year = 100; current prices)*
Podmioty gospodarki narodowej [bc]	102070	106110	104430	107689	109840	110084	111272	111756	112910	113277	*Entities of the national economy [bc]*
rok poprzedni = 100	103,1	104,6	98,4	103,1	102,0	100,2	101,1	100,4	101,0	100,3	*previous year = 100*
w tym spółki handlowe	6074	7428	7820	8313	8940	9483	10290	11010	11372	9178	*of which commercial companies*
rok poprzedni = 100	104,1	104,3	105,3	106,3	107,5	106,1	108,5	107,0	103,3	80,7	*previous year = 100*
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2323	2698	2736	2753	2778	2839	2846	2922	2831	1553	*of which with foreign capital participation*
rok poprzedni = 100	104,6	101,4	101,4	100,6	100,9	102,2	100,2	102,6	96,9	54,9	*previous year = 100*
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach [d] (w %)	.	96,3	96,1	95,5	94,9	94,9	94,9	94,7	95,3	95,8	*Cost level indicator in enterprises [d] (in %)*
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach [d] (w %):											*Turnover profitability rate in enterprises[d] (in %):*
brutto	.	3,7	3,9	4,4	5,1	5,1	5,1	5,3	4,7	4,2	*gross*
netto	.	3,5	3,2	3,9	4,5	4,5	4,5	4,5	4,0	3,7	*net*
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [d] (w mln zł; ceny bieżące)	791,1	893,4	1104,1	996,5	1207,8	1233,2	1947,1	1852,3	1471,1	1811,6	*Investment outlays in enterprises [d] (in mln zl; current prices)*
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	79,5	123,6	87,5	125,0	102,1	157,9	95,1	79,4	123,1	*previous year = 100 (current prices)*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. c Od 2014 r. bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. c Since 2014 excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. Wybrane dane o województwie lubuskim według miesięcy
II. Selected data on lubuskie voivodship in months

Wyszczególnienie *Specification* A - 2017 B - 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ludność [a] (w tys.)	A	.	.	.	.	.	1017,0	.	.	.	.	.	1016,8
Population [a] (in thous.)	B	.	.	.	.	.	1015,4	.	.	.	.	.	1014,5
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw [b] (w tys.)	A	123,7	124,0	124,2	124,4	124,4	124,5	124,7	124,9	125,2	125,0	125,4	125,4
Average paid employment in the enterprise sector [b] (in thous.)	B	129,0	129,4	129,5	130,1	130,0	130,6	130,0	129,5	129,3	129,3	129,3	129,1
poprzedni miesiąc = 100	A	102,9	100,3	100,2	100,1	100,0	100,1	100,1	100,2	100,3	99,8	100,3	100,0
previous month = 100	B	102,9	100,3	100,1	100,4	99,9	100,4	99,6	99,6	99,8	100,0	100,0	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	104,4	104,1	104,0	104,2	104,1	104,0	104,2	104,4	104,4	103,8	104,3	104,4
corresponding month of previous year = 100	B	104,4	104,4	104,3	104,6	104,5	104,8	104,3	103,7	103,2	103,4	103,1	102,9
Bezrobotni zarejestrowani [a] (w tys.)	A	33,8	32,6	31,0	29,7	28,3	26,6	26,2	26,3	25,6	24,4	24,2	24,6
Registered unemployed persons [a] (in thous.)	B	26,7	26,1	24,9	23,7	22,9	21,9	21,8	21,8	21,6	21,4	21,7	22,2
Stopa bezrobocia rejestrowanego [a] (w %)	A	8,9	8,6	8,2	7,8	7,5	7,1	7,0	7,0	6,8	6,5	6,4	6,5
Registered unemployment rate [a] (in %)	B	7,0	6,9	6,5	6,2	6,0	5,8	5,8	5,8	5,7	5,6	5,7	5,8
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	3508	5214	4895	4618	4812	5353	4202	5369	4985	6132	4495	3009
Job offers declared during [a] month	B	5315	4616	4626	3744	4443	3945	3935	4817	3788	5981	4154	3176
Bezrobotni na 1 ofertę pracy[a]	A	10	8	8	8	6	6	7	6	7	5	6	9
Registered unemployed persons per job offer [a]	B	7	7	7	7	6	7	6	5	6	5	5	9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw [b] (w zł)	A	3683,78	3651,51	3830,81	3843,36	3840,82	3853,03	3887,79	3873,87	3910,55	3930,83	3986,66	4265,47
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector [b] (in zl)	B	4012,65	3902,64	4110,22	4117,28	4111,06	4133,0	4246,15	4206,48	4226,07	4302,55	4317,26	4653,10
poprzedni miesiąc = 100	A	89,8	99,1	104,9	100,3	99,9	100,3	100,9	99,6	100,9	100,5	101,4	107,0
previous month = 100	B	94,1	97,3	105,3	100,2	99,8	100,5	102,7	99,1	100,5	101,8	100,3	107,8
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,7	105,0	107,5	106,3	108,0	106,3	105,6	106,3	107,8	107,0	108,1	104,0
corresponding month of previous year = 100	B	108,9	106,9	107,3	107,1	107,0	107,3	109,2	108,6	108,1	109,5	108,3	109,1

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. Wybrane dane o województwie lubuskim według miesięcy (cd.)
II. Selected data on lubuskie voivodship in months (cont.)

Wyszczególnienie *Specification* A - 2017 B - 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik cen:													
Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych [a]:													
consumer goods and services [a]:													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	102,2	.	.	102,0	.	.	102,0	.	.	102,4
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,9	.	.	101,9	.	.	102,3	.	.	101,9
skupu ziarna zbóż:													
procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	105,0	101,9	101,7	99,5	101,8	93,7	90,4	105,5	101,6	101,2	104,2	100,0
previous month = 100	B	101,5	97,0	103,7	97,2	102,3	98,4	97,2	109,0	110,0	103,1	100,9	98,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	97,1	101,7	106,4	106,8	108,8	103,4	99,7	105,3	104,3	104,3	107,0	105,8
corresponding month of previous year = 100	B	102,2	97,3	99,2	97,0	97,4	102,4	110,0	113,7	123,0	125,3	121,4	119,6
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):													
procurement of cattle for slaugter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	121,9	96,8	99,5	107,8	97,8	94,7	98,8	101,8	103,3	107,6	98,6	95,6
previous month = 100	B	101,2	80,7	131,6	97,2	106,2	99,9	97,9	93,3	106,4	104,5	91,8	98,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	112,9	112,0	106,7	110,2	107,0	99,5	97,7	105,1	123,1	112,5	123,6
corresponding month of previous year = 100	B	102,7	85,6	113,2	102,0	110,7	116,8	115,7	106,0	109,2	106,0	98,8	101,2
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:													
procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,1	99,8	101,8	108,7	105,7	98,9	103,5	100,8	100,4	89,0	94,8	99,7
previous month = 100	B	93,5	102,7	107,0	94,6	99,6	108,5	102,2	98,9	100,0	93,6	100,1	94,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	122,7	115,3	120,2	138,0	128,3	113,7	111,0	111,4	108,6	111,7	101,1	99,8
corresponding month of previous year = 100	B	95,1	97,8	102,8	89,5	84,3	92,5	91,4	89,7	89,3	94,0	99,2	94,0

a W kwartale.
a In the quarter.

II. Wybrane dane o województwie lubuskim według miesięcy (cd.)

II. Selected data on lubuskie voivodship in months (cont.)

Wyszczególnienie *Specification* A - 2017 B - 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Relacja ceny skupu [a] 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	8,7	8,6	8,7	9,6	9,8	10,0	9,5	9,1	9,9	8,6	8,0	8,0
Procurement price [a] per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye	B	6,9	7,5	8,2	7,7	7,6	8,7	7,7	7,8	7,0	6,5	6,2	6,0
Produkcja sprzedana przemysłu [b] (ceny stałe):													
Sold production of industry [b] (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	115,9	100,2	118,9	86,6	105,9	99,1	90,8	108,7	110,1	106,3	94,2	82,3
previous month = 100	B	119,0	96,2	110,4	99,3	98,9	99,9	88,1	104,0	108,0	113,9	93,4	73,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	110,5	98,5	112,2	97,1	105,8	100,8	109,1	113,1	105,6	114,9	109,9	112,2
corresponding month of previous year = 100	B	115,2	110,5	102,7	117,7	110,0	110,9	107,7	103,0	101,0	108,1	107,2	95,7
Produkcja budowlano-montażowa [b] (ceny bieżące):													
Construction and assembly production [b] (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	34,3	91,7	139,4	116,8	117,3	121,5	84,9	105,1	129,6	98,3	116,2	135,2
previous month = 100	B	35,0	83,4	147,4	84,2	147,2	124,2	89,9	91,4	146,1	79,4	121,1	135,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	153,9	80,2	109,5	109,5	120,7	113,6	136,3	100,0	129,2	132,6	111,0	130,4
corresponding month of previous year = 100	B	133,1	121,1	128,1	92,3	115,8	118,4	125,3	109,0	122,9	99,3	103,4	104,0
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	230	527	847	1197	1520	1760	2212	2521	2685	3061	3759	4000
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	176	432	704	1086	1278	1643	2080	2459	2646	3514	3889	4257
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	129,2	138,3	108,2	106,2	111,2	95,1	104,7	107,8	95,2	101,5	116,1	111,6
corresponding period of previous year = 100	B	76,5	82,0	83,1	90,7	84,1	93,4	94,0	97,5	98,5	114,8	103,5	106,4

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. Wybrane dane o województwie lubuskim według miesięcy (dok.)

II. Selected data on lubuskie voivodship in months (cont.)

Wyszczególnienie *Specification* A - 2017 B - 2018		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sprzedaż detaliczna towarów [a] (ceny bieżące):													
Retail sale of goods a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	93,7	94,6	116,6	99,0	98,0	99,7	98,7	104,1	102,7	106,9	95,6	103,8
previous month = 100	B	95,5	90,0	118,8	102,7	100,5	98,7	106,6	94,0	104,4	104,7	97,7	102,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	129,4	123,2	125,8	124,8	121,0	111,0	109,6	114,4	111,4	113,6	113,0	111,8
corresponding month of previous year = 100	B	113,9	108,5	110,6	114,7	117,6	116,5	125,8	113,6	115,5	113,1	115,6	113,9
Podmioty gospodarki narodowej [bc]	A	111500	111448	111661	111861	112027	112357	112359	112567	112704	112690	112850	112910
Entities of the national economy [bc]	B	112664	112656	112823	113044	113532	113930	111217	111830	112301	112681	113010	113277
w tym spółki handlowe	A	11075	11106	11133	11139	11158	11209	11212	11244	11283	11314	11360	11372
of which commercial companies	B	11394	11422	11450	11478	11509	11518	9029	9074	9103	9102	9129	9178
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	2925	2919	2907	2894	2882	2882	2872	2866	2859	2859	2852	2831
of which with foreign capital participation	B	2810	2798	2785	2774	2768	2760	1564	1565	1558	1555	1556	1553
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach [d]:													
Profitability rate of turnover in enterprises [d]:													
brutto (w %)	A	.	.	6,9	.	.	5,4	.	.	4,6	.	.	4,7
gross (in %)	B	.	.	5,1	.	.	4,7	.	.	4,3	.	.	4,2
netto (w %)	A	.	.	5,9	.	.	4,6	.	.	3,9	.	.	4,0
net (in %)	B	.	.	4,4	.	.	4,0	.	.	3,8	.	.	3,7
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach [d] (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	273,9	.	.	647,5	.	.	1017,5	.	.	1471,1
Investment outlays in enterprises [d] (in mln zl; current prises)	B	.	.	310,9	.	.	755,6	.	.	1141,2	.	.	1811,6
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	73,2	.	.	89,8	.	.	75,9	.	.	79,4
corresponding period of previous year = 100 (current prices)	B	.	.	113,5	.	.	116,7	.	.	112,2	.	.	123,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.